

MEMO

PROJECT : de Liemers, klimaatadaptatie
PROJECTNUMMER : P20-0022

ONDERWERP : Voorstel beleidsambities klimaatadaptatie

DATUM : 28 januari 2021
OPGESTELD DOOR : L.C. van den Dikkenberg

1 Algemeen

1.1 Aanleiding

Het klimaat verandert. Het wordt heter met hittestress tot gevolg, het wordt natter met wateroverlast tot gevolg en het wordt droger met eigen problematieken tot gevolg. Daarom passen we ons aan. Dat wordt op twee manieren gedaan. Enerzijds om de klimaatverandering te bestrijden wat we klimaatmitigatie noemen. Anderzijds om onze leefomgeving aan te passen aan een veranderend klimaat. Dat noemen we klimaatadaptatie. Dit memo geeft weer welke strategische lijnen binnen de Liemers voorgesteld worden om klimaatadaptatie in onze gemeenten vorm te geven.

Alle gemeenten in Nederland zijn momenteel actief om een klimaatadaptatie uitvoeringsstrategie vorm te geven. Dit vloeit voort uit samenwerkingsafspraken waarin gemeenten zich verbonden hebben aan de uitvoering van de ambities van het Delta Programma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA).

Figuur 1: de zeven ambities binnen het DPRA

Binnen het DPRA worden vier thema's onderscheiden. Dat zijn de thema's wateroverlast, hitte, droogte en overstroming. Binnen het gemeentelijke traject voor het DPRA wordt met name op de eerste drie thema's ingegaan.

Figuur 2: de vier klimaatthema's binnen het DPRA

Voor de Liemerse gemeenten geldt dat de kwetsbaarheden voor klimaateffecten hitte, droogte en wateroverlast in 2019 in beeld zijn gebracht. De resultaten hiervan zijn te zien op <https://wrij.maps.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=615e7ef0f448e884bd8ccaa707bfa5>. Het jaar 2020 was door de Deltacommissaris uitgeroepen tot jaar van de risicodialoog. Door bekende omstandigheden is dit op veel plaatsen vertraagd en verplaatst naar online. In de risicodialoog gaat het om twee dingen: bewustwording en acceptatie. Bewustwording van de gevolgen van een veranderend klimaat is nodig om inwoners handelingsperspectief bij extremen te geven. Het is goed om er van doordrongen te zijn dat hittegolven meer normaal worden, en dat wateroverlast vaker voor kan komen dan tot dusver. Daarnaast is het in de dialogen goed om met elkaar te bepalen wat geaccepteerd wordt en wat niet. Zo kan gericht beleid gemaakt worden om de benodigde ingrepen te prioriteren.

1.2 Doel

Het doel van dit memo is het formuleren van voorgestelde beleidsambities voor de bestuurders en hier een besluit over te vragen zodat in het verdere project in lijn met de bestuurlijke wensen wordt gehandeld.

1.3 Leeswijzer

In het eerste deel van de memo wordt het uitgevoerde participatietraject en de uitkomsten daarvan toegelicht. In het tweede deel komen de hieruit gedestilleerde beleidsambities aan bod.

2 Klimaatdialogen

2.1 Algemeen

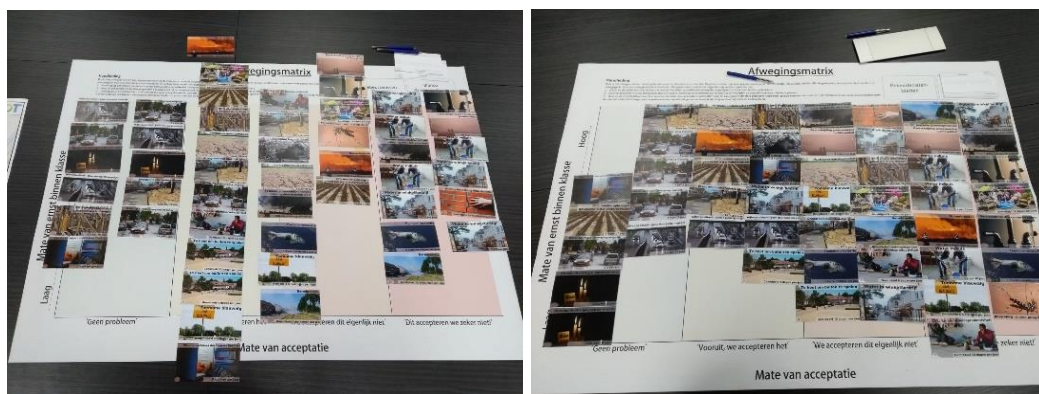
Op vrijdag 4 december is de fase van de uitvoering van de klimaatdialogen afgelopen. Zowel in het fysieke, voor corona, als in het digitale deel hebben bestuurders, medewerkers en inwoners van de Liemerse gemeenten aangegeven hoe zij denken over de effecten van klimaatverandering en waar aandacht voor moet zijn. De resultaten van de werksessies en de digitale enquêtes zijn verwerkt tot beleidsambities die in het volgende hoofdstuk worden uitgewerkt. In dit hoofdstuk worden de resultaten per deelonderwerk toegelicht.

2.2 Sessies politiek

1 Stroom

Met de gemeenteraden van Duiven en Westervoort (1 stroom) hebben fysieke bijeenkomsten plaatsgevonden. Op deze avond hebben 12 raadsleden deelgenomen aan de mogelijkheid om in een deelsessie het gesprek te voeren over effecten van klimaatverandering. De 12 leden waren over 2 tafels verdeeld met onderstaande uitkomsten:

Figuur 3: Uitkomsten afwegingsmatrixen (links gemeente Duiven, rechts gemeente Westervoort)

De twee tafels accepteerden beiden water op straat als klimaateffect. Ook water op straat waar eens per 2 jaar geen doorgang en stroomuitval door bijvoorbeeld hitte worden geaccepteerd. Naast deze resultaten wordt ook aandacht gevraagd voor droogvallende watergangen en minder gewasopbrengst door droogte.

De deelgroepen vonden gezamenlijk niet acceptabel als water woningen of winkels binnenstroomt bij hevige neerslag. Extra gemeentelijke schade-uitkeringen door extremen en slechte drinkwaterkwaliteit worden ook niet geaccepteerd. Daarnaast wordt op de tafels aandacht gevraagd voor niet acceptabele onderwerpen als toename van vissterfte, Woningverzakking, toename van natuurbranden, nadelige gevolgen voor kwetsbare groepen en toename van het voorkomen van blauwalg in watergangen.

Zevenaar

In Zevenaar kon de fysieke avond niet doorgaan in verband met de *lockdown*. Als alternatief heeft in november een digitale sessie plaatsgehad waar met de raad is nagedacht over gevolgen van klimaatverandering en de omgang hiermee. Op deze avond waren 13 raadsleden aanwezig.

Door de gemeenteraad van Zevenaar werden de thema's 'te heet om buiten te spelen', 'water op straat' en 'een lagere arbeidsproductiviteit' als acceptabel omschreven.

Daar tegenover werden de thema's 'water in woningen', 'verslechtering van de drinkwaterkwaliteit', toename van 'schade aan stedelijk groen', 'verslechtering van luchtkwaliteit', een 'toename van woningverzakkingen' en een 'toename gemeentelijke uitkeringen schade' als niet acceptabel aangegeven.

2.3 Interne afweging ambtelijk

17 februari 2020 heeft een ambtelijke interne sessie plaatsgevonden waarbij de risicoweging en het handelingsperspectief centraal stond. Bij deze sessie waren gemeentelijke medewerkers aanwezig, waterschappers, de GGD en de Veiligheidsregio. De resultaten van de sessies zijn opgenomen bijlage A. Uit de risicosessie zijn de volgende hoofdlijnen gestedilleerd:

Duiven:

- Gebeurtenissen met een directe impact op de gezondheid zijn niet acceptabel.
- Water in woningen en bedrijven is onacceptabel, wanneer dit eens per 10 jaar voorkomt accepteren we het eigenlijk niet.
- Water op straat is in principe acceptabel, onafhankelijk van hoe vaak dit gebeurt. Bij blokkering van belangrijke verkeersaders en blokkering hulpdiensten is het minder acceptabel.

Westervoort:

- Gebeurtenissen met een directe impact op de gezondheid (o.a. slechte lucht- en drinkwaterkwaliteit) zijn niet acceptabel.
- Water in woningen en bedrijven is onacceptabel. Water in kelders, garages en bedrijven waar de impact van water in het bedrijf laag is, is meer acceptabel.
- Water op straat is in principe acceptabel, onafhankelijk van hoe vaak dit gebeurt. Bij blokkering van belangrijke verkeersaders en blokkering hulpdiensten is het minder acceptabel.
- Gebeurtenissen waar weinig aan gedaan kan worden, of die weinig impact hebben in Westervoort worden geaccepteerd.

Zevenaar:

- Wanneer we het al ervaren in de huidige situatie is het beter te accepteren. We moeten wel oppassen dat een lange reeks van kleine veranderingen die we accepteren uiteindelijk ongemerkt kan leiden tot een onacceptabele situatie.
- Wanneer op gebeurtenissen eenvoudig geanticipeerd kan worden, zijn deze acceptabel.
- Gebeurtenissen met een geringe economische impact zijn acceptabel.
- Voornamelijk die gebeurtenissen die een directe impact hebben op de gezondheid van mensen zijn onacceptabel.
- Water in woningen en bedrijven is onafhankelijk van hoe vaak het voorkomt onacceptabel. (Vooral vanwege de grote schade, zowel financieel als emotioneel)
- Water-op straat is acceptabel, zolang hierdoor geen belangrijke verkeersaders worden geblokkeerd

De specifieke inbreng per gemeente is samengevat in onderstaande figuur. Hierin zijn de hoofdlijnen weergegeven van de groepsessies.

Figuur 4: Samenvatting dialogen ambtelijke sessies

Acceptabele situaties:

- Water op straat, mits belangrijke verkeersaders bereikbaar zijn
- Situaties waarop weinig invloed uitgeoefend kan worden
- Situaties waar relatief eenvoudig op te anticiperen is

Onacceptabele situaties:

- Situaties met een directe impact op de gezondheid
- Water in woningen en bedrijven

Extra aandacht nodig voor: (eigen ingebrachte gebeurtenissen)

- Verkeerde informatievoorziening vanuit media
- Toename eikenprocessierups en andere exoten
- Afname toerisme als gevolg van toename verdroging en overstromingen

2.4 Enquêtes onder inwoners

Binnen het project is besloten op digitale wijze een traject te organiseren richting de inwoners. Dit heeft gestalte gekregen in een social media campagne, website en enquêtes. De enquêtes zijn zowel onder inwoners als bedrijven uitgezet. Opvallend is de lagere respons bij de bedrijven. Later in het traject worden alternatieve wegen gezocht om bedrijven toch te betrekken bij deze maatschappelijke opgave.

Voor inwoners zijn 3 enquêtes uitgezet met de thema's 'Hitte' (155 respondenten), 'Droogte en wateroverlast' (161 respondenten) en 'Gezondheid' (6 respondenten). Per enquête worden hierna de hoofdpunten toegelicht. De volledige uitkomsten zijn in bijlage B.

Hitte

Bewoners geven als het om hitte gaat aan dat zij met name de gezondheidsrisico's voor kwetsbare groepen van belang vinden. Circa 75 % vindt dit erg. Daarnaast geven bewoners aan dat als het structureel te heet wordt om te sporten zij dit erg vinden. Waar 5 dagen nog als incident geaccepteerd wordt is 12 dagen teveel.

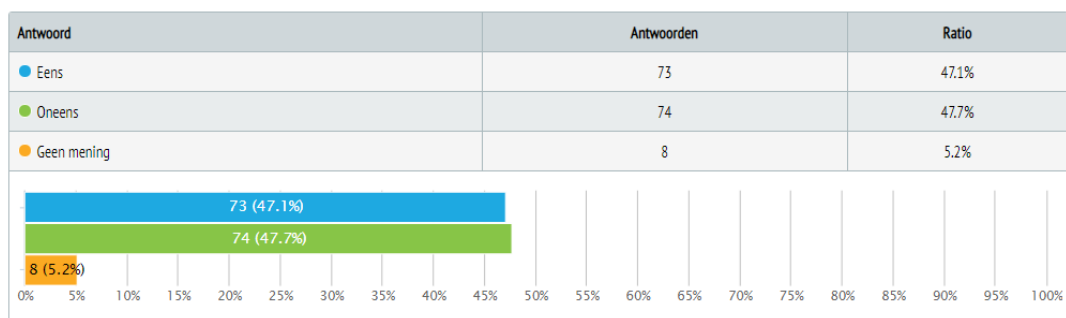
Inwoners geven aan dat het verlies van arbeidsproductiviteit en een slechte nachtrust acceptabel zijn vergeleken met de andere thema's.

In de enquêtes is ook gevraagd naar eventuele maatregelen en hoe inwoners hierover denken. Daarin wordt aangegeven dat het planten van bomen brede steun geniet, evenals het vergroenen van woonwijken. 85% van de respondenten wil verder lopen van en naar de

auto als dit vergroening van de leefomgeving oplevert. Vergroening wordt vooral als gewenst omschreven bij stads-dorpspleinen (43%), schoolpleinen en in mindere mate bij bedrijventerreinen (20%).

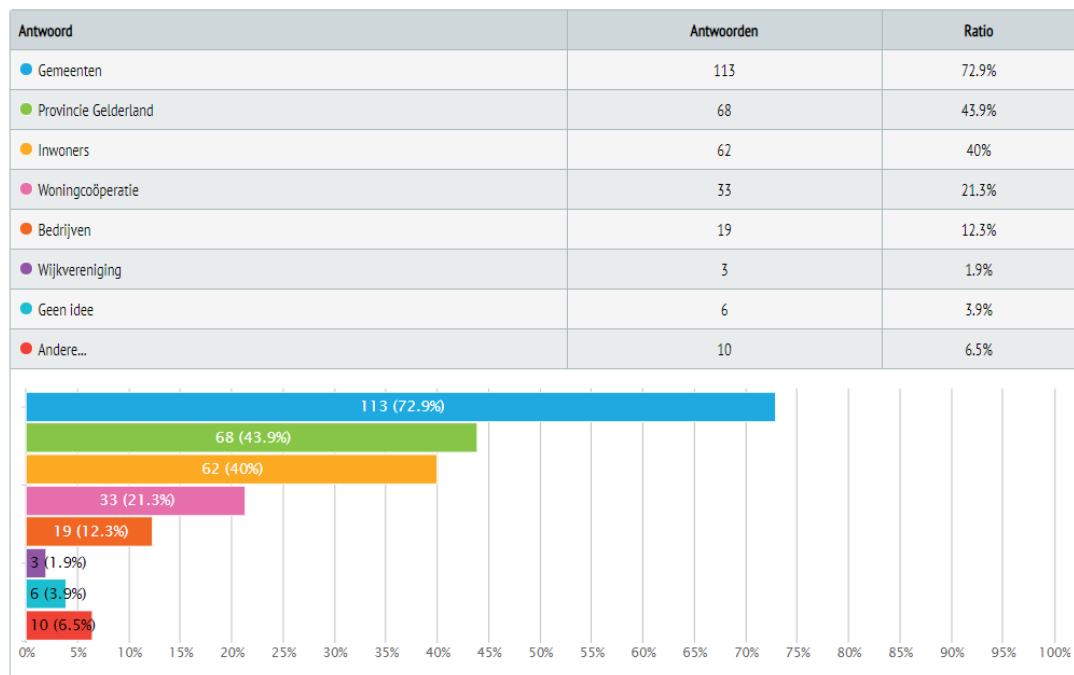
Belasting op tuinen en tegels ligt erg verdeeld onder de respondenten. 47,7 procent is oneens, 47,1 procent is eens. Het verschil is 1 stem.

Figuur 5: Uitkomsten enquête – belasting op tuinen en tegels

Bewoners geven aan dat zij geen behoefte hebben aan ondersteuning op het gebied van hittestress waarbij 45% wel aangeeft meer informatie te willen ontvangen. De overheid is als eerste aan zet vinden de bewoners in meerderheid.

Figuur 6 Uitkomsten enquête – actiehouders klimaatadaptie

Droogte en wateroverlast

Bij het thema droogte en wateroverlast wordt door 84,5% van de respondenten aangegeven dat water in woningen erg is. Derhalve is dit onacceptabel. Meerdere inwoners (65,8%) geven daarnaast aan dat water op straat waarbij geen doorgang met auto's mogelijk is ook erg gevonden wordt. Overige onderwerpen zoals eens in de twee jaar een verslechterde drinkwaterkwaliteit, verhoogt risico op natuurbranden (93%) en droogvallende watergangen (83%) worden als erg omschreven.

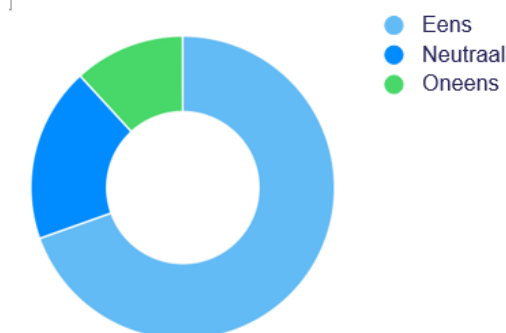
Bewoners geven aan dat water op straat waar wel doorheen gereden kan worden met de auto niet erg is (69%). Dit is een belangrijk gegeven in de acceptatie van water op straat. Dit sluit ook aan bij de latere uitspraak dat water op straat tijdelijk geborgen mag worden bij extreme regenval waar 77% mee eens is.

Bewoners zijn het grotendeels (69,6%) eens met aanvullende eisen aan het watergebruik in een droge periode. Daarbij accepteren ze maatregelen als tijdelijke wateropslag op straat, in tuinen en zijn veel inwoners bereid tot het treffen van hydrologische maatregelen op eigen terrein.

Figuur 7: Uitkomsten enquête: eisen aan gebruik hemelwater in tuinen

13. Tijdens een droogteperiode vind ik het een goed idee dat er eisen worden gesteld aan tijden en hoeveelheid van water geven aan mijn tuin. Dit om te voorkomen dat de hoeveelheid drinkwater in gevaar komt.

161x Antwoorden 0x onbeantwoord Enkele keuze

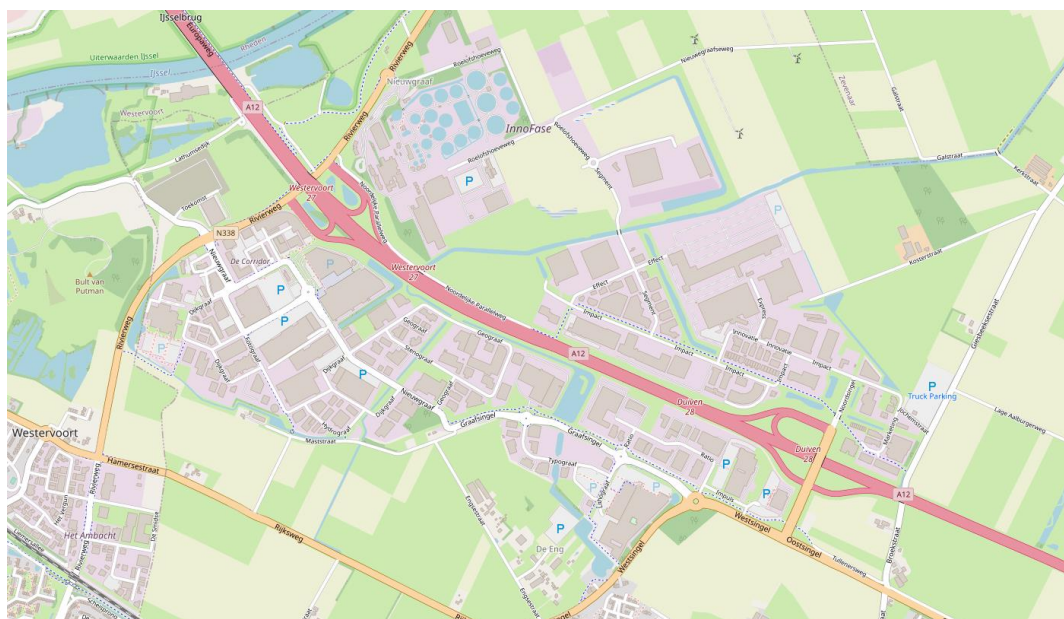
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	112	69,6%
Neutraal	30	18,6%
Oneens	19	11,8%

Inwoners geven aan voldoende informatie te hebben over het verminderen van het waterverbruik en stellen geen prijs op informatie over maatregelen om wateroverlast te verminderen. Dit is opvallend wanneer het uitgezet wordt tegenover de bereidheid maatregelen te nemen.

2.5 Enquêtes bedrijven

Onder de bedrijven zijn dezelfde enquêtes verspreidt als onder de inwoners. Gezien de lage respons en het niet representatief zijn van de uitkomsten wordt hier een korte samenvatting van de resultaten gegeven.

Figuur 8: Overzicht bedrijventerreinen Westervoort en Duiven

Hitte

Opmerkelijk is dat 57 mensen de enquête over hitte op bedrijventerreinen hebben geopend waarbij slechts 11 bedrijven de hele enquête hebben ingevuld. Uit Westervoort ontbreken bedrijven in de enquêteresultaten.

Opvallend is dat meer dan de helft arbeidsproductiviteitsverlies door hitte gedurende 12 dagen per jaar geen probleem vindt en ook een slechte nachtrust als gevolg van hitte accepteert. Leidt dit tot gezondheidsklachten onder personeel zegt $\frac{3}{4}$ dat het toch erg is. Op basis van de ingevulde enquête lijkt vergroening kansrijk op de bedrijventerreinen.

Droogte en wateroverlast

De enquête over wateroverlast en droogte is door 10 bedrijven ingevuld. Opvallend is dat hiervan 7 bedrijven daarin droogvallende watergangen markeren als 'vind ik erg'. Wateroverlast in bedrijfspanden wordt als erg beoordeeld evenals verslechterde drinkwaterkwaliteit.

Ook bij bedrijven is een hoge bereidheid om in periodes van droogte bewust met water om te gaan, en water op terreinen op te vangen bij extremen.

2.6 Verdieping

Alle deelnemers aan de enquêtes die hun gegevens achtergelaten hebben zijn uitgenodigd voor verdiepende gesprekken. Op twee momenten hebben hier in totaal zes inwoners gebruik van gemaakt. Verslagen hiervan zijn in bijlage C opgenomen.

3 Beleidsambities

3.1 Algemeen

Uit de uitgevoerde inventariserende en beeldvormende activiteiten zijn hoofdlijnen afgeleid waar de Liemers richting kiest in de aanpak van klimaatverandering de komende jaren. In dit hoofdstuk worden de beleidsambities op hoofdlijn beschreven. De komende periode, na consultering in de gemeenteraden, wordt de strategie uitgewerkt in concrete uitvoeringsprogramma's met bijbehorende kostenramingen.

De gemeenteraden wordt in dit stadium gevraagd inhoudelijke beleidsambities vast te stellen als inhoudelijke kaders voor het projectteam. Op een later moment in de uitvoering komt het projectteam terug met een voorstel waarin ook financiële onderbouwingen geformuleerd zijn. Op dat moment wordt aan de gemeenteraden gevraagd om financiële kaders.

3.2 Strategie

Op basis van de gegevens uit het participatieproces worden de hierna volgende beleidsambities voorgesteld om de Liemers beter bestendig maken tegen klimaatverandering. De beleidsambities zijn genummerd om bespreking herkenbaar te maken. Ze zijn niet gerangschikt op urgentie.

1: We werken aan een gezondere en beter bereikbare buitenruimte voor onze inwoners met voldoende biodiversiteit, groen, schaduw en gebruiksgemak

Gezondheid in de openbare ruimte wordt door veel deelnemers aangegeven als een belangrijk gegeven. De beschikbare ruimte binnen de woonkernen kan de komende jaren worden ingezet als leefruimte. Zo wordt met vergroening gewerkt aan het verbeteren van de luchtkwaliteit, het tegengaan van hittestress en kan stedelijk groen als waterbuffer worden ingezet. In combinatie van groen met water wordt zelfs verdroging van het stedelijk groen tegengegaan. Het creëren van schaduw, bij voorkeur door bomen, is één van de meest effectieve maatregelen tegen hittestress. Bij het treffen van maatregelen kunnen meekoppelkansen als biodiversiteit, energietransitie en circulaire ontwikkelingen worden meegewogen.

Waar mogelijk worden kwetsbare groepen binnen programma's opgenomen en worden maatregelen of calamiteitenplannen hierop aangepast en voorzien.

Het speerpunt richt zich met name op de woongebieden en focust zich minder op de bedrijventerreinen. Dit houdt niet in dat de bedrijven links blijven liggen. Door te onderzoeken of provinciale programma's, maatregelen van het waterschap en gemeentelijke projecten gecombineerd kunnen worden is synergie rond de bedrijventerreinen mogelijk. Daardoor ontstaan kansen om maatschappelijk verantwoord ondernemen ook voor ondernemers op de terreinen binnen handbereik te brengen met als doel om gezamenlijk stappen te zetten in het klimaatadaptief maken van de terreinen.

2: In de Liemers is in 2050 minder kans op wateroverlast in gebouwen dan nu en minder risico op voor de gemeente onverwachte financiële schade

Grote gemene deler in de participatie is het niet accepteren van wateroverlast in gebouwen. Vanuit de kwetsbaarheden wegen maatregelen om wateroverlast tegen te gaan zwaar. Hierbij wordt vooral gespitst op water in gebouwen, daarna is er aandacht voor

water op belangrijke verkeersaders en vervolgens water op woonstraten die voor hulpdiensten eenvoudig bereikbaar moeten zijn.

Omdat door raden ook aangegeven is dat onverwachte financiële tegenvallers als gevolg van klimaatextremen niet gewenst zijn is het van belang hier een grondig risicoprofiel voor op te stellen. Hiermee bereiden de gemeenten zich niet alleen fysiek voor op klimaatextremen maar vertaald zich dit ook in een financiële stresstest.

3: We benutten de (bergings-) capaciteiten van het natuurlijk bodemsysteem en het watersysteem beter om voldoende water te bewaren voor drogere periodes

Droogte is binnen de Liemers een relevant thema gebleken de laatste zomers. De water-vraag en het wateraanbod moeten beter aan elkaar gekoppeld worden. Water dat op verhardingen valt moet niet direct afgevoerd worden naar de riolering en het oppervlaktewater, maar daar waar mogelijk geïnfiltreerd worden in de bodem en vastgehouden in het gebied. We voeren binnen de Liemers de volgende trappen actief in: besparen-vasthouden- bergen-afvoeren. Door zo veel mogelijk water in de bodem vast te houden werkt de gemeente binnen haar invloedssfeer aan de drinkwaterkwaliteit op lange termijn, worden verzakkingen niet voorkomen maar wel bestreden en blijft stedelijk groen langer vitaal in droge zomers.

4: Inwoners worden regelmatig geïnformeerd over klimaatadaptatie op eigen terrein en de acceptatie van klimateffecten blijft in stand

Klimaatadaptatie is bij uitstek een thema wat niet alleen door de gemeente opgelost kan worden. Het merendeel van de het gemeentelijk oppervlak binnen woonkernen is in particulier bezit. Het is daarom van belang inwoners regelmatige van informatie te voorzien welke maatregelen zij kunnen treffen tegen wateroverlast of droogte.

Daarnaast is het van belang dat de huidige acceptatie van bijvoorbeeld water op straat door gestroomlijnde woordvoering van de gemeenten in stand blijft en adhoc besluiten voorkomen worden.

3.3 Vervolg

Na inhoudelijke bespreking van bovenstaande beleidsambities worden deze verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma dat ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraden. Hierbij wordt proactief gezocht naar de integraliteit in wijkgerichte vernieuwingen van de openbare ruimte, beheeropgaven in het rioolsysteem en de energietransitie. Verwachte vaststelling geschied in Q3 2021.

Bijlagen

- A. Verslag interne klimaatdialoog
- B. Enquêteresultaten
- C. Notulen digitale bewonerssessies

Bijlage A: Verslag interne klimaatdialoog

Klimaatadaptatie in de Liemers

**Verslag interne klimaatdialoog
17 februari 2020**

Impressie van de dag

Waar en wanneer:

'De Verzameling' Westervoort

17 februari 2020 09:00 – 16:00

Ochtendprogramma:

Ontvangst met koffie en thee

Introductie

Deel I: Impactweging in 4 groepen, te weten:

Duiven, Westervoort, Zevenaar I en Zevenaar II
(Het waterschap heeft zich over de 4 groepen verdeeld)

Centrale terugkoppeling

Lunch

Middagprogramma:

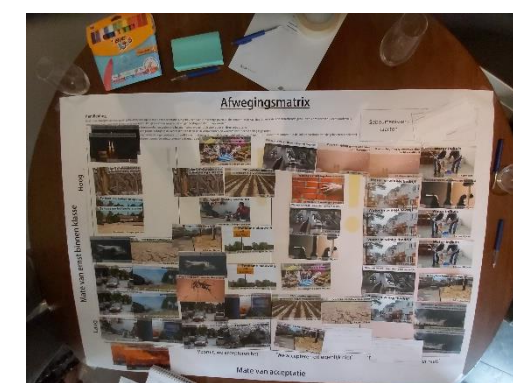
Deel II: De buitenruimte van morgen

Deel III: Opbouw eigen visie op basis van deel I en II

Terugkoppeling aan en met bestuurders

Frank Wissink (WS Rijn en IJssel), Hans Sluiter (gem. Westervoort),
Gemma Tiedink-Koning (gem. Duiven), Carla Koers (gem. Zevenaar)

Afronding

Impactweging Duiven

Afwegingsmatrix - interne klimaatdialoog - Duiven

Mate van ernst binnen klasse	Hoog	8. Slechte nachtrust door warme nachten. 2 nachten per jaar 	17. 20% minder opbrengst a.g.v. wateroverlast 1x per 10 jaar 	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen. Gemiddeld 6 dagen per jaar 		24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 20 jaar 	14. Toename hagelschade. Schade verdubbeld 	6. Toename vissterfte 5 extra meldingen per jaar 	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 2 jaar
		7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte 1x per 10 jaar 	6. Toename vissterfte. 1 extra melding per jaar 		9. Te heet om buiten te spelen Gemiddeld 12 dagen per jaar 	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkeringsbedrag verdubbeld 	4. Water in winkel/bedrijf 1x per 1 jaar 	23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 8 dagen per jaar
		7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	18. Verdroging natuurgebieden. 1x per 20 jaar 	18. Verdroging natuurgebieden. 1x per 10 jaar 		5. Toename blauwalg Gemiddeld 8 meldingen per jaar 	13. Tijgermug komt voor in Nederland 	4. Water in winkel/bedrijf 1x per 2 jaar 	23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 20 dagen per jaar
		11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte. 1x per 30 jaar 	9. Te heet om buiten te spelen. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer. Eens per 5 jaar 		C. Toename eikenprocessierups en andere exoten vanuit groen 	19. Natuurbranden Gemiddeld 1 melding per jaar 	4. Water in winkel/bedrijf 1x per 5 jaar 	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkering verviervoudigd
		22. Droogvallende watergangen. Eens per 10 jaar 	1. Water op straat doorgang mogelijk 2x per jaar 	8. Slechte nachtrust door warme nachten. 15 nachten per jaar 		4. Water in winkel/bedrijf. 1x per 10 jaar 	16. Bermbrand. Gemiddeld 12 meldingen per jaar 	3. Water in huis 1x per 5 jaar 	19. Natuurbranden Gemiddeld 4 meldingen per jaar
		1. Water op straat doorgang mogelijk 1x per 2 jaar 	1. Water op straat doorgang mogelijk 1x per jaar 	16. Bermbrand. Gemiddeld 6 meldingen per jaar 	17. 20% minder opbrengst gewassen a.g.v. wateroverlast. 1x per 5 jaar 	3. Water in huis. 1x per 10 jaar 	10. Droogteschade stedelijk groen. 10% per jaar 	3. Water in huis 1x per jaar 	21. Woningverzakking door droogte. Gemiddeld 10 meldingen per jaar
Laag		1. Water op straat doorgang mogelijk 1x per 5 jaar 	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer 1x per 10 jaar 	5. Toename blauwalg. Gemiddeld 4 meldingen per jaar 	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1x per 10 jaar 	2. Water op straat geen doorgang mogelijk. 1x per 5 jaar 	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen Gemiddeld 12 dagen per jaar 	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1x per 2 jaar 	10. Droogteschade stedelijk 20% per jaar

'Geen probleem'

'Vooruit, we accepteren het'

'We accepteren dit eigenlijk niet'

'Dit accepteren we zeker niet!'

Mate van acceptatie

- Hoofdpijnen:

- Gebeurtenissen met een directe impact op de gezondheid zijn niet acceptabel.
- Water in woningen en bedrijven is onacceptabel, wanneer dit eens per 10 jaar voorkomt accepteren we het eigenlijk niet.
- Water op straat is in principe acceptabel, onafhankelijk van hoe vaak dit gebeurt. Bij blokkering van belangrijke verkeersaders en blokkering hulpdiensten is het minder acceptabel.

- Overwegingen bij specifieke gebeurtenissen:

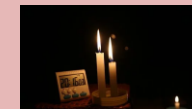
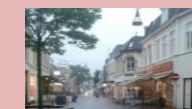
- Veel schade aan het stedelijk groen wordt als onacceptabel geacht omdat groen belangrijk is voor verkoeling, flora en fauna etc. en de economische schade groot is.
- Stroomuitval is acceptabel mits dit kortdurend is.
- Bij lange duur van hoge gezondheidsrisico's voor ouderen neemt de kans op sterfte en psychisch isolement toe.
- Bermbranden kunnen leiden tot uitval van spoor en wegen.
- Bij natuurbranden is sprake van gezondheidsimpact, ecologisch verlies en OV-belemmering.
- Bij grote toename gemeentelijke schade-uitkering door extreem weer is sprake van een begrotingsuitdaging en imago schade.
- Het verzakken van woningen leidt zowel tot economische als psychologische schade.
- Verslechterde drinkwaterkwaliteit mag niet voorkomen, dit betreft een eerste levensbehoefte. Gevaar op drinkwatertekort.

- Eigen ingebrachte gebeurtenissen:

- Toename eikenprocessierups en andere exoten -> onacceptabel

Impactweging Westervoort

Afwegingsmatrix - interne klimaatdialoog - Westervoort

Mate van ernst binnen klasse	Hoog	14. Toename hagelschade. Schade verdubbeld 	10. Droogteschade stedelijk groen. 10% per jaar 	4. Water in winkel/bedrijf. 1 x per 10 jaar 	8. Slechte nachtrust door warme nachten. 15 nachten per jaar 	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen. Gemiddeld 12 dagen per jaar 	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit. Eens per 2 jaar 	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit. Eens per 20 jaar 			
	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 10 jaar 	9. Te heet om buiten te spelen. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	10. Droogteschade stedelijk 20% per jaar 	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 10 jaar 	3. Water in huis. 1 x per 10 jaar 	23. Overschrijding grenswaarde luchtkwaliteit 20 dagen per jaar 				
	1. Water op straat doorgang mogelijk 2 x per jaar 	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 20 jaar 	5. Toename blauwalg. Gemiddeld 8 meldingen per jaar 	9. Te heet om buiten te spelen. Gemiddeld 12 dagen per jaar 	6. Toename vissterfte. 1 extra melding per jaar 	6. Toename vissterfte. 5 extra meldingen per jaar 	3. Water in huis 1 x per 5 jaar 	3. Water in huis 1 x per jaar 				
	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar 	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per jaar 	13. Tijgermug komt voor in Nederland 	5. Toename blauwalg. Gemiddeld 4 meldingen per jaar 			12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer 1x per 10 jaar 	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer. Eens per 5 jaar 				
	8. Slechte nachtrust door warme nachten. 2 nachten per jaar 	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 5 jaar 					2. Water op straat geen doorgang mogelijk. 1 x per 5 jaar 	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar 				
	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkeringsbedrag verdubbeld 	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkering verviervoudigd 					4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 2 jaar 	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per jaar 				
Laag		22. Droogvallende watergangen. Eens per 10 jaar 	16. Bermbrand. Gemiddeld 6 / 12 meldingen per jaar 					B. Verkeerde beeldvorming door media 	A. Overstroming vanuit de rivier 	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 5 jaar 		
		'Geen probleem'		'Vooruit, we accepteren het'		'We accepteren dit eigenlijk niet'		'Dit accepteren we zeker niet!'				
		Mate van acceptatie										

- Hoofdpijnen:

- Gebeurtenissen met een directe impact op de gezondheid (o.a. slechte lucht- en drinkwaterkwaliteit) zijn niet acceptabel.
- Water in woningen en bedrijven is onacceptabel. Water in kelders, garages en bedrijven waar de impact van water in het bedrijf laag is, is meer acceptabel.
- Water op straat is in principe acceptabel, onafhankelijk van hoe vaak dit gebeurt. Bij blokkering van belangrijke verkeersaders en blokkering hulpdiensten is het minder acceptabel.
- Gebeurtenissen waar weinig aan gedaan kan worden, of die weinig impact hebben in Westervoort worden geaccepteerd.

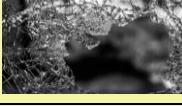
- Overwegingen bij specifieke gebeurtenissen:

- Stroomuitval: vitale functies moeten altijd blijven draaien. 1 uur acceptabel, 3 uur misschien, 24 uur lastig, 3 dagen kan niet.
- Schade aan gewassen is niet relevant (in Westervoort zit slechts 1 boer en het dorp heeft weinig buitengebied).
- Drinkwater is eerste en grootste levensbehoefte.
- Luchtkwaliteit is urgent probleem, vooral op landelijk en regionaal niveau. Op gemeentelijk niveau minder aan te doen. Ook onder de grenswaarde treden al problemen op.

- Eigen ingebrachte gebeurtenissen:

- Overstroming vanuit de rivier: als het gebeurt is de impact groot. Meenemen in communicatie richting burgers (maatregelen worden buiten dit proces genomen).
- Beeldvorming door pers (framing, verkeerde informatie)

Impactweging Zevenaar I

Afwegingsmatrix - interne klimaatdialoog -Zevenaar I									
Mate van ernst binnen klasse	Hoog	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer 1x per 10 jaar 	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer. Eens per 5 jaar 	11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte 1 x per 10 jaar 	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	2. Water op straat geen doorgang mogelijk. 1 x per 5 jaar 	23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 8 dagen per jaar 	23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 20 dagen per jaar 	3. Water in huis 1 x per jaar
		9. Te heet om buiten te spelen. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte. 1 x per 30 jaar 	7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 12 dagen per jaar 	17. 20% minder opbrengst a.g.v. wateroverlast 1 x per 10 jaar 	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 10 jaar 	21. Woningverzakking door droogte. Gemiddeld 10 meldingen per jaar 	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per jaar 	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 2 jaar
		6. Toename vissterfte. 1 extra melding per jaar 	9. Te heet om buiten te spelen Gemiddeld 12 dagen per jaar 	22. Droogvallende watergangen. Eens per 10 jaar 	5. Toename blauwalg Gemiddeld 8 meldingen per jaar 	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen Gemiddeld 12 dagen per jaar 	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 20 jaar 	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 2 jaar 	3. Water in huis 1 x per 5 jaar
		16. Bermbrand. Gemiddeld 12 meldingen per jaar 	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 20 jaar 	5. Toename blauwalg. Gemiddeld 4 meldingen per jaar 	6. Toename vissterfte 5 extra meldingen per jaar 	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 10 jaar 	17. 20% minder opbrengst gewassen a.g.v. wateroverlast. 1 x per 5 jaar 	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 5 jaar 	3. Water in huis. 1 x per 10 jaar
		16. Bermbrand. Gemiddeld 6 meldingen per jaar 	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar 	8. Slechte nachtrust door warme nachten. 15 nachten per jaar 	13. Tijgermug komt voor in Nederland 	C. Toename eikenprocessierups en andere exoten vanuit groen 	10. Droogteschade stedelijk groen. 10% per jaar 	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar 	10. Droogteschade stedelijk 20% per jaar
		1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 5 jaar 	16. Bermbrand. Gemiddeld 12 meldingen per jaar 	14. Toename hagelschade. Schade verdubbeld 	1. Water op straat doorgang mogelijk 2 x per jaar 			4. Water in winkel/bedrijf. 1 x per 10 jaar 	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkering verviervoudigd
		7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	16. Bermbrand. Gemiddeld 6 meldingen per jaar 	14. Toename hagelschade. Schade verdubbeld 	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per jaar 			A. Bewoners worden verkeerd geïnformeerd door de media. 	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkeringsbedrag verdubbeld
		19. Natuurbranden Gemiddeld 4 meldingen per jaar 	8. Slechte nachtrust door warme nachten. 2 nachten per jaar 	B. Verdroging en overstroming leidt tot afname toerisme 					
19. Natuurbranden Gemiddeld 1 melding per jaar 									
Laag									
		'Geen probleem'		'Vooruit, we accepteren het'		'We accepteren dit eigenlijk niet'		'Dit accepteren we zeker niet!'	
Mate van acceptatie									

- Hoofdpijnen:

- Wanneer we het al ervaren in de huidige situatie is het beter te accepteren. We moeten wel oppassen dat een lange reeks van kleine veranderingen die we accepteren uiteindelijk ongemerkt kan leiden tot een onacceptabele situatie.
- Wanneer op gebeurtenissen eenvoudig geanticipeerd kan worden, zijn deze acceptabel.
- Gebeurtenissen met een geringe economische impact zijn acceptabel.
- Voornamelijk die gebeurtenissen die een directe impact hebben op de gezondheid van mensen zijn onacceptabel.
- Water in woningen en bedrijven is onafhankelijk van hoe vaak het voorkomt onacceptabel. (Vooral vanwege de grote schade, zowel financieel als emotioneel)
- Water-op-straat is acceptabel, zolang hierdoor geen belangrijke verkeersaders worden geblokkeerd

- Overwegingen bij specifieke gebeurtenissen:

- Lagere arbeidsproductiviteit als gevolg van hitte wordt acceptabel geacht, aangezien hier met aanpassing van werktijden op geanticipeerd kan worden.
- Slechte nachtrust door warme nachten wordt acceptabel geacht, aangezien dit al voorkomt en er veel andere redenen zijn voor een slechte nachtrust.
- Te heet om buiten te spelen wordt acceptabel geacht, aangezien met eenvoudige gedragsverandering hierop geanticipeerd kan worden.
- Veel schade aan het stedelijk groen wordt als onacceptabel geacht omdat groen belangrijk is voor verkoeling, flora en fauna etc. en het veel tijd kost (25 – 30 jaar) om nieuw volwaardig groen te realiseren.
- Toename hagelschade, de aanwezigheid van de tijgermug en vissterfte worden als acceptabel gezien omdat hier niet veel aan gedaan kan worden.

- Eigen ingebrachte gebeurtenissen:

- Bewoners worden verkeerd geïnformeerd door de media -> onacceptabel
- Verdroging en overstroming van het gebied leidt tot afname toerisme -> acceptabel
- Toename eikenprocessierups en andere exoten -> onacceptabel

Impactweging Zevenaar II

Afwegingsmatrix - interne klimaatdialoog - gemeente Zevenaar II																									
Mate van ernst binnen klasse	Hoog	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 20 jaar 	2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 10 jaar 		9. Te heet om buiten te spelen. Gemiddeld 6 dagen per jaar 		15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 20 dagen per jaar 	15. Hogere gezondheidsrisico's kwetsbare groepen Gemiddeld 12 dagen per jaar 																
		1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per jaar 	1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar 		21. Woningverzakking door droogte. Gemiddeld 10 meldingen per jaar 		13. Tijgermug komt voor in Nederland 	3. Water in huis 1 x per 5 jaar 	3. Water in huis 1 x per jaar 																
		8. Slechte nachtrust door warme nachten. 2 nachten per jaar 	12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer 1x per 10 jaar 		12. Stroomuitval a.g.v. extreem weer. Eens per 5 jaar 		23. Overschrijding grenswaarden luchtkwaliteit 8 dagen per jaar 	24. Verslechterde drinkwaterkwaliteit Eens per 2 jaar 	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per jaar 	3. Water in huis. 1 x per 10 jaar 															
		6. Toename vissterfte. 1 extra melding per jaar 	22. Droogvallende watergangen. Eens per 10 jaar 		11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte 1 x per 10 jaar 		7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar 	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 5 jaar 	4. Water in winkel/bedrijf 1 x per 2 jaar 																
		1. Water op straat doorgang mogelijk 1 x per 5 jaar 	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 20 jaar 		16. Bermbrand. Gemiddeld 6 meldingen per jaar 		16. Bermbrand. Gemiddeld 12 meldingen per jaar 	5. Toename blauwalg. Gemiddeld 4 meldingen per jaar 	4. Water in winkel/bedrijf. 1 x per 10 jaar 																
		11. 20% minder opbrengst a.g.v. droogte. 1 x per 30 jaar 	7. 20% lagere arbeidsproductiviteit. Gemiddeld 6 dagen per jaar 		17. 20% minder opbrengst a.g.v. wateroverlast 1 x per 10 jaar 		8. Slechte nachtrust door warme nachten. 15 nachten per jaar 	9. Te heet om buiten te spelen Gemiddeld 12 dagen per jaar 	5. Toename blauwalg Gemiddeld 8 meldingen per jaar 	20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkering verviervoudigd 															
					10. Droogteschade stedelijk groen. 10% per jaar 		20. Toename gemeentelijke schade uitkering door extreem weer. Uitkeringsbedrag verdubbeld 	6. Toename vissterfte 5 extra meldingen per jaar 	19. Natuurbranden Gemiddeld 4 meldingen per jaar 	10. Droogteschade stedelijk 20% per jaar 															
					14. Toename hagelschade. Schade verdubbeld 		1. Water op straat doorgang mogelijk 2 x per jaar 	18. Verdroging natuurgebieden. 1 x per 10 jaar 	17. 20% minder opbrengst gewassen a.g.v. wateroverlast. 1 x per 5 jaar 	2. Water op straat geen doorgang mogelijk. 1 x per 5 jaar 	19. Natuurbranden Gemiddeld 1 melding per jaar 														
										2. Water op straat geen doorgang mogelijk 1 x per 2 jaar 															
Laag																									

Impactweging – Algehele lijn

Acceptabele situaties:

- Water op straat, mits belangrijke verkeersaders bereikbaar zijn
- Situaties waarop weinig invloed uitgeoefend kan worden
- Situaties waar relatief eenvoudig op te anticiperen is

Onacceptabele situaties:

- Situaties met een directe impact op de gezondheid
- Water in woningen en bedrijven

Extra aandacht nodig voor: (eigen ingebrachte gebeurtenissen)

- Verkeerde informatievoorziening vanuit media
- Toename eikenprocessierups en andere exoten
- Afname toerisme als gevolg van toename verdroging en overstromingen

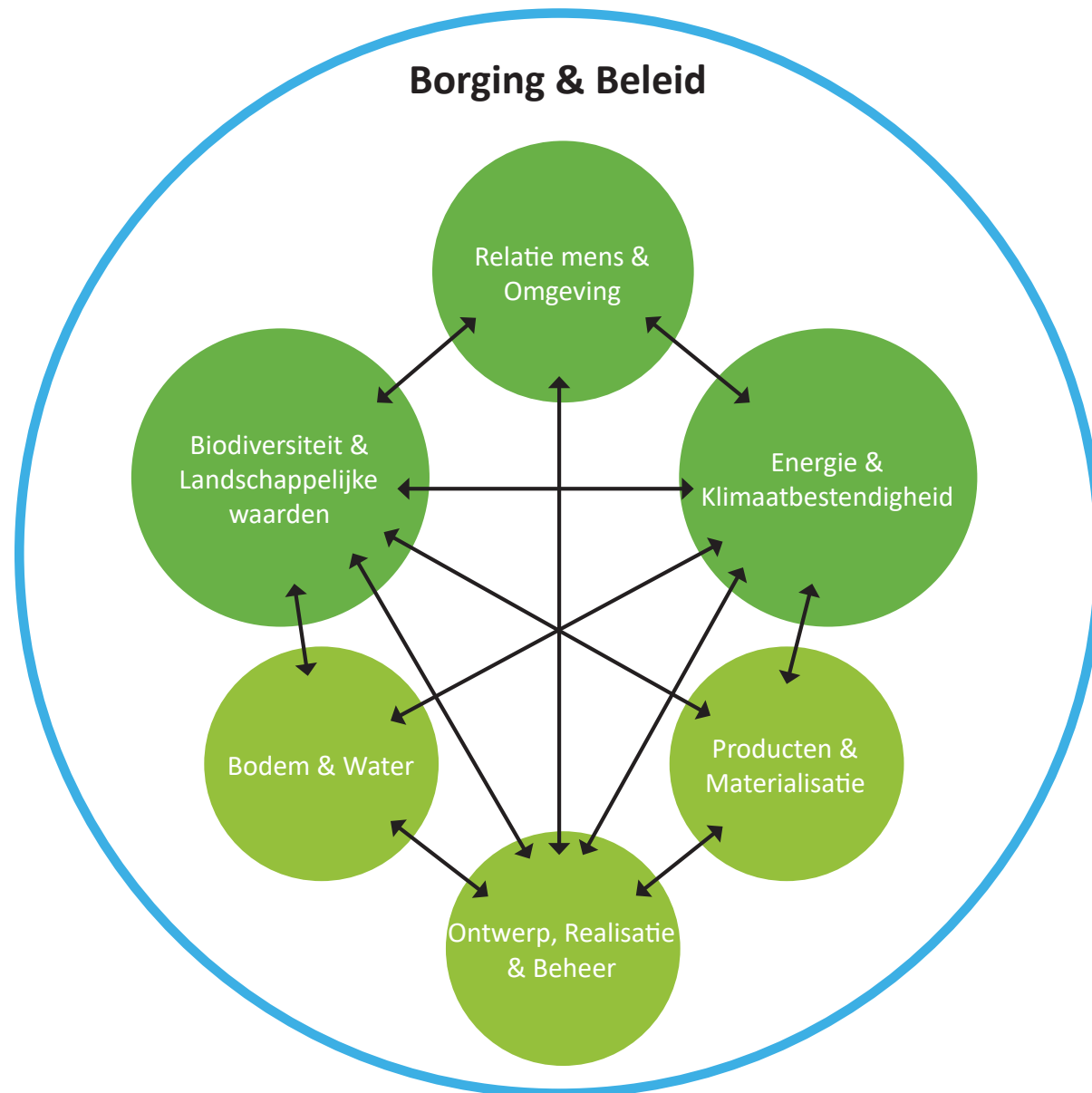

Interne Klimaatbijeenkomst

DPRA vanuit samenhangende duurzaamheid

'Durf te dromen, durf te doen'

17 februari 2020

Organisatie: Duiven.....

Naam:.....

Functie:.....

Gezonde leefomgeving

Relatie mens en omgeving

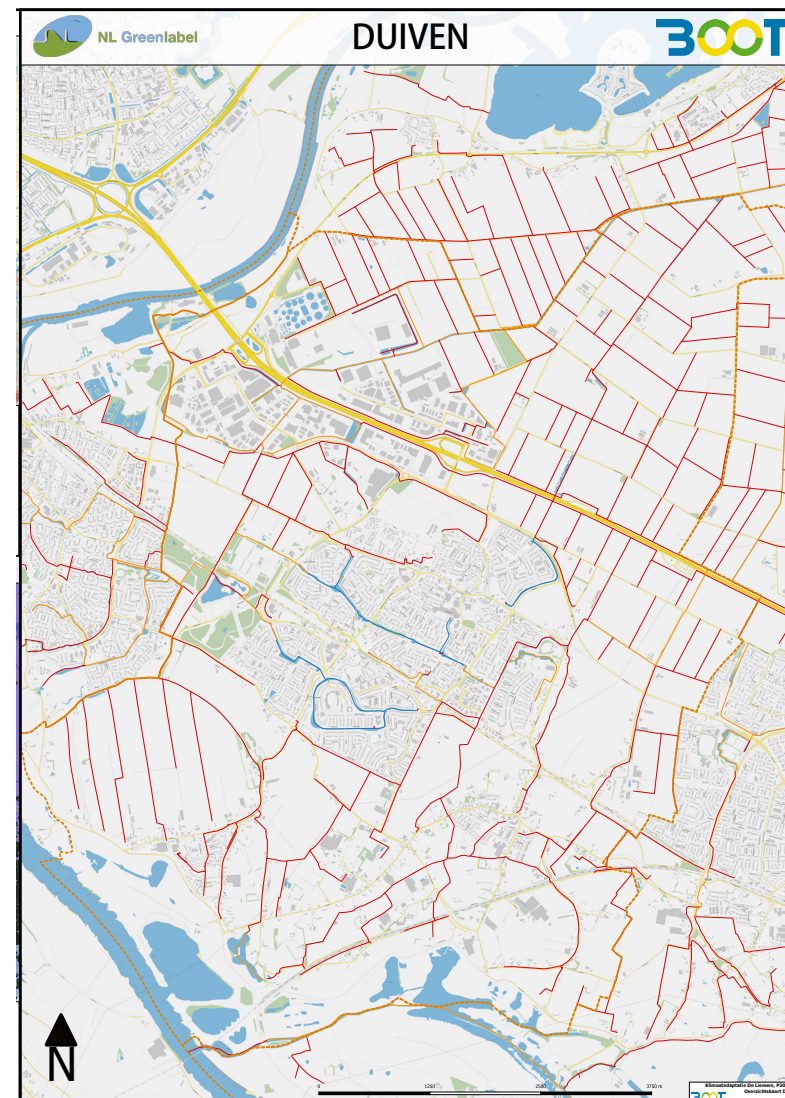
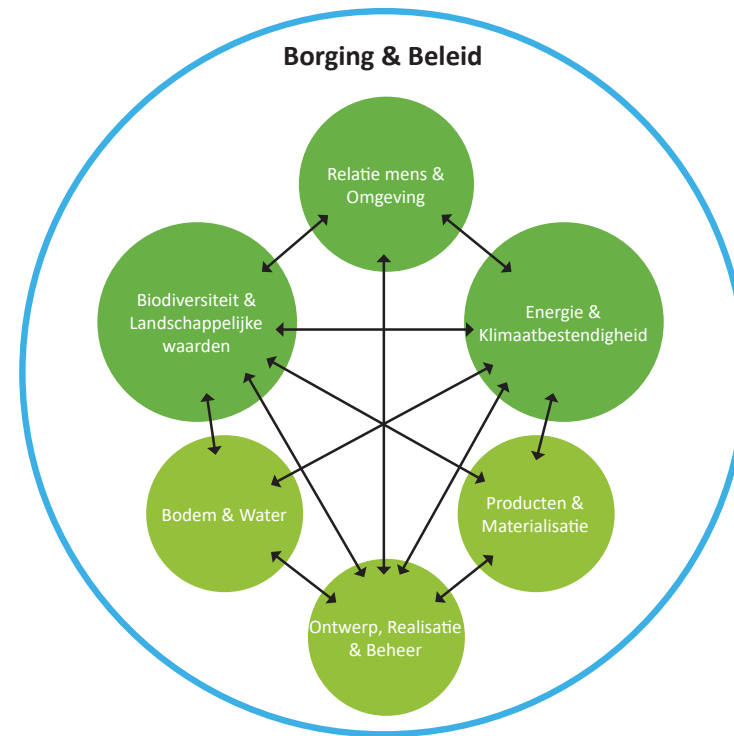
Een inrichting die geschikt is voor diverse doelgroepen, een gezonde leefstijl stimuleert en flexibel genoeg is om in te spelen op de actuele vraag uit de samenleving.

Sub-indicatoren:

- Betrokkenheid van mensen
- Bereikbaarheid
- Sociale veiligheid
- Gezondheid

Waar kan je aan denken?

- Zijn de toekomstige gebruikers betrokken bij het ontwerp, de realisatie en het beheer?
- In hoeverre stimuleert de omgeving en het proces het ontstaan van sociale cohesie?
- Op welke wijze is de mobiliteit in de gemeente georganiseerd?
- In welke mate stimuleert de gemeente de gezondheid van de gebruiker van het gebied?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

- Burger probleemhouder maken: ook uitvoerder van het probleem

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- Maak digitale omgeving
- Verankering van breedheid in de organisatie
- Sommige RO-eisen bovengemeentelijk organiseren (regionaal)
- Vraag de toekomst van morgen: Kinderen!

Wat moet er nu gebeuren?

- Bewustwording: zichtbaar maken!
- Onderwijs
- NL Climate alert

Toekomstbestendige leefomgeving

Biodiversiteit en landschappelijke waarden

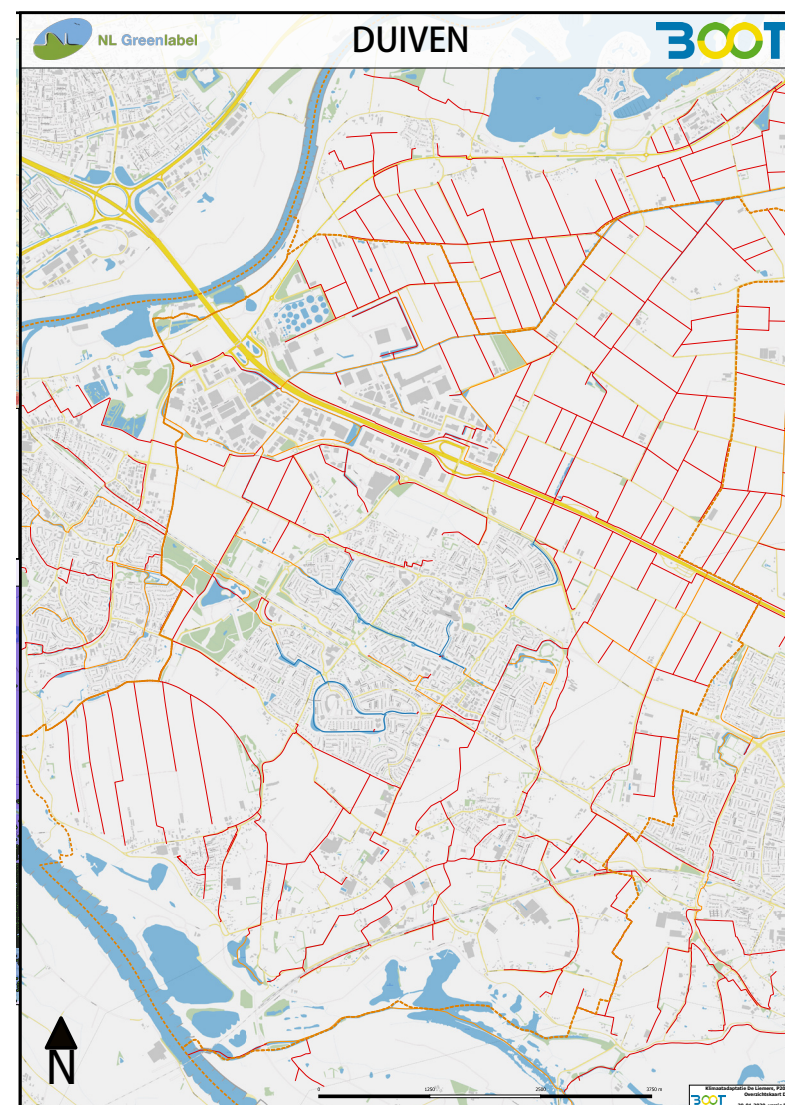
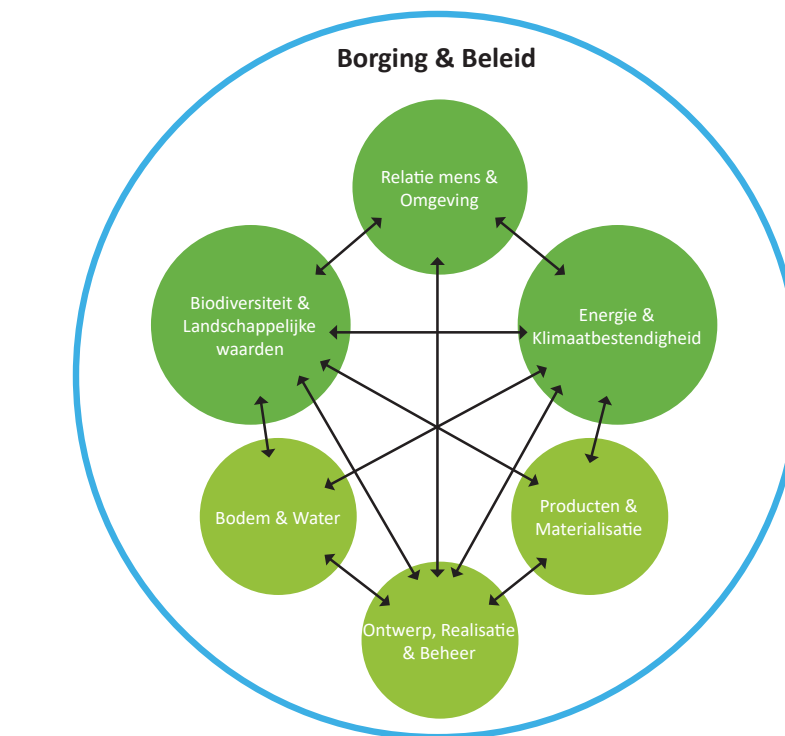
Voor het gezond houden van de flora en fauna in de gemeente speelt biodiversiteit een sleutelrol. Groen beïnvloedt het leefklimaat positief: het zorgt voor reductie van fijnstof, hitte, geluid- en wateroverlast en vergroot de biodiversiteit en het gevoel van welbevinden.

Sub-indicatoren:

- Omgaan met aanwezige waarden; natuur, cultuur, archeologie, etc.
- Aansluiting met de lokale natuur
- Biodiversiteitsbevordering

Waar kan je aan denken?

- In welke mate houdt de gemeente rekening met de bestaande waarden in het gebied?
- Sluit de ontwikkeling aan bij lokale natuur?
- Op welke wijze wordt de biodiversiteit bevorderd?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- Het wordt nu al wel belangrijk gevonden maar nog geen onderdeel van de organisatie / beleid
- Ander maaibeheer – maaibeleid aanpassen
- Biodiversiteit onderdeel maken van beleid (ook voor waterschap)
- Borging in de verordening

Wat moet er nu gebeuren?

- Kennisdeling: kennisniveau verbeteren binnen de organisaties

Klimaatbestendigheid

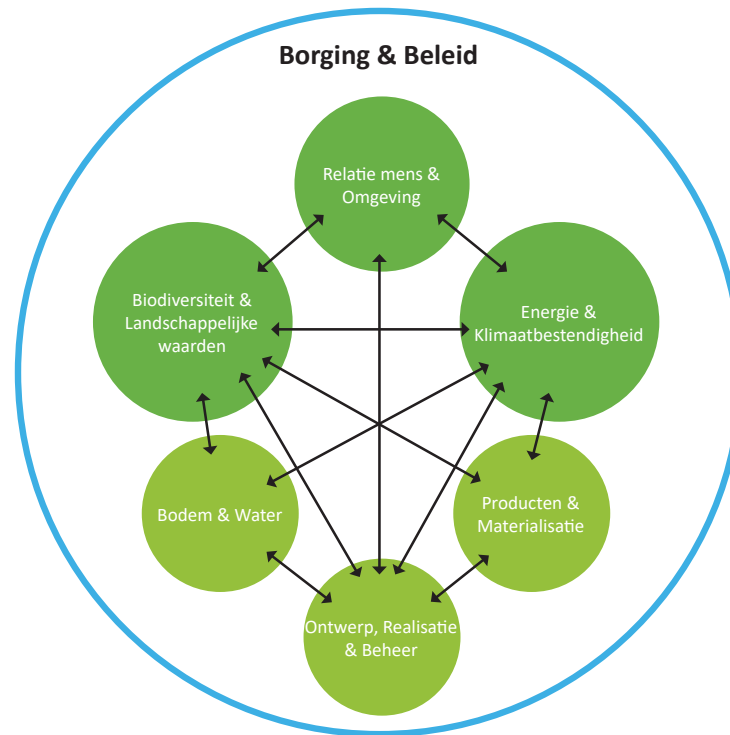
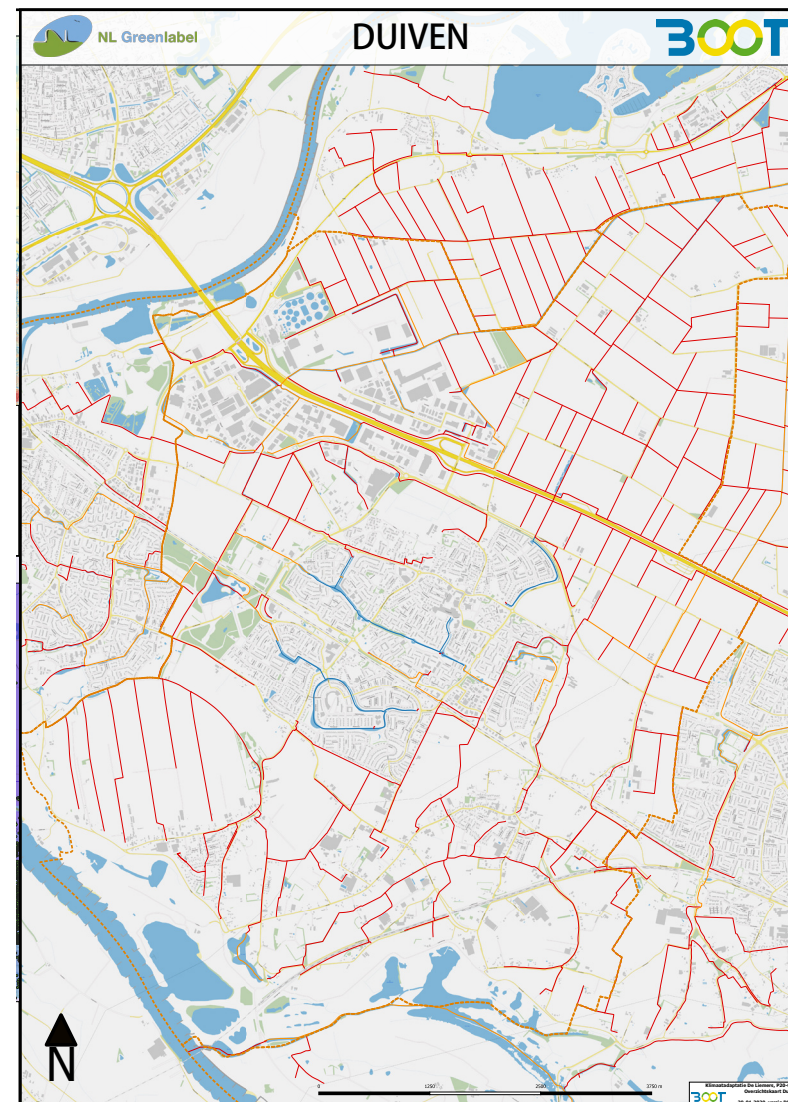
Klimaat adaptief ontwerpen bereidt een gemeente voor op de toekomst waarbij onder andere droogte, hittestress en wateroverlast beperkt wordt. Tevens wordt de waterhuishouding van steeds groter belang en kan opvang en hergebruik van regenwater bijdragen aan een beter klimaat.

Sub-indicatoren:

- Waterhuishouding
- Waterkwaliteit
- Hittestress
- Droogte
- Hinder

Waar kan je aan denken?

- Houdt de gemeente rekening met (het herstel van) de waterkwaliteit?
- Op welke wijze wordt het water vastgehouden in de gemeente?
- Worden er maatregelen genomen om hittestress te voorkomen of te beperken?
- Zijn er maatregelen om (licht, lucht, geur- en geluid) hinder te voorkomen of te reduceren?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

- Verplichting lokaal infiltreren

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- Borging in beleid

Wat moet er nu gebeuren?

- Bewustwording bij collega's

Eigenaarschap

Borging en beleid

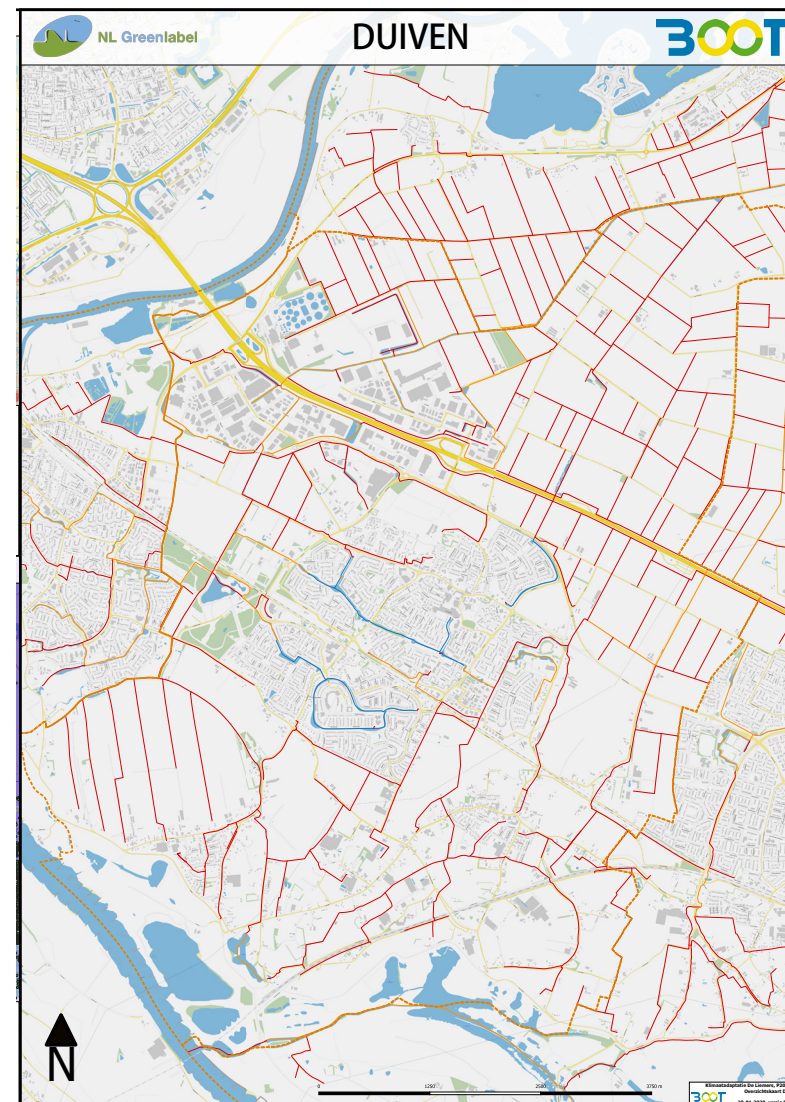
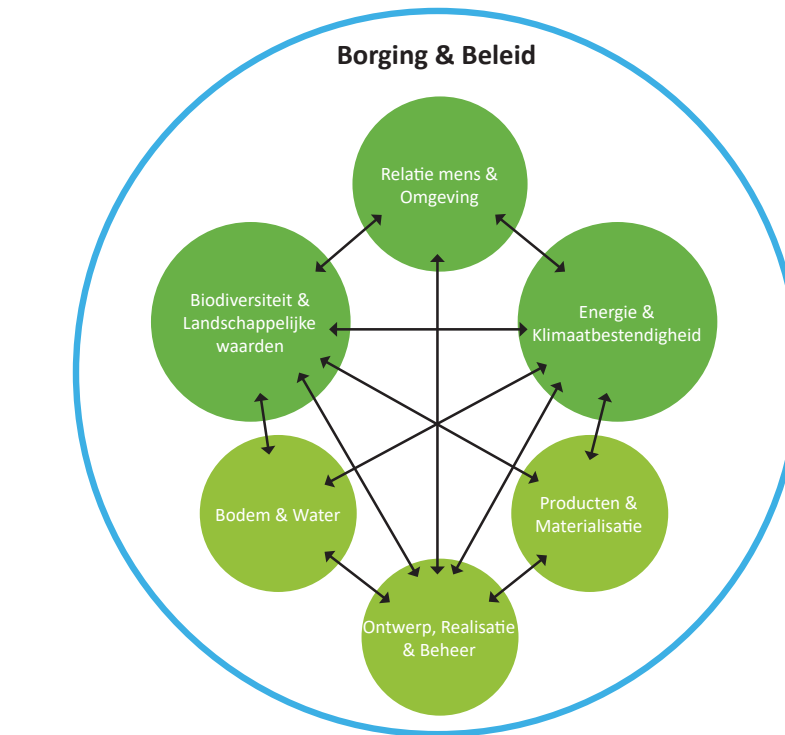
Duurzaamheidsambities houden stand bij een goede borging ervan. Met de juiste stakeholders aan zet bij de inrichting en het beheer ontstaat draagvlak voor gemaakte keuzes en borging van ambities tot na de uitvoering. Het (letterlijk) samen bouwen aan de buitenruimte en het gezamenlijk vieren van behaalde resultaten, versterkt commitment en creëert gevoel van eigenaarschap.

Sub-indicatoren:

- Borging kwaliteit van duurzaamheid
- Borging van financierbaarheid

Waar kan je aan denken?

- Op welke wijze blijft de kwaliteit van de duurzaamheid van het project gedurende de gebruiksduur gewaarborgd?
- Is de financierbaarheid van de realisatie en het beheer geborgd?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

- Financiële prikkel d.m.v. korting / subsidies
- Breed gedragen vanuit de organisatie

Wat betekent dit voor uw organisatie?

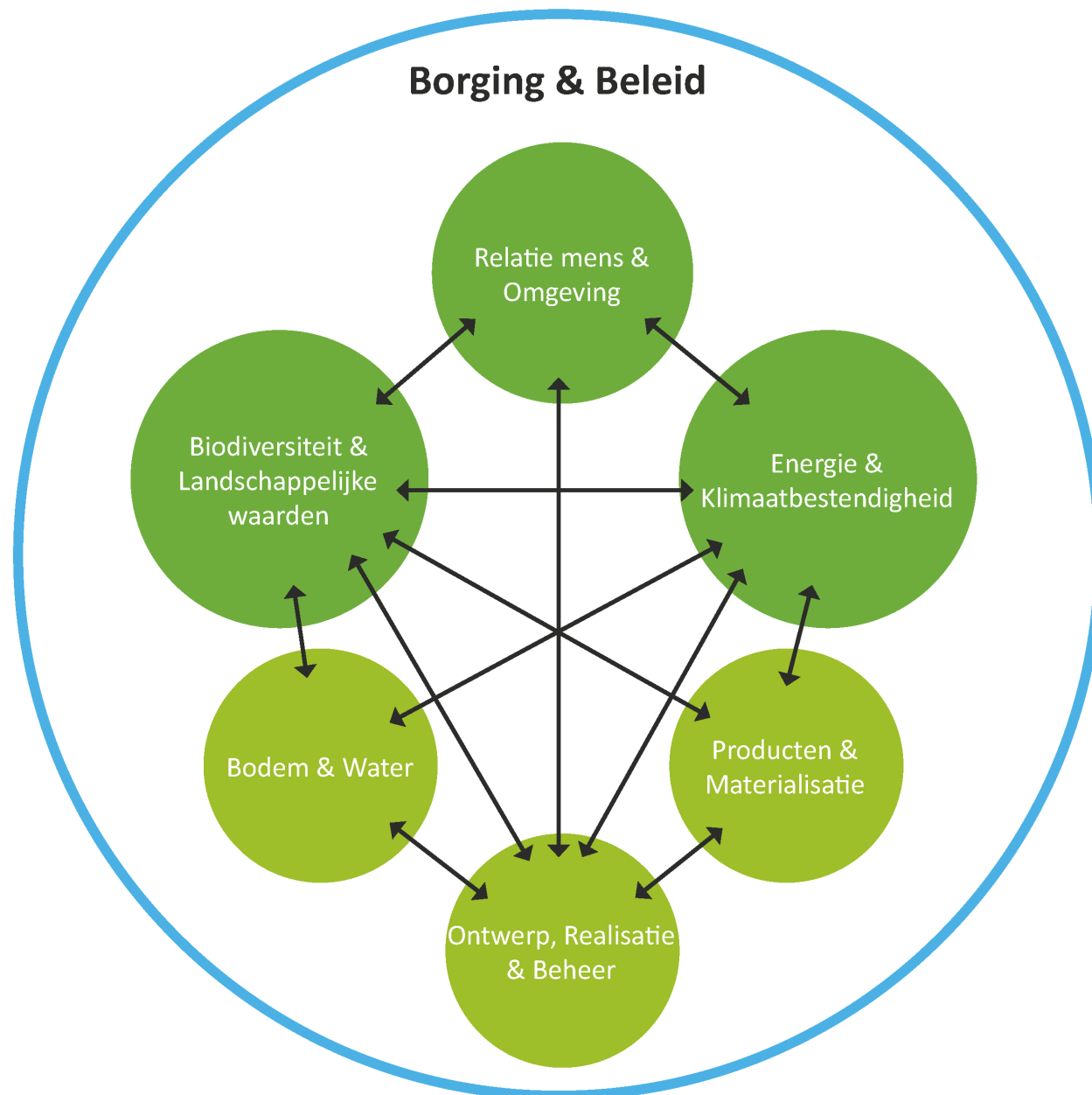
Wat moet er nu gebeuren?

- Handvatten bieden om duurzaamheid te verankeren in het proces
- Integraal werken

Interne Klimaatbijeenkoms DPRA vanuit samenhangende duurzaamheid

‘Durf te dromen, durf te doen’

17 februari 2020

Organisatie: Westervoort.....

Naam:.....

Functie:.....

Gezonde leefomgeving

Relatie mens en omgeving

Een inrichting die geschikt is voor diverse doelgroepen, een gezonde leefstijl stimuleert en flexibel genoeg is om in te spelen op de actuele vraag uit de samenleving.

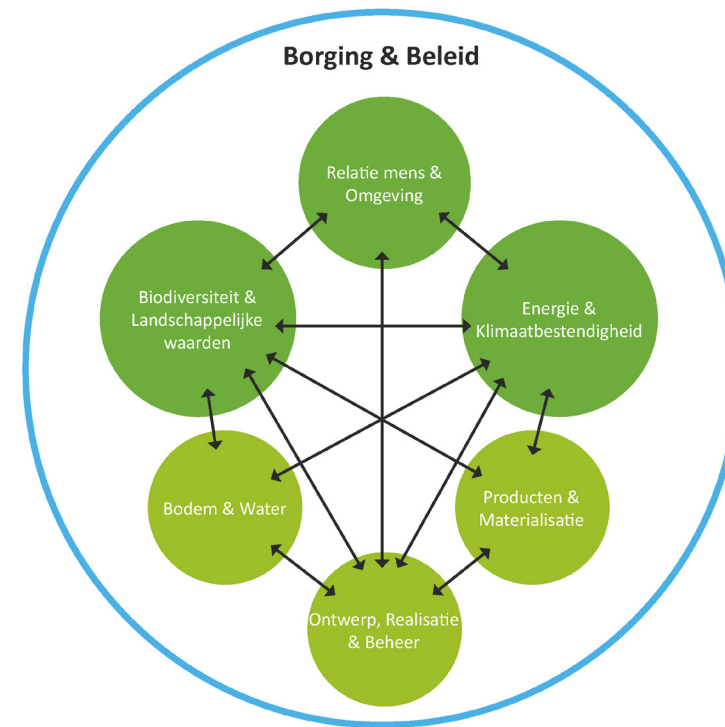
Sub-indicatoren:

- Betrokkenheid van mensen
- Bereikbaarheid
- Sociale veiligheid
- Gezondheid

Waar kan je aan denken?

- Zijn de toekomstige gebruikers betrokken bij het ontwerp, de realisatie en het beheer?
- In hoeverre stimuleert de omgeving en het proces het ontstaan van sociale cohesie?
- Op welke wijze is de mobiliteit in het plangebied georganiseerd?

In welke mate stimuleert het plan de gezondheid van de gebruiker van het gebied?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Een grote betrokkenheid onder inwoners en bedrijven

- Urgentie moet inzichtelijk zijn
- Goede verwachtingsmanagement
- Informatie delen

Langzame toegankelijke verkeersroutes (netwerk)

Een veilige buitenruimte

Wat betekent dit voor uw organisatie?

Mosterdhof (revitalisatieproject) als voorbeeld nemen waarbij samen met de bewoners de wijk wordt opgeknapt. Dit is een gemengde wijk.

- Het moet mensen 'raken' – Wat beweegt hen?
- Scholen betrekken

Integraal werken: breed oppakken binnen de organisaties

- Durven doen!: Dapper zijn

Wat moet er nu gebeuren?

- Goede samenwerking tussen Westervoort en het Waterschap
- Werken aan bewustwording verschillende doelgroepen. 'Hun taal spreken'. Aanhaken bij herkenbare problematiek (veilig de honden uitlaten, mooie omgeving etc)
- Probleem framen
- Informatie delen
- Financiële prikkel

Toekomstbestendige leefomgeving

Biodiversiteit en landschappelijke waarden

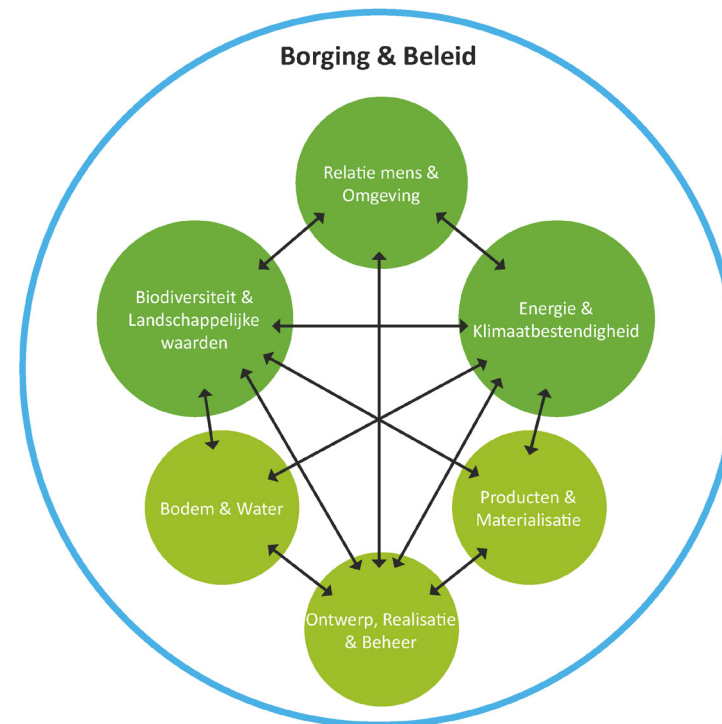
Voor het gezond houden van de flora en fauna in de stad speelt biodiversiteit een sleutelrol. Groen beïnvloedt het leefklimaat positief: het zorgt voor reductie van fijnstof, hitte, geluid- en wateroverlast en vergroot de biodiversiteit en het gevoel van welbevinden.

Sub-indicatoren:

- Omgaan met aanwezige waarden; natuur, cultuur, archeologie, etc.
- Aansluiting met de lokale natuur
- Biodiversiteitsbevordering

Waar kan je aan denken?

- In welke mate houdt het plan rekening met de bestaande waarden in het gebied?
- Sluit de ontwikkeling aan bij lokale natuur?
- Op welke wijze wordt de biodiversiteit bevorderd?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Een betere leefbaarheid in de wijken van Westervoort

Meer groen voor hitereductie, wateropvang en betere luchtkwaliteit

- Water vasthouden op groene parkeerplaatsen
- Biodiversiteit in standhouden in de uiterwaarden
- Meer multifunctioneel groen
- Bewustzijn onder bewoners wat groen kan doen
- Groene gevels en daken
- Groene schoolpleinen
- Vergroenen van bedrijventerrein

Wat betekent dit voor uw organisatie?

Wijk Wijburg aanpakken door middel van groen

Wat moet er nu gebeuren?

- Maaibeeld Waterschap en Westervoort
- Informatie delen met bewoners
- Weet van het water & Steenbreek gebruiken
- Redeneren vanuit ecosysteemdiensten
- Gezamenlijk onderzoek (Westervoort en Waterschap) naar Blauwalg
- Goede voorbeeld geven (Rivierenklimaatplan)

Klimaatbestendigheid

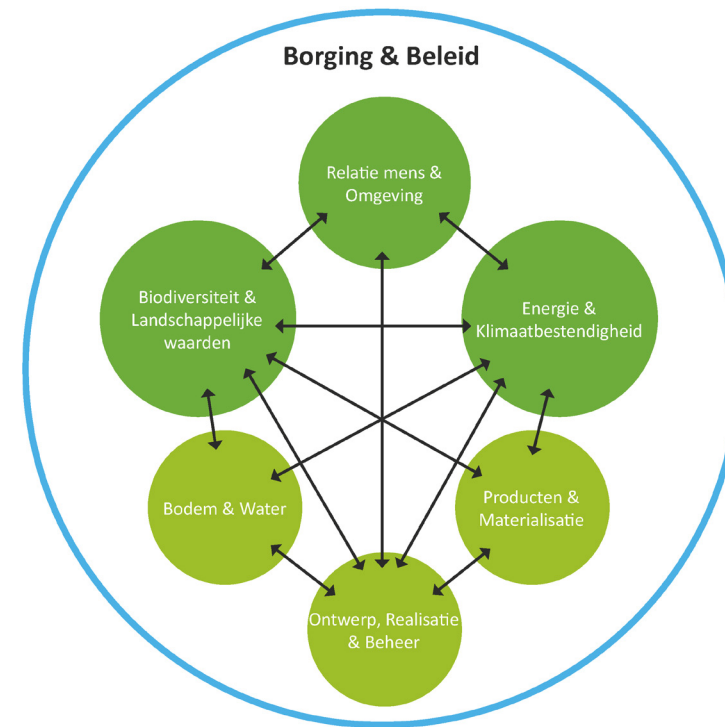
Klimaat adaptief ontwerpen bereidt een stad voor op de toekomst waarbij onder andere droogte, hittestress en wateroverlast beperkt wordt. Tevens wordt de waterhuishouding van steeds groter belang en kan opvang en hergebruik van regenwater bijdragen aan een beter klimaat.

Sub-indicatoren:

- Waterhuishouding
- Waterkwaliteit
- Hittestress
- Droogte
- Hinder

Waar kan je aan denken?

- WHoudt het plan rekening met (het herstel van) de waterkwaliteit?
- Op welke wijze wordt het water vastgehouden op de projectlocatie?
- Worden er maatregelen genomen om hittestress te voorkomen of te beperken?
- Bevat het plan maatregelen om (licht, lucht, geur- en geluid) hinder te voorkomen of te reduceren?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

- Ook kijken naar energie (opwekkings)maatregelen, zoals energie uit stromend water (rivieren), volledig benutten sport- en schoolterreinen, elektrisch gereedschap

Afname van fijnstof

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- In kaart brengen kwetsbare regio's (ook op sociaal gebied)
- Afstemming gemeente / waterschap in beheer en onderhoud
- Combineren waar mogelijk
- Voorbeeld geven
- % groen in beleid als norm (o.a. omgevingsvergunning). Ook aandacht voor duurzame inkoop

Wat moet er nu gebeuren?

- Regionale samenwerkingen zoeken
- Betrekken van verenigingen
- Vergroenen van maatschappelijk vastgoed
- Hergebruik maaisel

Eigenaarschap

Borging en beleid

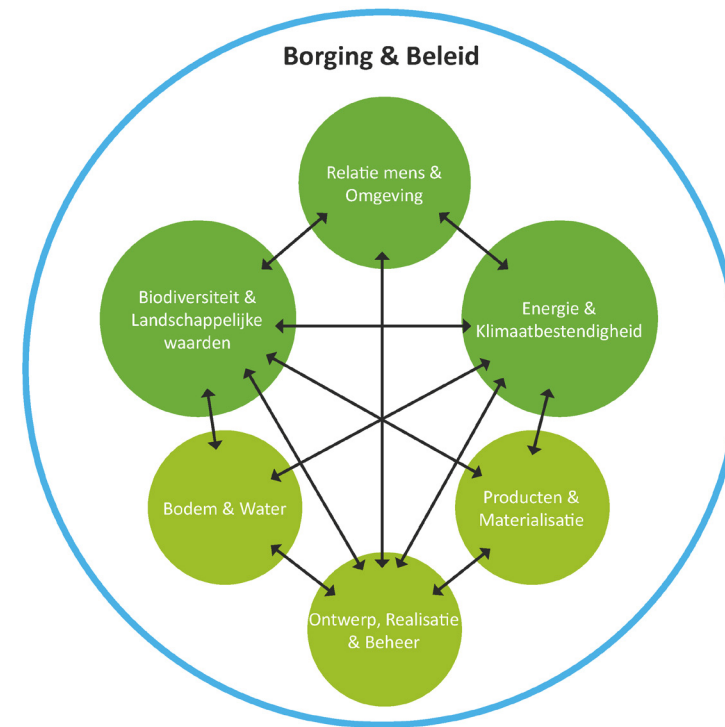
Duurzaamheidsambities houden stand bij een goede borging ervan. Met de juiste stakeholders aan zet bij de inrichting en het beheer ontstaat draagvlak voor gemaakte keuzes en borging van ambities tot na de uitvoering. Het (letterlijk) samen bouwen aan de buitenruimte en het gezamenlijk vieren van behaalde resultaten, versterkt commitment en creëert gevoel van eigenaarschap.

Sub-indicatoren:

- Borging kwaliteit van duurzaamheid
- Borging van financierbaarheid

Waar kan je aan denken?

- Op welke wijze blijft de kwaliteit van de duurzaamheid van het project gedurende de gebruiksduur gewaarborgd?
- Is de financierbaarheid van de realisatie en het beheer geborgd?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

- Afstemming tussen gemeente en Waterschap over beheer
- Meer eigenaarschap. O.a. adoptiegroen (plantsoenen beheren). Hiermee ook meer zicht op mensen/wijken

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- Borging financiën
- Resultaat verplichting
- Bewustwording binnen de organisatie
- Kijken naar meekoppelkansen en deze linken aan kernopgaven van de gemeente / Waterschap: op zoek naar creatieve oplossingen

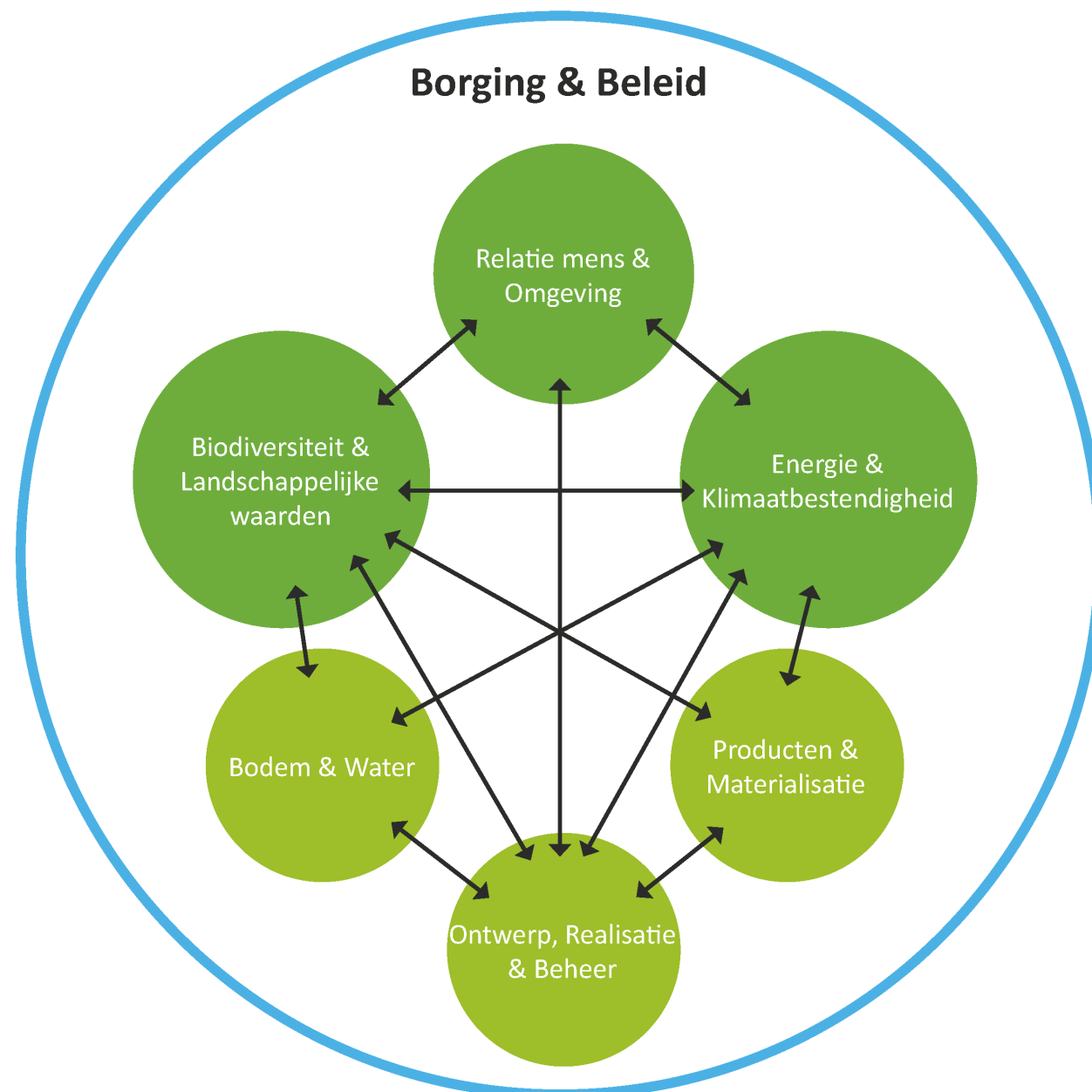
Wat moet er nu gebeuren?

- Aandacht voor deeleconomie: leegstaande panden gebruiken als pop-upstores
- Landelijke en regionale trends meenemen

Interne Klimaatbijeenkoms DPRA vanuit samenhangende duurzaamheid

‘Durf te dromen, durf te doen’

17 februari 2020

Organisatie: Zevenaar (totaal)

Naam: Groep 1 en 2.....

Functie:.....

Gezonde leefomgeving

Relatie mens en omgeving

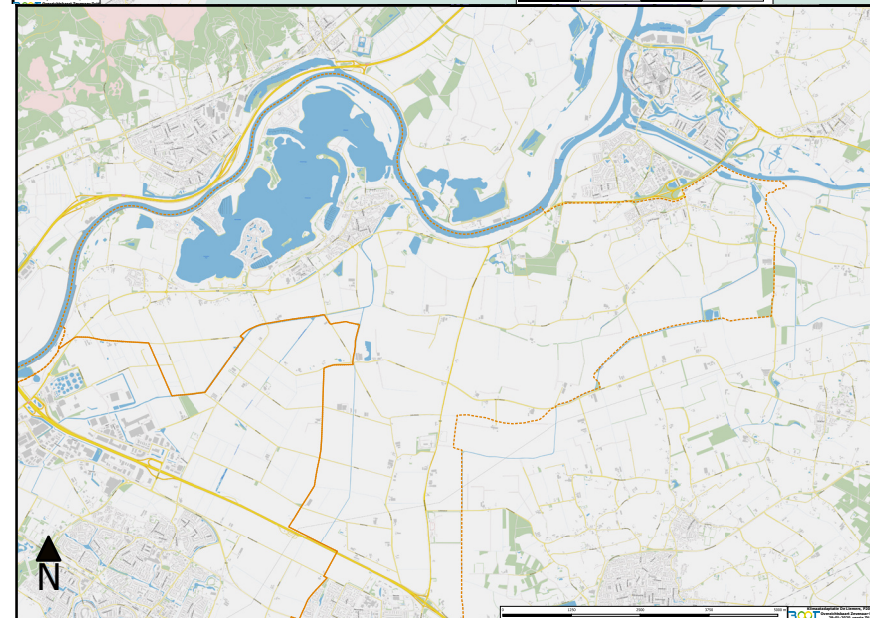
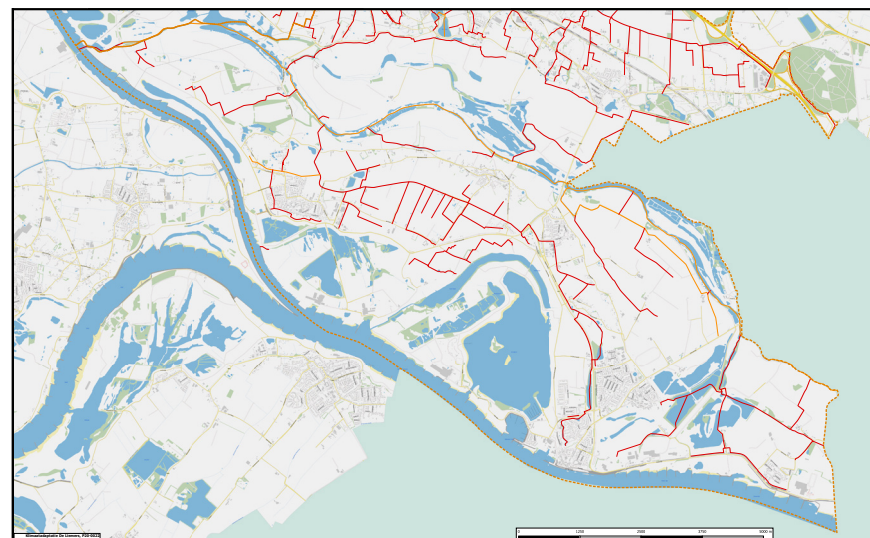
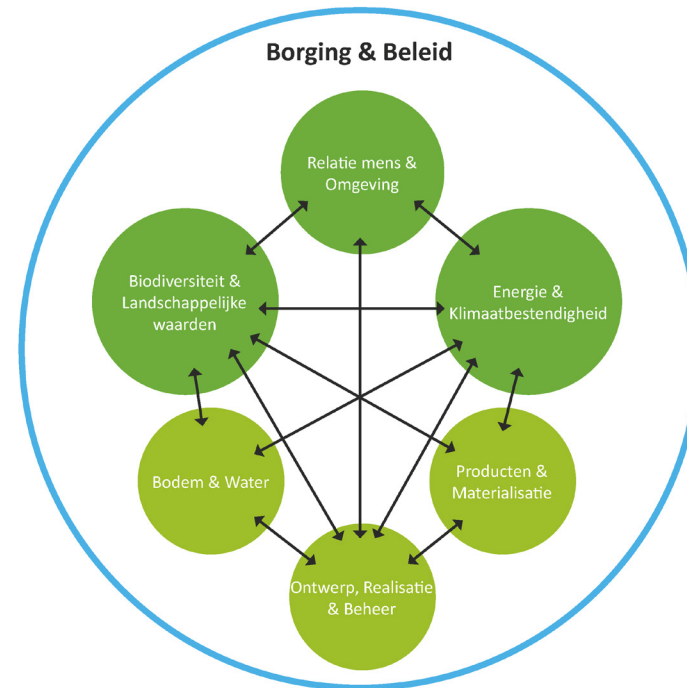
Een inrichting die geschikt is voor diverse doelgroepen, een gezonde leefstijl stimuleert en flexibel genoeg is om in te spelen op de actuele vraag uit de samenleving.

Sub-indicatoren:

- Betrokkenheid van mensen
- Bereikbaarheid
- Sociale veiligheid
- Gezondheid

Waar kan je aan denken?

- Zijn de toekomstige gebruikers betrokken bij het ontwerp, de realisatie en het beheer?
- In hoeverre stimuleert de omgeving en het proces het ontstaan van sociale cohesie?
- Op welke wijze is de mobiliteit in de gemeente georganiseerd?
- In welke mate stimuleert de gemeente de gezondheid van de gebruiker van het gebied?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Delen en samenwerken is de opgave

Meer bewustwording van:

- Maatschappelijke waarde
- Vanuit organisaties richting burgers
- Meer communicatielijnen opzetten
- Meer taken vanuit gemeente naar inwoners (bijvoorbeeld groenonderhoud etc.)

Meer ruimte voor gebruiksgroen (+ gezondheid):

- Meer fiets- en wandelroutes (logistiek veranderen): hoe krijg je mensen uit de auto op de fiets?
- Betrokken inwoners met groene duurzame levensstijl en met elkaar (sociaal). Bewustwording klimaat door o.a. regenwater te gebruiken voor eigen gebruik
- Deeleconomie
- Voedsel in openbare ruimte

Wat betekent dit voor uw organisatie?

- Kaders bijstellen
- Nieuwe visie op stedenbouw
- Plannen maken - herstructurering
- Waarde van grond + omgeving anders benaderen: ecosysteemdiensten
- Niet alles zelf in de hand willen houden
- Durf het over te dragen

Wat moet er nu gebeuren?

- Nagaan wat de betekenis is van faciliteren en ondersteunen
- Concretiseren van participatie
- Maken van regionale afspraken
- Weergeven van duidelijk verwachtingspatroon
- Bewustwording (educatie) bij mensen hoe belangrijk groen is

Toekomstbestendige leefomgeving

Biodiversiteit en landschappelijke waarden

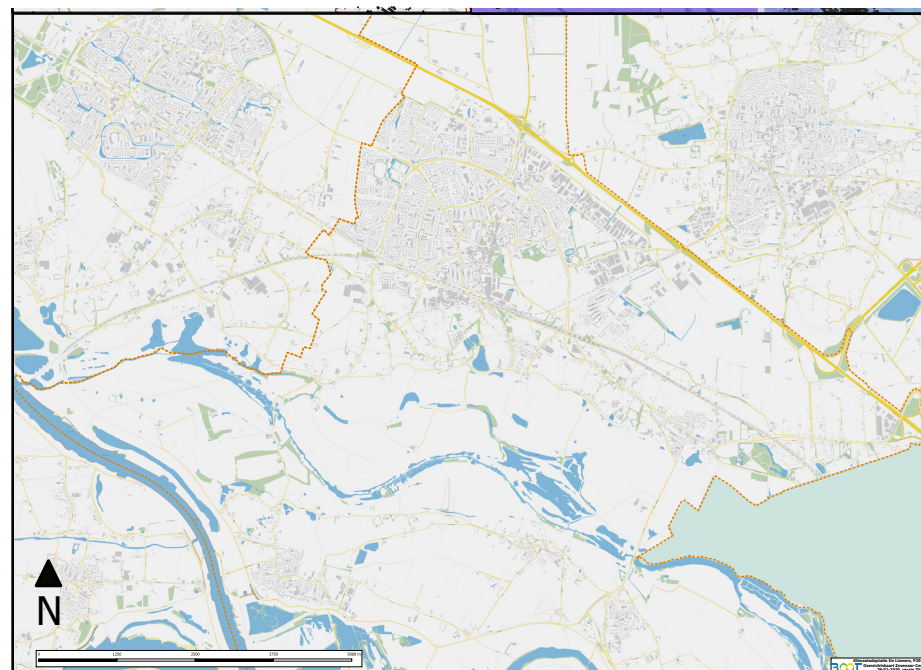
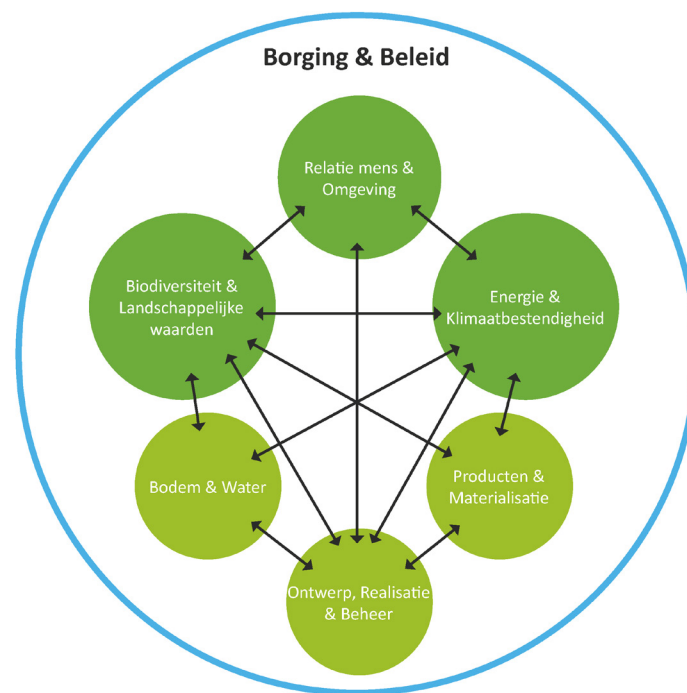
Voor het gezond houden van de flora en fauna in de gemeente speelt biodiversiteit een sleutelrol. Groen beïnvloedt het leefklimaat positief: het zorgt voor reductie van fijnstof, hitte, geluid- en wateroverlast en vergroot de biodiversiteit en het gevoel van welbevinden.

Sub-indicatoren:

- Omgaan met aanwezige waarden; natuur, cultuur, archeologie, etc.
- Aansluiting met de lokale natuur
- Biodiversiteitsbevordering

Waar kan je aan denken?

- In welke mate houdt de gemeente rekening met de bestaande waarden in het gebied?
- Sluit de ontwikkeling aan bij lokale natuur?
- Op welke wijze wordt de biodiversiteit bevorderd?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Meer groen en meer groen behoud, met name in het centrum van Zevenaar

- Gelijke waardering van groen met andere componenten (als wonen, infrastructuur etc.)
- Natuur-inclusieve samenleving (meer respect voor natuur)
- Meer kwalitatief groen (diversiteit in flora en fauna)
- Minder verharding
- Bewustwording
- Landbouw bewuster laten boeren (biodiversiteit)
- Cultuurhistorie behouden en versterken = meebewegen
- Groen als gezamenlijk bezit
- Leegstaande panden benutten voor groen

Wat betekent dit voor uw organisatie?

Andere mindset

- Meer in de beleidskaders laten vastleggen dat een bepaald percentage groen is/ of via groen wordt opgevangen
- Acceptatie van 'overlast' door nieuwe soorten / minder netheid
- Natuurinclusief bouwen als norm
- Ook meenemen bij bijvoorbeeld aanvraag omgevingsvergunning
- Voorlichting voor bewustwording (o.a. jongeren) – NME centrum hiervoor gebruiken
- Goede voorbeeld geven

Behouden van groen en aankopen van grond

- Verbieden van teveel verharding in tuinen in bestemmingsplan/omgevingsplan
- Robuust groen: minder onderhoud

Wat moet er nu gebeuren?

- Boeren helpen
- Maaibeeld aanpassen – minder behoefte onderhoud
- Natuurinclusief bouwen: voorzieningen in nieuwbouwwoningen voor fauna
- Subsidie waterschap voor duurzame inrichting van tuin+huis / openbare ruimte
- Beheermaatregelen aanpassen
- NME behouden (natuur, milieu en educatie)
- Akkerranden natuurlijk inrichten
- Niet inbreiden: ruimte benutten voor groen in de stad. Of toelaten hoogbouw

Klimaatbestendigheid

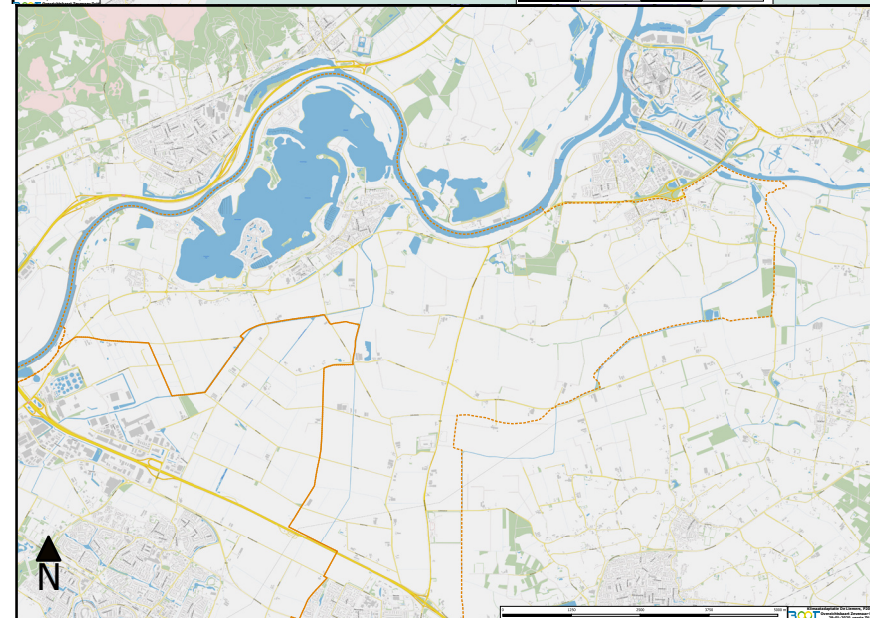
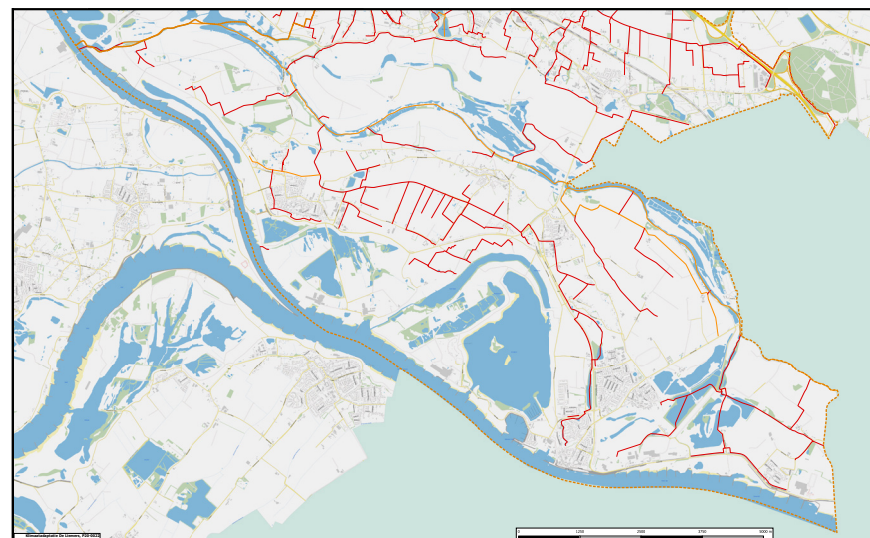
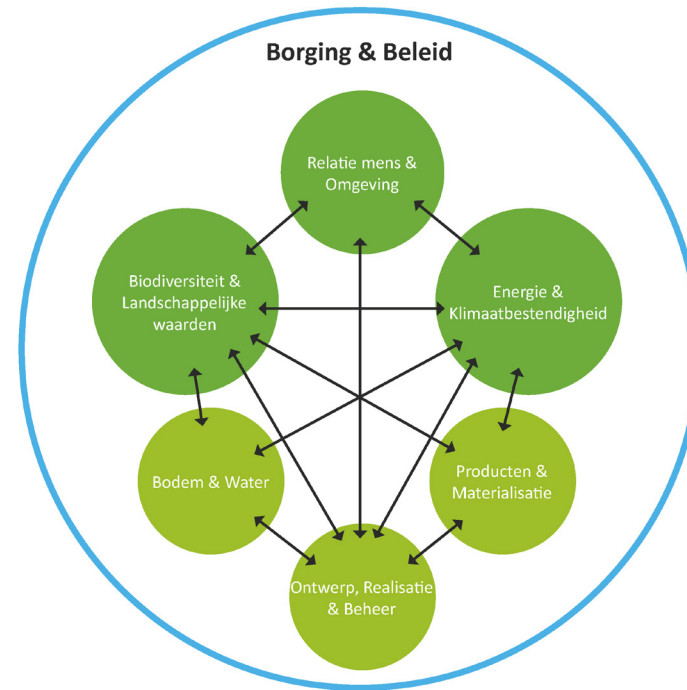
Klimaat adaptief ontwerpen bereidt een gemeente voor op de toekomst waarbij onder andere droogte, hittestress en wateroverlast beperkt wordt. Tevens wordt de waterhuishouding van steeds groter belang en kan opvang en hergebruik van regenwater bijdragen aan een beter klimaat.

Sub-indicatoren:

- Waterhuishouding
- Waterkwaliteit
- Hittestress
- Droogte
- Hinder

Waar kan je aan denken?

- Houdt de gemeente rekening met (het herstel van) de waterkwaliteit?
- Op welke wijze wordt het water vastgehouden in de gemeente?
- Worden er maatregelen genomen om hittestress te voorkomen of te beperken?
- Zijn er maatregelen om (licht, lucht, geur- en geluid) hinder te voorkomen of te reduceren?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Slim ingerichte gebieden waarbij regenwater de kans krijgt in de grond te infiltreren (wadi) en meer groen voor o.a. verkoeling:

- Meer waterberging in centrum Zevenaar (liever wadi dan ondergronds)
- 100% afkoppeling
- Grotere groen/blauwe zone-combinaties
- Groen parkeren
- Groenere speeltuinen
- Groene daken
- Buitenstedelijk bouwen in overweging nemen
- Meer ruimte voor kwaliteitacceptatie
- Bewustere burgers

Wat betekent dit voor uw organisatie?

Meer samenwerking tussen waterschap en gemeente

- Piekmomenten moeten opgevangen worden
- Watersysteem inrichten op vasthouden en niet op afvoeren
- In het centrum van Zevenaar meer ruimte maken voor groen
- Voorlichting geven
- Inventarisatie mogelijke subsidies

Wat moet er nu gebeuren?

- Benutten van uiterwaarden
- Meer hoogbouw toestaan
- Begrip van de mensen creëren
- Invoeren klimaattoets
- Aannemen klimaatmedewerkers
- Sturen op ambassadeurs binnen de organisatie
- Voorkomen dat hitte gezondheid aantast
- Ecologisch beheer wadi

Eigenaarschap

Borging en beleid

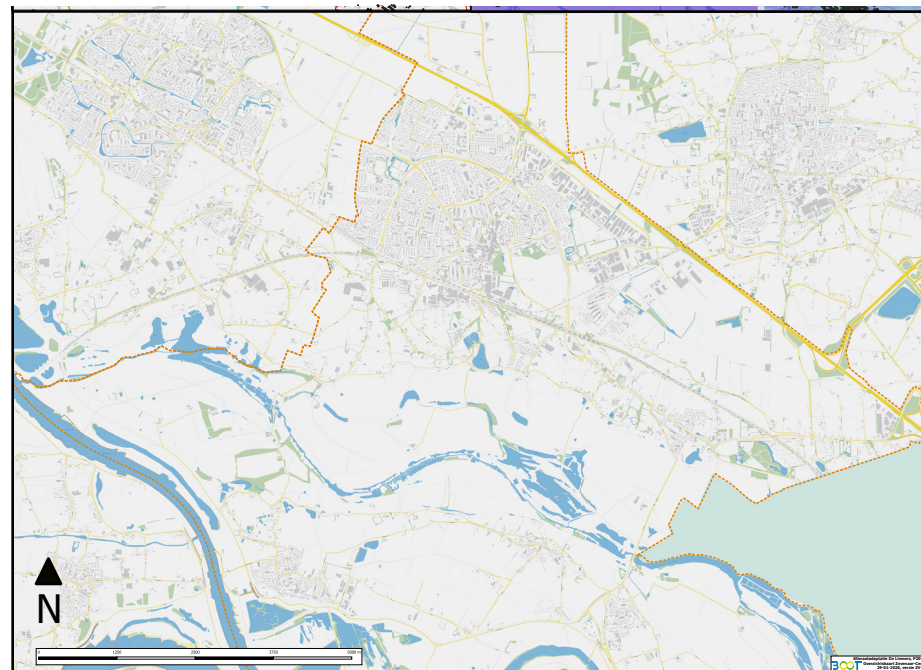
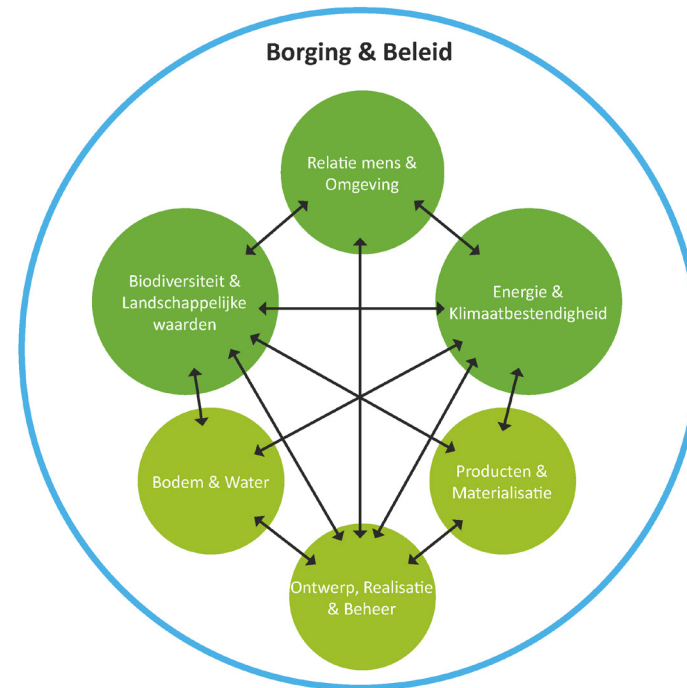
Duurzaamheidsambities houden stand bij een goede borging ervan. Met de juiste stakeholders aan zet bij de inrichting en het beheer ontstaat draagvlak voor gemaakte keuzes en borging van ambities tot na de uitvoering. Het (letterlijk) samen bouwen aan de buitenruimte en het gezamenlijk vieren van behaalde resultaten, versterkt commitment en creëert gevoel van eigenaarschap.

Sub-indicatoren:

- Borging kwaliteit van duurzaamheid
- Borging van financierbaarheid

Waar kan je aan denken?

- Op welke wijze blijft de kwaliteit van de duurzaamheid van het project gedurende de gebruiksduur gewaarborgd?
- Is de financierbaarheid van de realisatie en het beheer geborgd?

NL Greenlabel

Hoe zou u de toekomst willen zien?

Overheid is facilitator, bemiddelaar en stimulator

Robuuster groen

Dagbesteding bij particulieren (groen verzorgen) – groene ambassadeurs in de wijk

Wat betekent dit voor uw organisatie?

Beleidsmatig laten vastleggen waar en welke ambities wij in 2040 / 2050 bereikt willen hebben.

- Financiering hiervoor vast laten leggen zodat het geborgd is voor de toekomst
- Vanuit ecosysteemdiensten rekenen. Naast kosten ook opbrengsten door duurzame maatregelen!
- Bewustwording: Wat gebeurt er als de inwoner niets doet?

Wat moet er nu gebeuren?

Het is een gemeenschappelijke opgave dus de burger mag hier ook in investeren

- Bv. ESCo-constructie
- Bv. Duurzaamheidslening gemeente
- Parkeernorm naar beneden

Bijlage - Deelnemerslijst

Organisatie	Naam	Functie	emailadres
Duiven	Dorothe Jacobs		d.jacobs@1stroom.nl
Duiven	Jacobien Kersten	binnenste buiten	j.Kersten@1stroom.nl
Duiven	Ole van Beers	Beleidsmedewerker Team Ruimtelijke Ontwikkeling	o.vanbeers@1stroom.nl
Duiven	Rutger Traag	beleid projecten water riolering	r.traaag@1stroom.nl
Duiven	Susanne ter Wiel		S.terWiel@1stroom.nl
Duiven	Walter van der Veen	Strategisch adviseur	w.vanderveen@1stroom.nl
Rijn en IJssel	Hans Bierman		h.bierman@wrij.nl
Rijn en IJssel	José van t Hull		j.vanthull@wrij.nl
Rijn en IJssel	Merel Lammertink	Adviseur watersysteem	m.lammertink@wrij.nl
Rijn en IJssel	Minke Huurnink	Adviseur communicatie	m.huurnink@wrij.nl
Rijn en IJssel	Nicole Otten	Relatiebeheerder	n.otten@wrij.nl
Rijn en IJssel	Rick Janssen	Adviseur riolering	r.janssen@wrij.nl
Rijn en IJssel	Ronald van Ark	Senior Beleidsadviseur (Klimaat)	r.vanark@wrij.nl
Rijn en IJssel	Rutger Deurhof		r.deurhof@wrij.nl
Rijn en IJssel	Rutger Stienen	Coördinator calamiteiten zorg	r.stienen@wrij.nl
VGGM	Astrid van Schaik	Specialist Omgevingsveiligheid	Astrid.van.Schajjk@vggm.nl
VGGM	Manon Vaal	Team Milieu&Gezondheid	Manon.Vaal@vggm.nl
Westervoort	Ilona vermeulen	communicatie adviseur	i.vermeulen@1stroom.nl
Westervoort	johan Sikes	realisatie en beheer	j.sikes@1stroom.nl
Westervoort	Karin Hammink	contactpersoon	k.hammink@1stroom.nl
Westervoort	Marian Bertrums	beleid duurzaamheid	m.bertrums@1stroom.nl
Zevenaar	Alex Sannes	beleidsmedewerker ruimtelijke ordening	a.sannes@zevenaar.nl
Zevenaar	Anke Voesten	Contactfunctionaris wijken en dorpen	A.Voesten@zevenaar.nl
Zevenaar	Ard Schenk	beleidsmedewerker RO	a.schenk@zevenaar.nl
Zevenaar	Dick Molema	beleidsmedewerker groen	d.molema@zevenaar.nl
Zevenaar	Erik Hietbrink	toezichthouder groen	e.hietbrink@zevenaar.nl
Zevenaar	Gerrit Liefers	Projectleider DPRA	G.Liefers01@zevenaar.nl
Zevenaar	Lars Grims	beleidsmedewerker milieu & duurzaamheid	l.grims@zevenaar.nl
Zevenaar	Maarten Kuster	gemalen beheerder	m.kuster@zevenaar.nl
Zevenaar	Neeltje van den Hoogen	vrijetijdseconomie	n.vandenhoogen@zevenaar.nl
Zevenaar	Peter Wiendels	projectleider civiel	p.wiendels@zevenaar.nl
Zevenaar	Roy Hunter	toezichthouder civiel	r.hunter@zevenaar.nl
Zevenaar	Ruben Bakker	Stedenbouwkundige	r.bakker@zevenaar.nl
Zevenaar	Thijs Barten		t.barten@zevenaar.nl

Bijlage B: Enquêteresultaten

Enquête voor inwoners: Droogte en wateroverlast in de Liemers.

Algemeen

 Enquête naam	Enquête voor inwoners: Droogte en wateroverlast in de Liemers.
 Auteur	
 Taal	Nederlands

 Enquête URL	https://www.surveio.com/survey/d/Y4U0P5H2F2R2V8D3A
 Eerste antwoord	6 Oktober 2020
Laatste antwoord	4 December 2020
 Duur	60 dagen
 Totaal antwoorden	161

Enquête bezoeken

382

Totaal bezoeken

161

Afgewerkte antwoorden

0

Onvolledige antwoorden

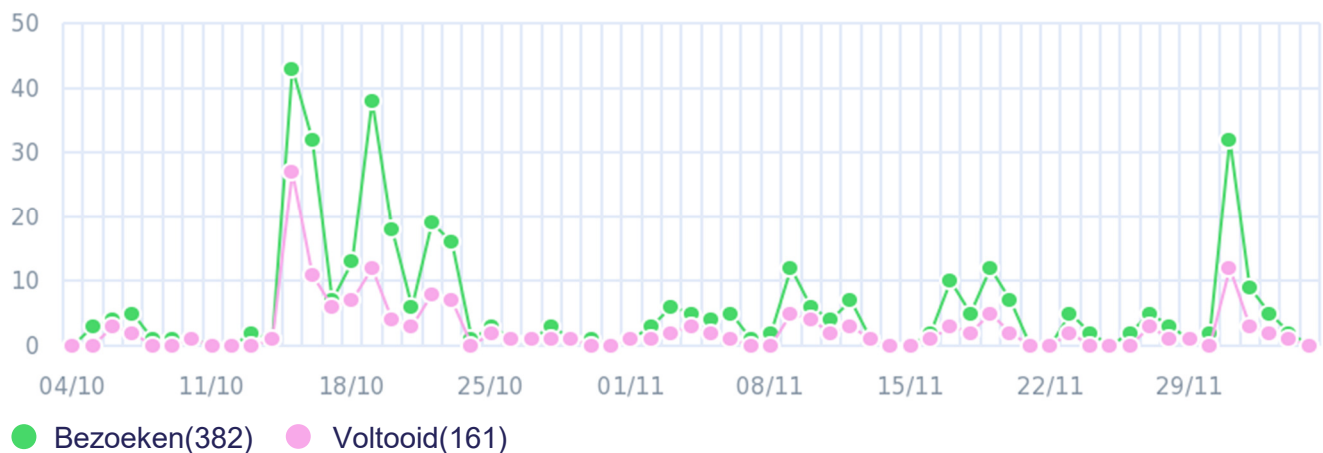
221

Slechts getoond

42,1%

Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis 6 Oktober 2020 - 4 December 2020

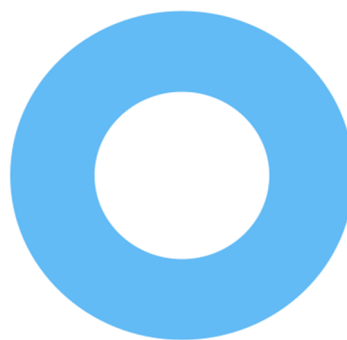

Totaal Bezoeken

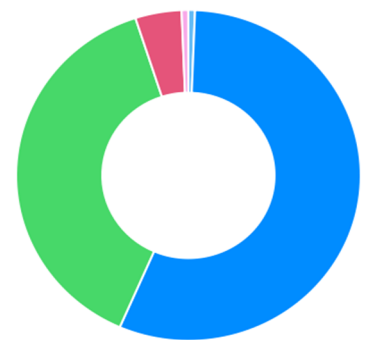
- Slechts getoond (57,9%)
- Voltooid (42,1%)
- Onvolledig (0,0%)

Bezoek bronnen

- Directe link (100,0%)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

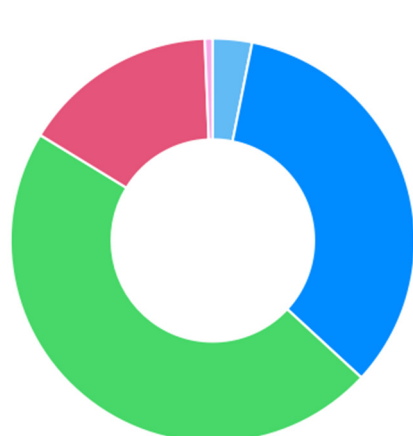
- 1-2 min. (0,6%)
- 2-5 min. (55,9%)
- 5-10 min. (38,5%)
- 10-30 min. (4,3%)
- 30-60 min. (0,6%)

1. Wat is jou leeftijd?

160x Antwoorden

1x onbeantwoord

Enkele keuze

- 0-20
- 21-40
- 41-60
- 60+
- Geef ik liever niet aan

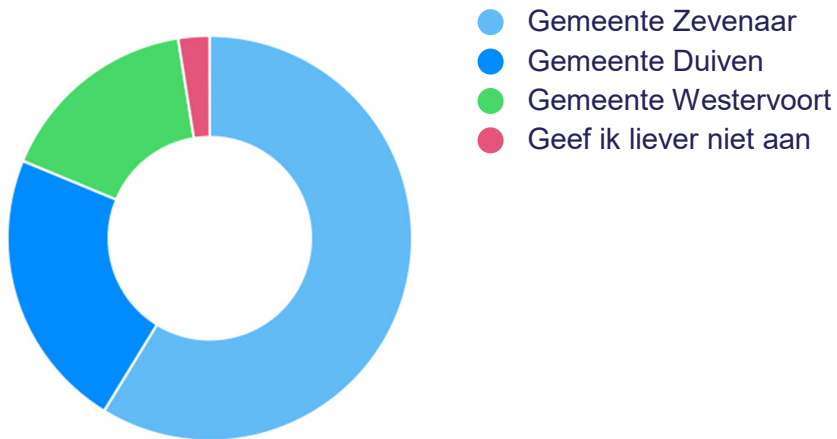
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
0-20	5	3,1%
21-40	54	33,8%
41-60	75	46,9%
60+	25	15,6%
Geef ik liever niet aan	1	0,6%

2. In welke gemeente woon je?

160x Antwoorden

1x onbeantwoord

Enkele keuze

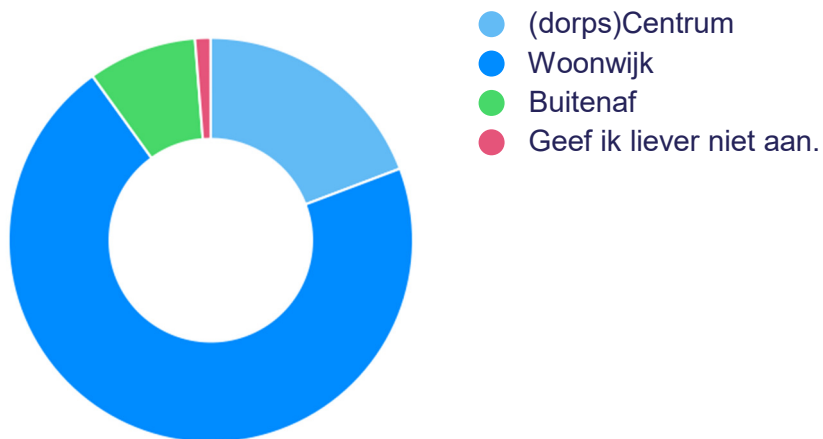
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeente Zevenaar	94	58,8%
Gemeente Duiven	36	22,5%
Gemeente Westervoort	26	16,3%
Geef ik liever niet aan	4	2,5%

3. In wat voor omgeving woon je?

161x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

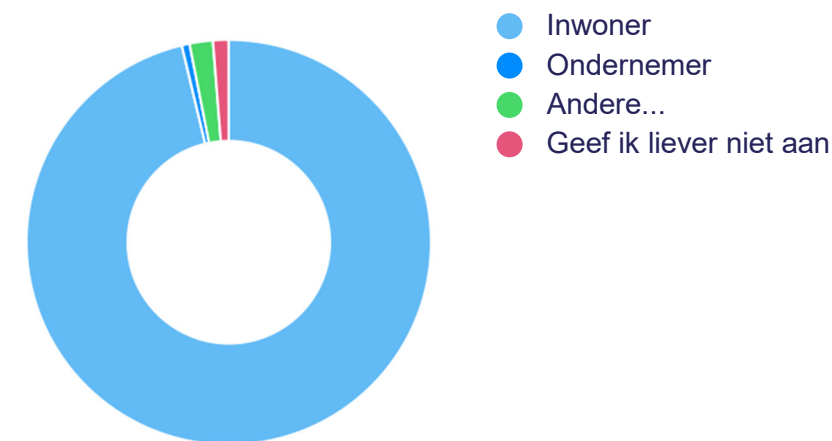
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
(dorps)Centrum	31	19,3%
Woonwijk	114	70,8%
Buitenaf	14	8,7%
Geef ik liever niet aan.	2	1,2%

4. Vanuit welke rol beantwoord je deze enquête?

161x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

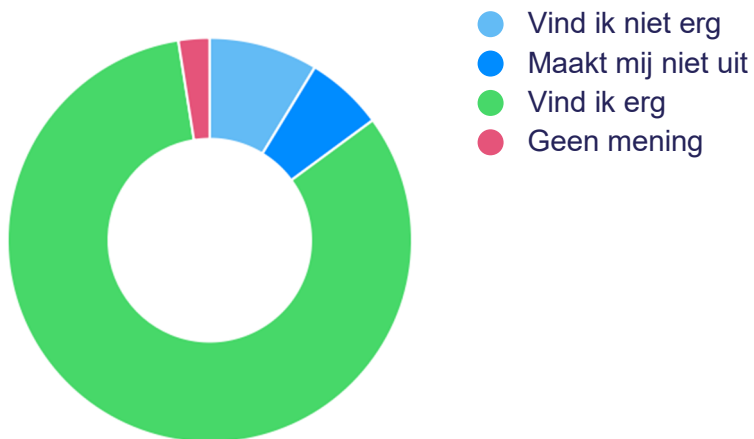

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Inwoner	155	96,3%
Ondernemer	1	0,6%
Andere...	3	1,9%
Geef ik liever niet aan	2	1,2%

5. Droogvallende watergangen als gevolg van droogte ...

161x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

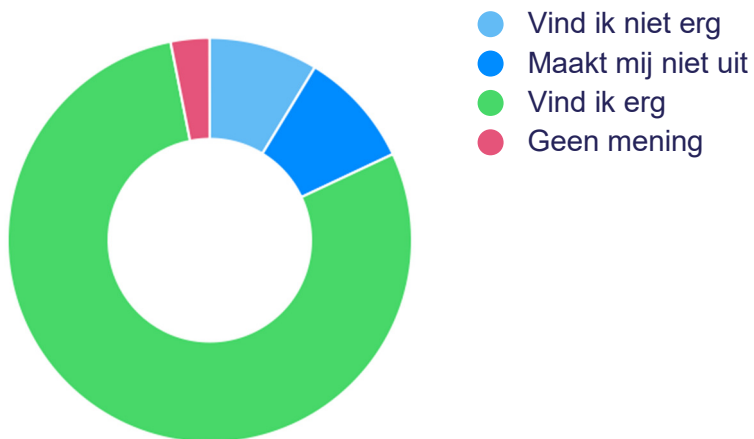

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	14	8,7%
Maakt mij niet uit	10	6,2%
Vind ik erg	133	82,6%
Geen mening	4	2,5%

6. Minder opbrengst van landbouw als gevolg van droogte ...

161x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

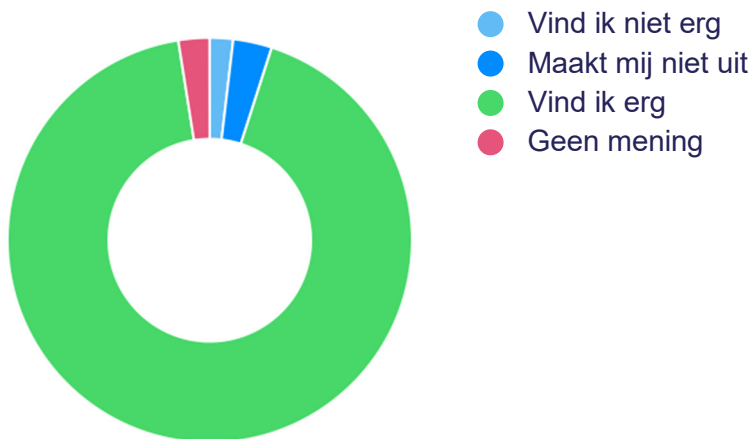

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	14	8,7%
Maakt mij niet uit	15	9,3%
Vind ik erg	127	78,9%
Geen mening	5	3,1%

7. Natuurbranden als gevolg van droogte ...

161x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

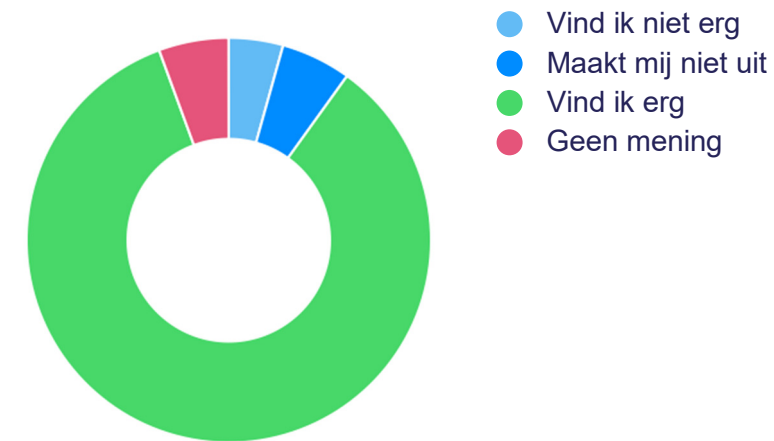
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	3	1,9%
Maakt mij niet uit	5	3,1%
Vind ik erg	149	92,5%
Geen mening	4	2,5%

8. Wateroverlast in mijn huis 1x in de 5 jaar ...

161x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

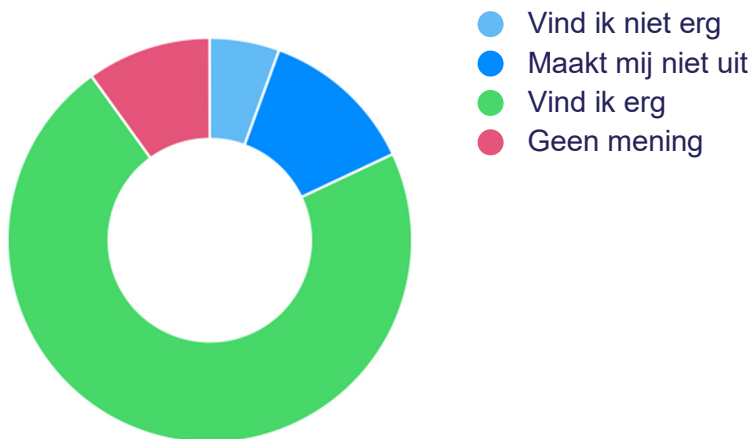

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	7	4,3%
Maakt mij niet uit	9	5,6%
Vind ik erg	136	84,5%
Geen mening	9	5,6%

9. Verslechterde drinkwaterkwaliteit 1x per 2 jaar ...

161x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

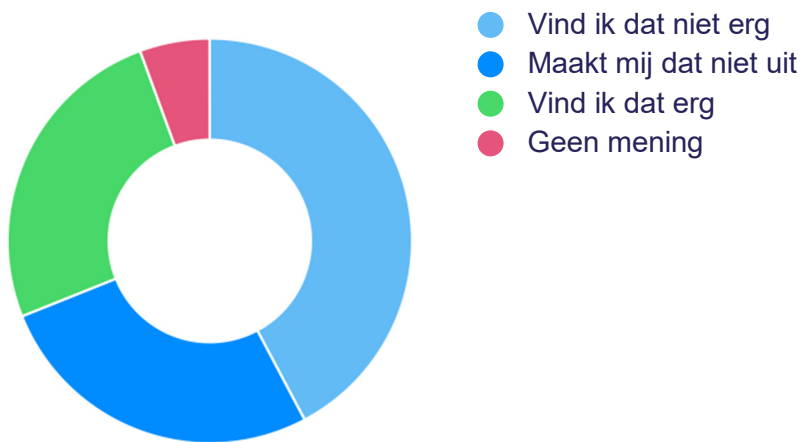

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	9	5,6%
Maakt mij niet uit	20	12,4%
Vind ik erg	116	72,0%
Geen mening	16	9,9%

10. Als er water op straat staat, maar doorgang met mijn auto is nog wel mogelijk ...

161x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	68	42,2%
Maakt mij dat niet uit	43	26,7%
Vind ik dat erg	41	25,5%
Geen mening	9	5,6%

11. Als er water op straat staat en doorgang met mijn auto is niet mogelijk...

161x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	16	9,9%
Maakt dat mij niet uit	31	19,3%
Vind ik dat erg	106	65,8%
Geen mening	8	5,0%

12. Droogte/wateroverlast heeft effect op heel veel thema's. Wat heeft prioriteit?

161x Antwoorden

0x onbeantwoord

Keuzes sorteren op volgorde of belang

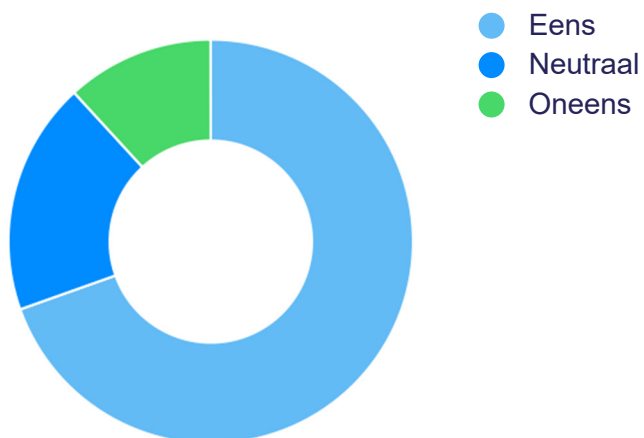
ANTWOORD	BELANG
Wateroverlast in mijn huis	2,2
Verslechterde drinkwaterkwaliteit	2,6
Als er water op straat staat, maar doorgang met mijn auto nog wel mogelijk is	5,6
Als er water op straat staat en doorgang met mijn auto niet mogelijk is	5,4
Droogvallende watergangen als gevolg van droogte	4,4
Minder opbrengst van landbouw als gevolg van droogte	4,2
Natuurbranden als gevolg van droogte	3,6

13. Tijdens een droogteperiode vind ik het een goed idee dat er eisen worden gesteld aan tijden en hoeveelheid van water geven aan mijn tuin. Dit om te voorkomen dat de hoeveelheid drinkwater in gevaar komt.

161x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

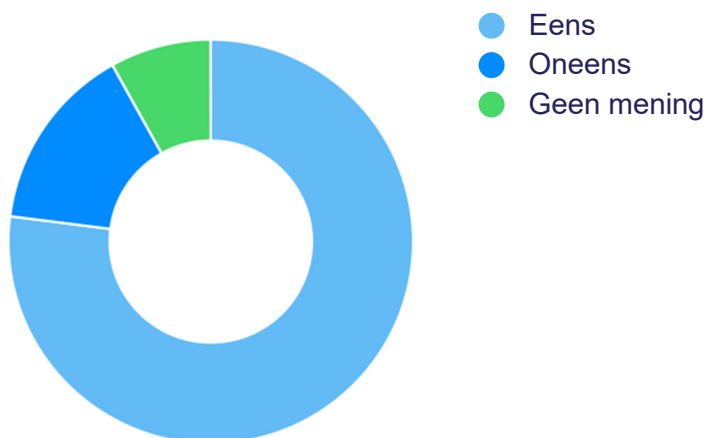
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	112	69,6%
Neutraal	30	18,6%
Oneens	19	11,8%

14. Ik vind het niet erg als het regenwater tijdens hevige regenval wordt opgeslagen op lagergelegen parkeerplaatsen in de straat. Hierdoor kan ik tijdelijk geen gebruik maken van deze parkeerplaatsen.

161x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

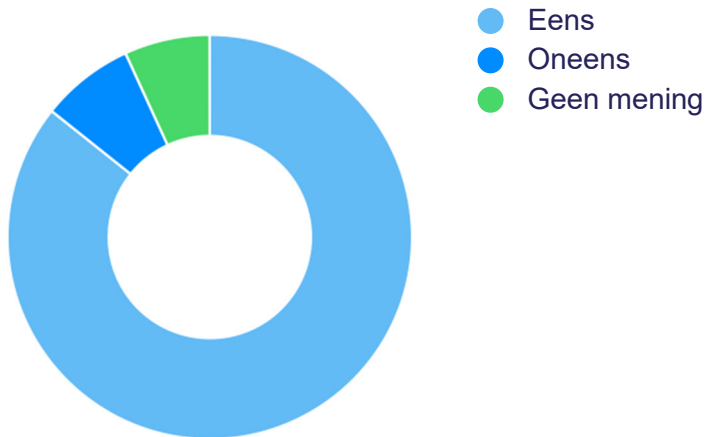
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	124	77,0%
Oneens	24	14,9%
Geen mening	13	8,1%

15. Speelplekken moeten zo worden ingericht dat ze tijdens een periode van hevige regenval water kunnen opslaan. Dit brengt geen gevaar voor de spelende kinderen.

161x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

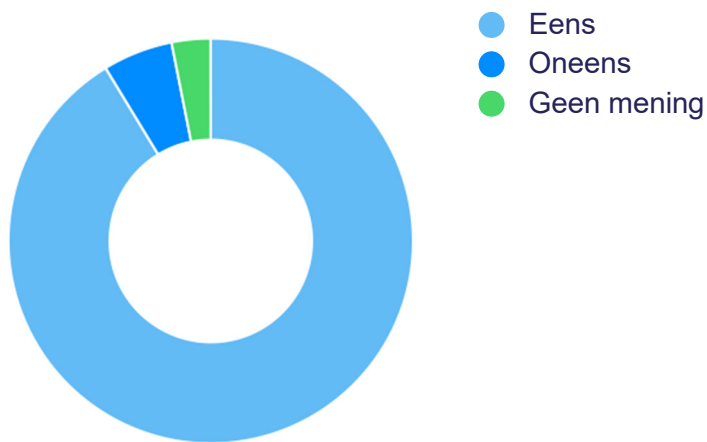

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	138	85,7%
Oneens	12	7,5%
Geen mening	11	6,8%

16. Ik vind het niet erg om tijdelijk regenwater in mijn tuin op te slaan, om later in drogere periodes te gebruiken.

161x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

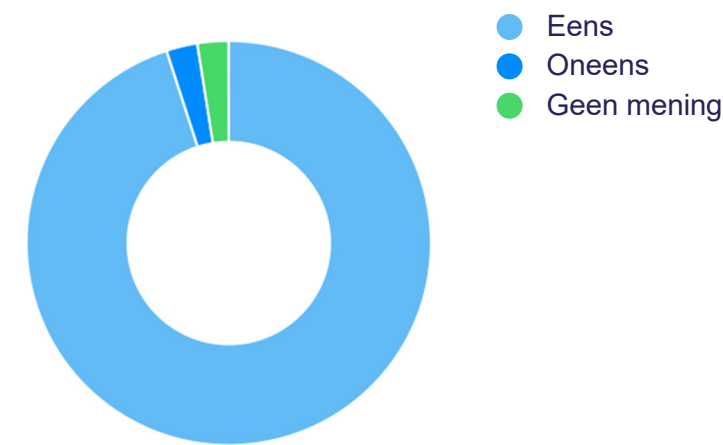
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	147	91,3%
Oneens	9	5,6%
Geen mening	5	3,1%

17. Als ik wateroverlast simpel zelf kan oplossen, door bijvoorbeeld meer gras en/of andere planten in mijn tuin aan te leggen, zou ik dat zeker doen.

161x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

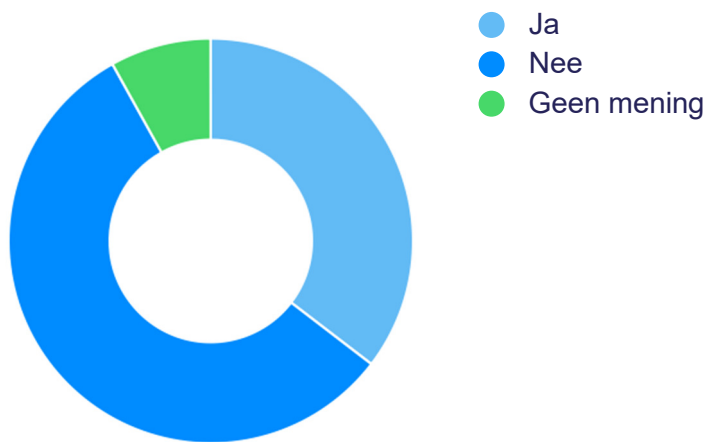

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	153	95,0%
Oneens	4	2,5%
Geen mening	4	2,5%

18. Ik heb behoefte aan meer informatie over hoe ik mijn waterverbruik tijdens drogere periodes kan verminderen.

161x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

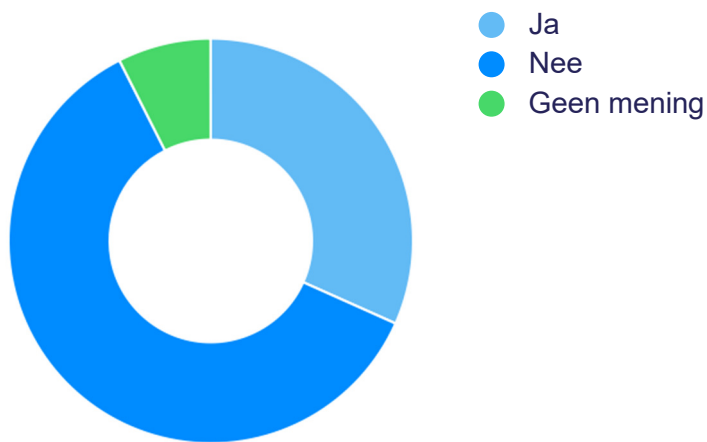

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	57	35,4%
Nee	91	56,5%
Geen mening	13	8,1%

19. Ik heb behoefte aan meer informatie over hoe ik wateroverlast op mijn perceel kan verminderen.

161x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	51	31,7%
Nee	98	60,9%
Geen mening	12	7,5%

20. Heb je zelf nog ideeën om droogte en wateroverlast tegen te gaan?

161x Antwoorden

0x onbeantwoord

Tekst antwoord

- *nee, geen idee*
- *Het aanleggen van Wadi's in woonwijken, minder bredere straten=meer groen,*
- *Beter watermanagement rondom het dorp (opslaan van water) en burgers zelf water op laten slaan met tijdelijke subsidie (aanbod regenton installeren)*
- *Bij houden/snoeien snippergroen*
- *Alternatieve wateropvang nodig ivm volgende fenomeen □ Bodem van Westervoort is en soort vergiet. Dus grondwater is niet hoog te houden. Vandaar droge watergangen*
- *Groen en Blauw integraal meenemen bij (her) inrichtingen*
- *Watertonnen bijvoorbeeld zijn heel verstandig. Echter die dingen kosten heel veel geld als je even wat minder zit. Zo zijn er wel meer dingen die je zelf kan doen, plantjes etc, maar dat kost wel geld. Als je wil dat iedereen deelneemt, geef dan ook meer subsidie op deze maatregelen.*
- *Kjjjj*
- *Meer opvang voor water*
- *Opslaan in gratis regentonnen. Verplichte opslag water in (ondergrondse) tanks bij overheidsgebouwen*
- *combineer en koppel opgaves en oplossingen; vergroening met hitte en droogte/wateroverlast, met leefbaarheid, sociale samenhang etc.*
- *Iedereen regentonnen ook huurhuizen*
- *(9x) Nee*
- *Nee*
- *regenton aanleggen , regenpijp loskoppelen richting tuin*
- *Actiever ontkoppelen van de hemelwater afvoer. Boeren helpen bij vernieuwde methodiek om regenwater op te slaan ipv wegspoelen via sloten naar rivieren*
- *Het is een maatschappelijk probleem*
- *standaard afkoppelen regenpijp van riool met regenonderbreker bij huurwoningen, verstrekken regentonnen door gemeente, volledig betegelen tuinen verbieden, meer bomen en inheemse planten*
- *groen op de daken, gemeenteparken optimaliseren met groen/wateropslag ed.*
- *Afvoer naar sloot door gemeente gesubsidieerd! Sloot staat leeg, helft wordt maar onderhouden hier. Jammer!*
- *Gemeente moet meer water vasthouden*
- *sedumbedekking van overkappingen, tuinvergroening, irrigatiemogelijkheden door gemeente voor groenvoorzieningen*
- *Meer regen opvangen. Zevenaar krijgt een nieuw raadhuisplein, vang daaronder regenwater op*

- *Geen grondwater wegpompen, houd het op peil. Wat een beroerde enquête, "Vind ik niet erg" en "Maakt me niet uit" is 2x hetzelfde antwoord. Vraag wat iemand er van vind om met auto niet te stranden raakt kant noch wal. Waarom zou iemand het erg vinden om GEEN last te ervaren*
- *Meer vergroenen ipv verstenen: bomen, beplanting en gras in wijken en centra.*
- *Groene tuinen, regenton*
- *Regenwater meer doorgang geven om bij het grondwater te komen. Over de manieren waarop dit kan zou ik graag geïnformeerd worden.*
- *Meer schoon regenwater in het gebied houden en niet afvoeren via riool*
- *Mensen stimuleren om de tegels weer uit de tuin te halen. Aangezien de gemeentelijke belastingen steeds duurder worden kiezen steeds meer mensen voor een betegelde tuin voor geen kosten en onderhoud! Misschien eens denken aan de inwoners ipv de belangen van ambtenaren..*
- *Meer oppervlakte water in de gemeente. Grotere percelen bij nieuwbouw zodat meer grond onbebouwd blijft*
- *Afval in goten c.q. onkruid uit goten halen*
- *Eerder ingrijpen met het sluiten van watergangen. Niet wachten als het al te laat is.*
- *Minder huizen bouwen en meer natuur behouden*
- *Zorg in bijv het centrum voor meer groen en niet nog meer bebouwing om water op te kunnen vangen*
- *Veel groen! Gras ipv tegels*
- *Sunskdie voor vergeoening*
- *Bij droogte water de IJssel halen*
- *verhoging waterstand in de strang. Dit water gebruiken om de sloten in W/voort op peil te houden. Maatregelen treffen om het water beter vast te houden in de sloten. als het kan doorstroming bevorderen tegen het kroos.*
- *Riolering aanpassen tylant*
- *Hemelwater afvoer afkopen en in de tuin opslaan of laten lopen*
- *meer groen, vooral in de nieuwe wijken zie ik erg weinig groen*
- *Weinig over droogte qua funderingen en huizen en qat dit doet met scheuren is belangrijkere*
- *Meer groen!!*
- *Minder water uit de kranen in huis en in de wc. Per straat water bij hevige regenval opslaan voor drogere tijden*
- *regentonnen, regenwater van daken in sloten/slootjes*
- *Eisen stellen aan tuinen(minimaal x aantal m2 geen bestrating). Per wijk een gezamenlijk wateropvangpunt maken waarbij buurtbewoners het water kunnen hergebruiken.*
- *Bomen planten, die houden het water vast.*
- *Regentonnen schenken aan inwoners*
- *riool aanpassen of water afvoer*
- *Ee*

- *Waterschap voert veel te veel water af in winter en voorjaar en zou een permanent beregeningsverbod voor de landbouw moeten instellen. Dit leidt tot scheuren in funderingen en wegen.*
- *(6x) .*
- *Droogte: door water beter op te slaan in bijv. Stuwmeren. Wateroverlast: door structureel te controleren op de water doorlaatbaarheid van gronden in bewoonde gebieden en hier ook hoge eisen aan te stellen richting plan ontwikkelaars*
- *Sloen vullen*
- *Veel minder water afvoeren naar rivieren bij regenoverschot. Buffers maken voor wateropslag. Minder afvoer hemelwater in rioolopslag.*
- *Het gebruik van een regenton stimuleren. Misschien is het mogelijk om regenwater in tanks op te vangen en te gebruiken tijdens droogte.*
- *Minder steen meer groen opslag tanks regenwater goede afvoer tegenwaarde*
- *Waterschap moet minder snel water afvoeren, laat het waterpeil in sloten hoog staan*
- *(3x) Nvt*
- *neen*
- *Benut hemelwaterafvoer van gebouwen in lokale bassins (ondergronds) voor droogte, bij overschot van hemelwater in natuurlijke watergangen laten vloeien*
- *Asfalt vervuilen voor bijv klinkers, zo klein mogelijke stoeptegels gebruiken, meer gras en begroeiing*
- *Iedereen een gratis regenton in de tuin*
- *Door de klimaatverandering is het belang van waterafvoer omgeslagen naar het vasthouden van water. Met de wateroverlastkaart kan worden gekeken hoe water omgeleid kan worden en kan worden vastgehouden voor droge tijden. Ook het simpelweg verhogen van de waterstand in watergangen in de zomer is een optie. Nieuwe bassins aanleggen voor de zomer en infiltreren van water in de winter*
- *Ja , alle bestaande watergangen beter benutten. Vooral waterschap laat het in woonwijk op zijn beloop*
- *Goed onderhoud aan het rioleringsstelsel*
- *Water opslag in tuinen en hofjes*
- *Liander kan hier vast ook in meedenken*
- *Bij veel woningen duurt het een tijd voor een douche warm water geeft. Vang het water op in een emmer (soms wel 10l) en geef het aan de planten in de tuin. Alle beetjes helpen.*
- *Beter watermanagement door provincie*
- *Zorgen dat blad van bomen de putten niet blokkeert. Gemeenten mogen daar meer aan gaan doen*
- *bij hoog water het water opslaan en de sluizen hoger afstellen*
- *Meer groen in de tuin, grint leggen is mogelijk maar met waterdoorlatend doek. Gebruik maken van regentonnen of andere wateropvang, zoals in België is ingevoerd*
- *geen snelle afvoer in de rivieren*

- *onze straat staat regelmatig blank tijdens hevige regenval en water komt over het trottoir naar boven*
- *Geen zwembad vullen*
- *Vitens moet ophouden met dreigen en grotere voorraden aanleggen. Er is water genoeg want het regent meer, dus kwestie van goed opslaan en verdelen. Daar is NL goed in.*
- *meer bekkens aanleggen, de taak van de waterschappen, die nalatig zijn*
- *Zorgen dat de omgeving groener wordt en minder bestrating in tuinen ligt*
- *Minder "stenen" tuinen*
- *Groener*
- *Meer kijken naar mogelijkheden om de waterhuishouding in een gebied te optimaliseren. Wat zijn de sterke en zwakke punten in een bepaald gebied en hoe kunnen we hier optimaal gebruik van maken? Kunnen we regenwater opvangen en eventueel hergebruiken voor tuin, toilet, wasmachine? Afkoppelen regenpijpen bijvoorbeeld, voor maximale infiltratie in eigen bodem en ontlasting van het riool bij piekafvoer.*
- *Diepere / bredere sloten, hogere waterstand. Sloten langs het spoor. Watertanks/bunkers onder pleinen. Minder grasperken, maar meer groententuintjes en fruitbomen. Beter gebruik maken van de uiterwaarden via leidingen vanuit de stad.*
- *Over veiligheid in de Liemers in het geval van dreigende overstroming kan ik in deze enquête mijn bedenkingen en suggesties helaas niet plaatsen.*
- *Verplicht hwa afkoppelen, meer sloten en wadi's of opslag voor water creëren, grondwaterpeil hoger houden*
- *Meer groen in de woonwijken*
- *Punten aanleggen waar overvloedig water opgeslagen kan worden tijdens flinke buien zodat deze aan de aarde kan worden teruggegeven*
- *Er wordt gesproken om speeltuintjes onder water te zetten. Kijk liever eerst naar groen. Daar kan ook water opgeslagen worden Wadi's*
- *Gescheiden rioolsysteem aanleggen en dit schone water bergen!*
- *Infiltratieriool waar mogelijk of gescheiden stelsel op locaties waar dit nog niet is.*
- *Droogte door meer sproeien door gemeente*
- *Grondwaterstanden verhogen*
- *Zou het niet weten, ligt ook aan de woningbouwvereniging*
- *Als bestrating toch wordt vervangen richt dan hieronder waterberging in. grasvelden afgraven en ombouwen tot wadi's*
- *gescheiden rioolstelsel aanleggen*
- *Geen idee*
- *Gratis regenton, hemelwateropvang door gemeente ipv afvoeren via het riool*
- *Nee, sorry.*
- *Regenwater niet het riool in laten verdwijnen, maar bruikbaar maken.*
- *nee*

- *Ik denk dat vergroening van de omgeving en juist het verminderen van vergrijzing ook kan helpen.*
- *Zorg dat de waterpartijen niet droog komen te staan.*
- *Meer groen, minder bestrating*
- *(2x) Geen*
- *Zijtakken van de oude rijen herstellen (deAa, bijv.). Grondwaterpeil verhogen*
- *Nee, ben nieuwsgierig naar de ideeën van de gemeenste*
- *(2x) -*
- *Tegeltax, subsidie regentonnen*
- *Ja! Beter in kaart brengen waar de boeren een puntstuk slaan bij het afgeven van vergunningen is het Waterschap. Het waterschap beter het water op laten slaan en ervoor zorgen dat er meer water in bijvoorbeeld De Wetering blijft staan*
- *(3x) Meer groen*
- *Begin zo laag drempels, afkoppelen op eigen terrein*
- *Nee.*
- *Ik vind dit een erg suggestieve enquête. Waterschappen moeten hun rol serieus nemen en andere prioriteiten goed stellen*
- *Waar mogelijk Wadi's oid aanleggen. Halfverharde parkeerplaatsen*
- *Subsidie op regenton/ gratis regenton voor inwoners*
- *In het voorjaar het water langer vasthouden d.m.v. dichtzetten van sluizen en zo. Niet onmiddellijk als een idioot alles wegpompen omdat een boer 10 km verderop zo graag zijn laaggelegen perceel wil bewerken. Daarmee benadeel je de boeren die land hebben wat iets hoger ligt, die hebben juist behoefte dat rond hun perceel het water niet zo snel wordt weggepompt.*
- *meer wadi's in de stad*
- *Meer opslag in watergangen*
- *Water opslaan*
- *Meer begroeiing in onze regio; van landbouwgrond naar bosgrond. Het is bewezen effectief dat bosgrond meer water opslaat. Ook kan er van landbouwgrond (vaker) buffer gebieden gemaakt worden, bijv. naast de rivieren. Het is sowieso belangrijk om het water meer ruimte te geven. Daarnaast is het belangrijk om de focus van landbouw (veeteelt) weg te gaan halen als we naar het grotere geheel kijken van klimaatverandering en stikstofproblemen.*
- *Gemeente moet erop toezien dat bewoners stoppen met het plaveien van hun tuin. Voor en achter!*
- *Meer*
- *Vergroening van woonomgeving met bomen, struiken, gras, ipv tegels. gescheiden water opvang door meer regenwateropslag te plaatsen zoals achter in de tuin en in woonwijken de Terpen te realiseren. stimuleren om particuliere tuinen te vergroenen.*
- *Watergangen schoon houden en uitdiepen*
- *vorige vraag logisch dat je dit snapt en groen neerzet. Deze vraag, sla regenwater op in een border, dan loopt het door in de hele tuin, en zorg dat alle grond rondom je woning bedekt is met*

groene planten, de bodem droogt dan niet snel uit, groen houdt vocht vast. Wied dus het onkruid er niet tussenuit, laat staan!

- **Ga actief te werk aan het stoppen van het besttaten van tuinen**
- **Bestraatte tuinen verminderen**
- **veel bestrating vervangen door groen**
- **Subsidie voor elektronische fiets, woonwerk verkeer ov vergoeden meet treinen inzetten tussen liemers en arnhem**
- **Iedereen de regenpijpen in tuin laten lopen ipv op riool en bij voorkeur in regentonnen opvangen**
- **De vraag mbt parkeerplaatsen onder laten lopen komt mij wat ridicuul over. Zorg dan voor ondergrondse buffering**
- **Bij droogte water uit de IJssel pompen en in de sloten tussen de weilanden, dit gebeurt in de Noordoostpolder nl al lang**
- **(2x)**
- **Op straat minder asfalt/tegels, groenstroken toevoegen**
- **Droogte tegengaan door terugdringen bio-industrie en samenhangende maisteelt etc Percelen herstellen naar oude cultuur landschap. Stedelijke gebieden voorzien van groenbeplanting, voorlichting mbt "stenen tuinen" in relatie tot wateroverlast. Regenton subsidies.**
- **Dit heb ik al vermeld in een andere enquête. Deze ging over droogte.**
- **Vraag 9 klopt niet!**
- **Subsidie op groene daken**
- **Natuur zijn gang laten gaan**
- **Regenwater afkoppelen**
- **Waterstand verhogen om verzakkingen tegen te gaan.**

Enquête voor inwoners: Hitte in de Liemers

Algemeen

 Enquête naam	Enquête voor inwoners: Hitte in de Liemers
 Auteur	
 Taal	Nederlands

 Enquête URL	https://www.survio.com/survey/d/E9A1S3N9L8N9E3Q6B	
 Eerste antwoord	21 September 2020	
Laatste antwoord	2 December 2020	
 Duur	73 dagen	
 Totaal antwoorden	155	

Enquête bezoeken

330

Totaal bezoeken

155

Afgewerkte antwoorden

0

Onvolledige antwoorden

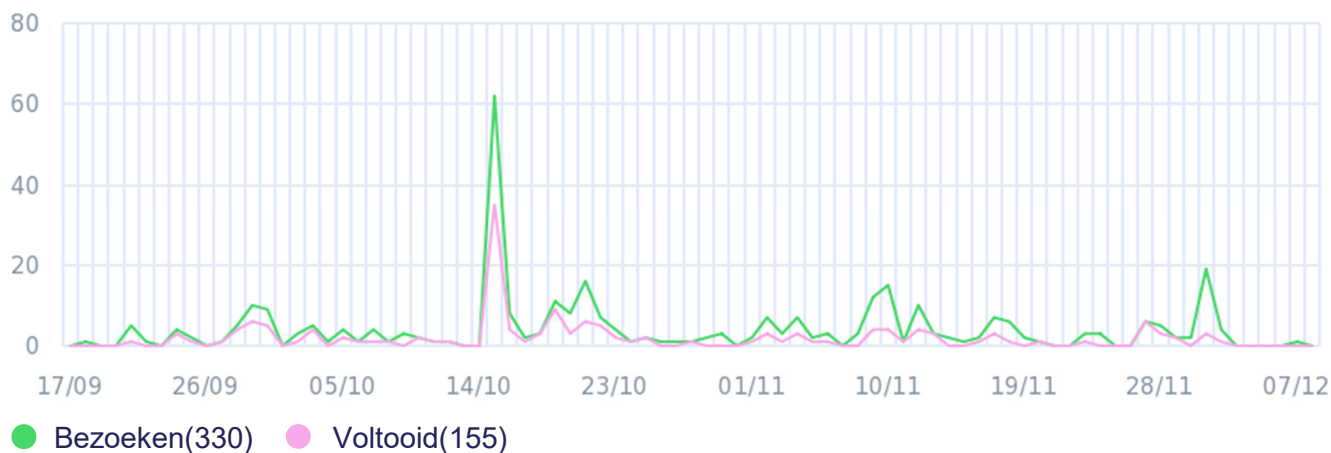
175

Slechts getoond

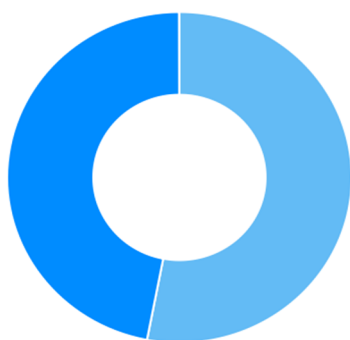
47,0%

Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis 21 September 2020 - 2 December 2020

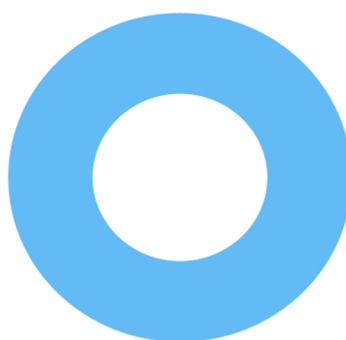

Totaal Bezoeken

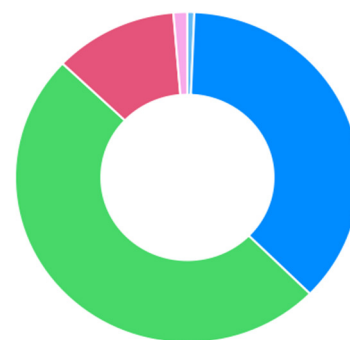
- Slechts getoond (53,0%)
- Voltooid (47,0%)
- Onvolledig (0,0%)

Bezoek bronnen

- Directe link (100,0%)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

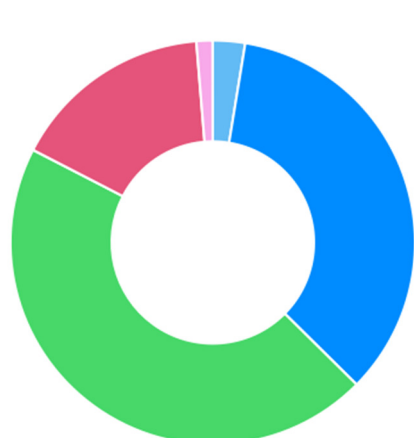
- 1-2 min. (0,6%)
- 2-5 min. (36,8%)
- 5-10 min. (49,7%)
- 10-30 min. (11,6%)
- 30-60 min. (1,3%)

1. Wat is je leeftijd?

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

- 0 - 20
- 21 - 40
- 41 - 60
- 60+
- Geef ik liever niet aan

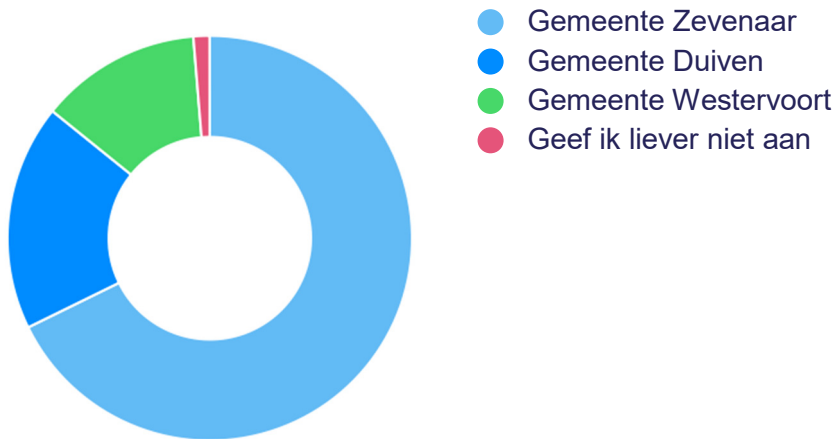
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
0 - 20	4	2,6%
21 - 40	54	34,8%
41 - 60	70	45,2%
60+	25	16,1%
Geef ik liever niet aan	2	1,3%

2. In welke gemeente woon je?

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

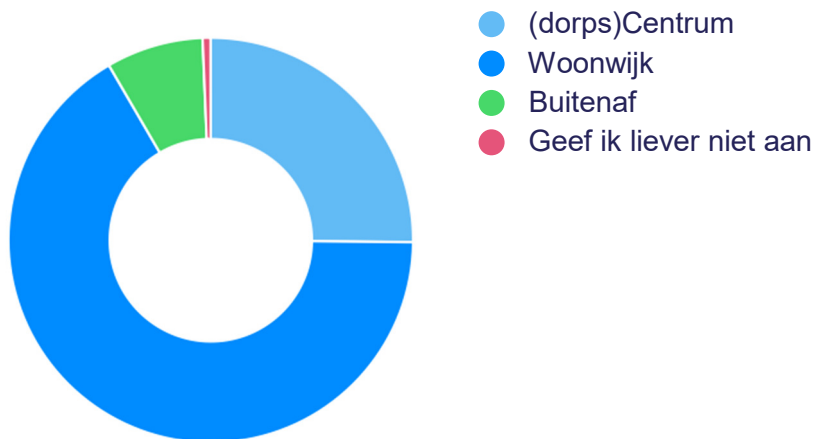

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeente Zevenaar	105	67,7%
Gemeente Duiven	28	18,1%
Gemeente Westervoort	20	12,9%
Geef ik liever niet aan	2	1,3%

3. In wat voor omgeving woon je?

155x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
(dorps)Centrum	39	25,2%
Woonwijk	103	66,5%
Buitenaf	12	7,7%
Geef ik liever niet aan	1	0,6%

4. Vanuit welke rol beantwoord je deze enquête?

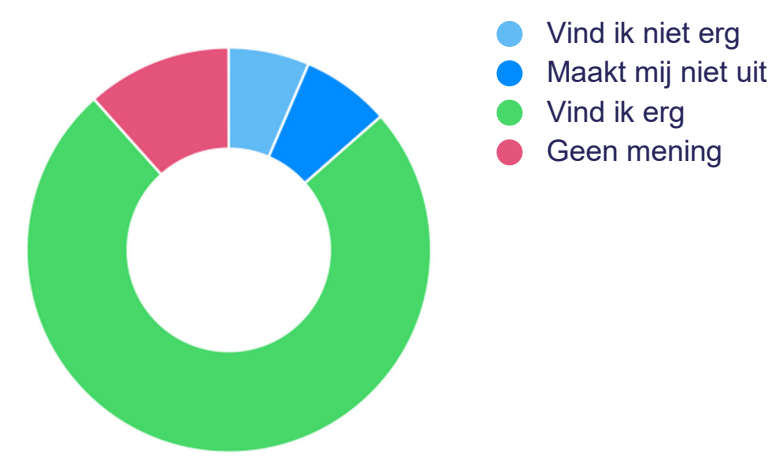
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Inwoner	149	96,1%
Ondernemer	6	3,9%
Andere...	3	1,9%
Geef ik liever niet aan	2	1,3%

5. Verhoging van gezondheidsrisico's door hitte voor kwetsbare groepen...

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

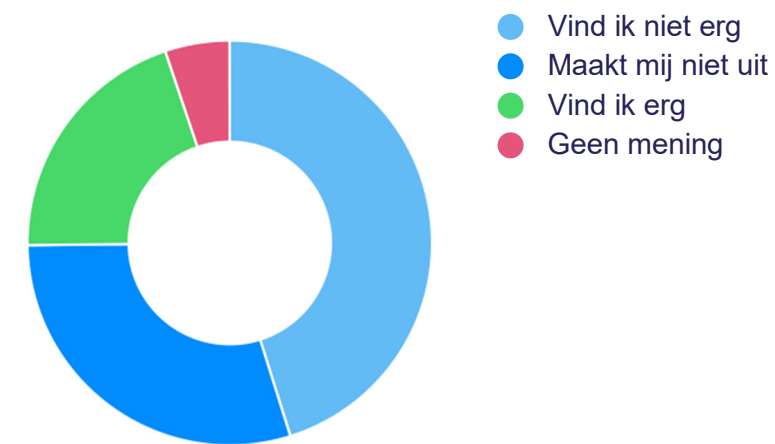
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	10	6,5%
Maakt mij niet uit	11	7,1%
Vind ik erg	116	74,8%
Geen mening	18	11,6%

6. Dat er minder werk uit mijn handen komt door hitte op 5 dagen per jaar...

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

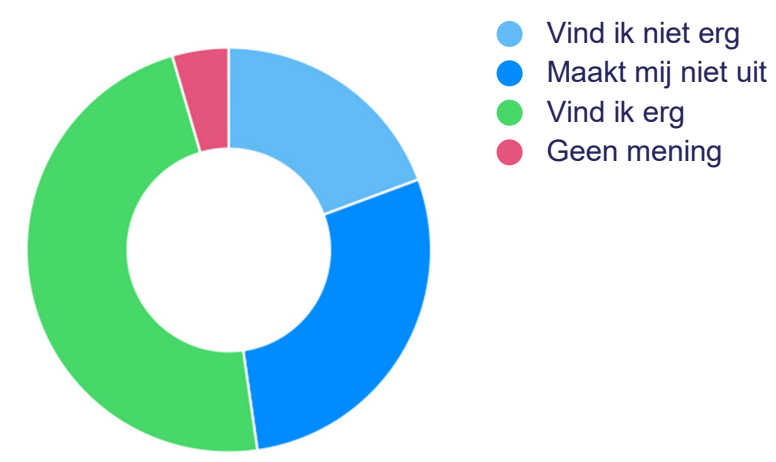
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	70	45,2%
Maakt mij niet uit	46	29,7%
Vind ik erg	31	20,0%
Geen mening	8	5,2%

7. Dat er minder werk uit mijn handen komt door hitte op 12 dagen per jaar...

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

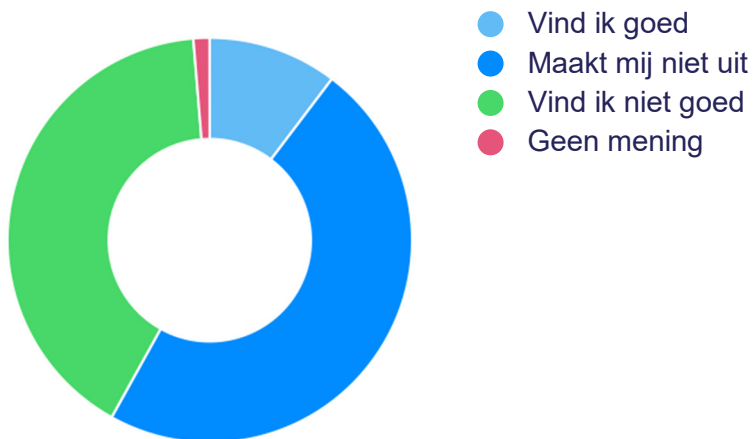

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	30	19,4%
Maakt mij niet uit	44	28,4%
Vind ik erg	74	47,7%
Geen mening	7	4,5%

8. Een slechte nachtrust door warme nachten 5 keer per jaar...

155x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

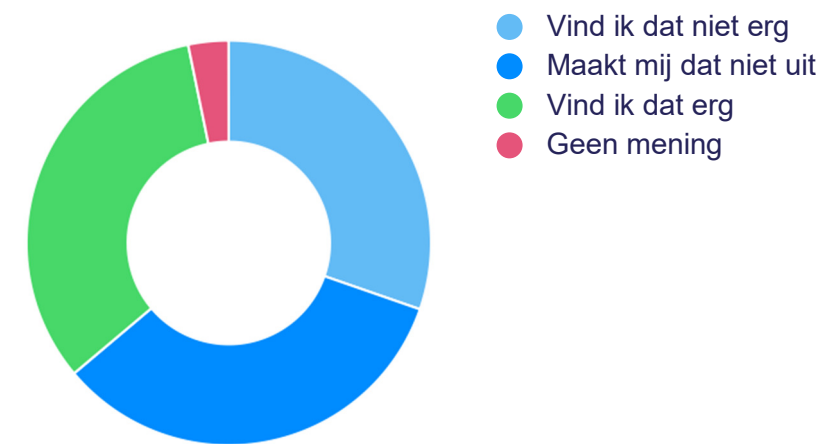
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik goed	16	10,3%
Maakt mij niet uit	74	47,7%
Vind ik niet goed	63	40,6%
Geen mening	2	1,3%

9. Als het 5 dagen per jaar te heet is om naar buiten te kunnen voor spelen/wandelen/sporten etc...

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

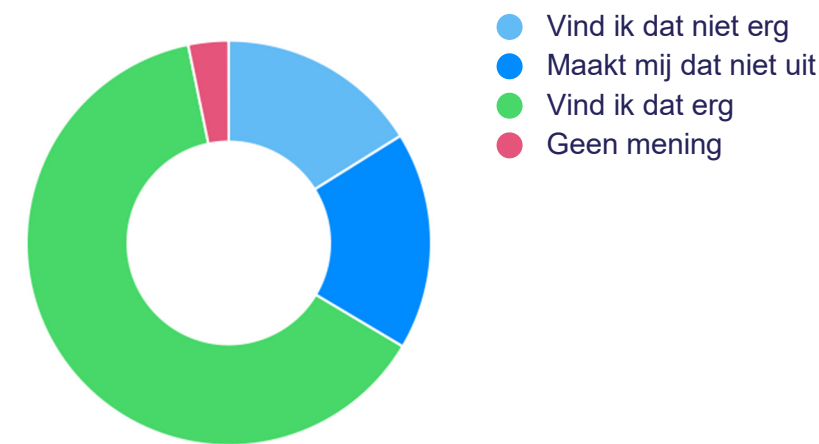
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	47	30,3%
Maakt mij dat niet uit	52	33,5%
Vind ik dat erg	51	32,9%
Geen mening	5	3,2%

10. Als het 12 dagen per jaar te heet is om naar buiten te kunnen voor spelen/wandelen/sporten etc...

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	25	16,1%
Maakt mij dat niet uit	27	17,4%
Vind ik dat erg	98	63,2%
Geen mening	5	3,2%

11. Hitte heeft effect op heel veel thema's. Sorteert de besproken stellingen op basis van prioriteit.

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Keuzes sorteren op volgorde of belang

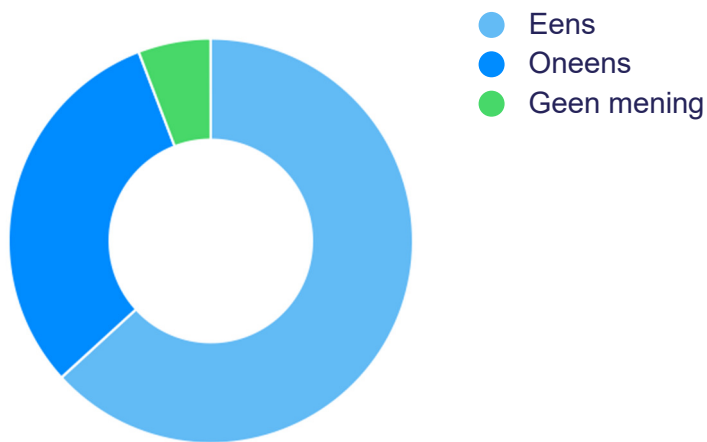
ANTWOORD	BELANG
Verhoging van gezondheidsrisico's voor kwetsbare groepen	1,4
Tijdens het werken minder uit je vingers krijgen door de hitte	3,0
Het te heet is om naar buiten te gaan voor spelen/wandelen/sporten etc.	2,9
Slechte nachtrust door warme nachten	2,7

12. In elke straat in de gemeente moeten zoveel bomen staan dat ik de hele tijd in de schaduw kan lopen.

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

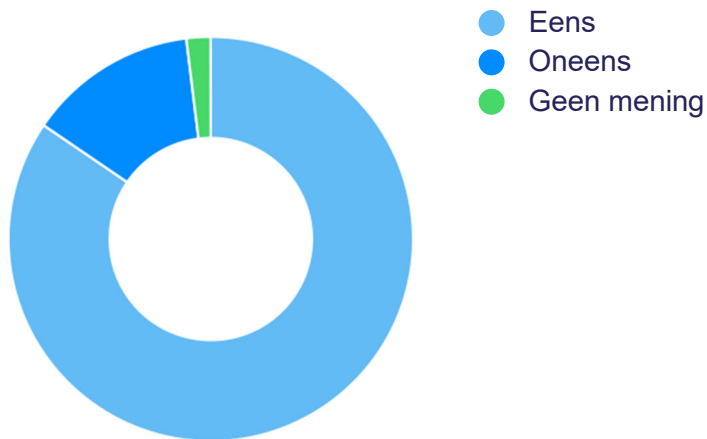
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	98	63,2%
Oneens	48	31,0%
Geen mening	9	5,8%

13. Ik vind het acceptabel dat ik iets verder van of naar de parkeerplaats moet lopen als er daardoor meer groen in de wijk komt.

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	131	84,5%
Oneens	21	13,5%
Geen mening	3	1,9%

14. Stel, je hebt 100 punten om de volgende plekken te vergroenen. Hoe zou je dat verdelen?

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Waarderingsschaal

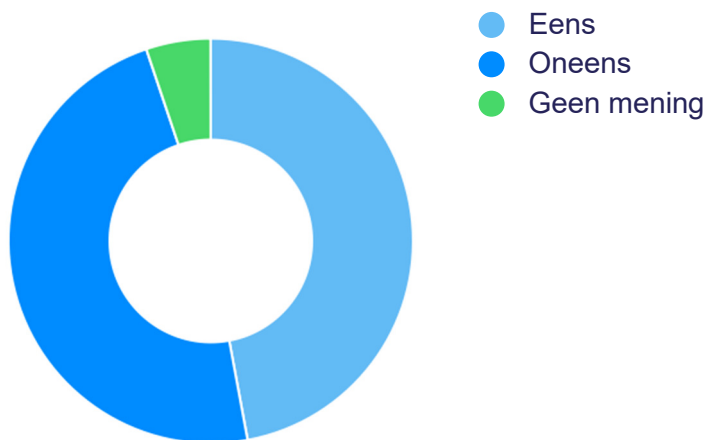

ANTWOORD	TOEGEWEZEN PUNTEN - GEMIDDELD	TOTAAL
Schoolpleinen	34,8	5401
Bedrijventerreinen	20,1	3120
Stads- en dorpspleinen	43,0	6671
Geen van allen, vergroening is niet nodig	2,0	308

15. Er moet een belasting op tuinen komen waarvan meer dan de helft betegeld is, omdat tegels warmte vasthouden.

155x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

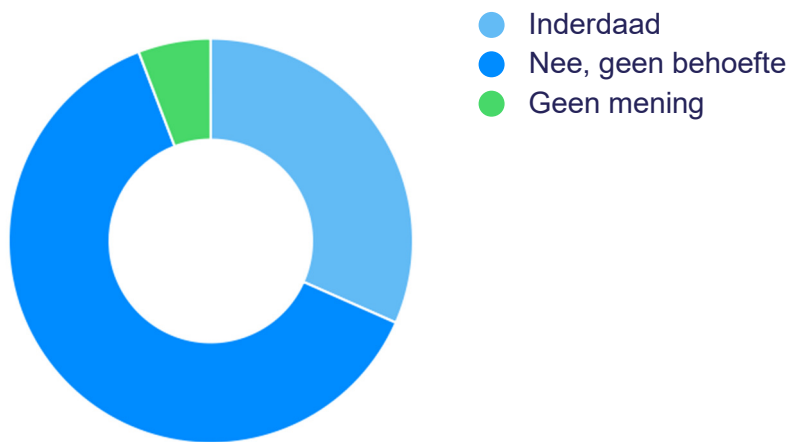

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	73	47,1%
Oneens	74	47,7%
Geen mening	8	5,2%

16. Ik heb behoefte aan ondersteuning bij het vergroenen van mijn tuin of straat.

155x Antwoorden

0x onbeantwoord Enkele keuze

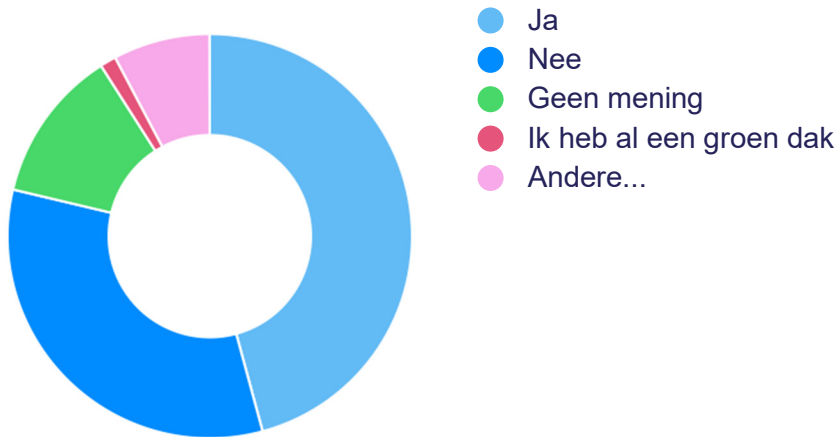
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Inderdaad	49	31,6%
Nee, geen behoefte	97	62,6%
Geen mening	9	5,8%

17. Ik heb behoefte aan meer informatie over de voordelen van een groene gevel of groen dak. Een groen dak kent vele voordelen. Zo zorgt een groen dak voor luchtzuivering, een lagere omgevingstemperatuur, warmteregulatie, energiebesparing en biodiversiteit.

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

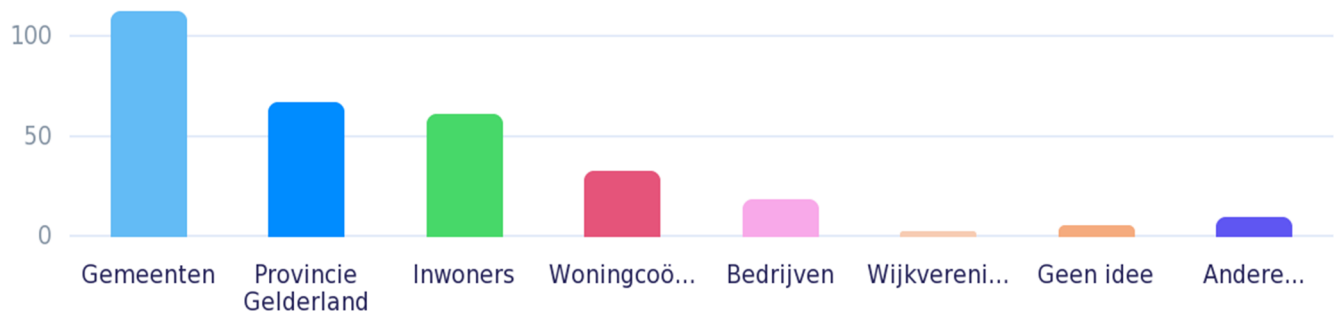
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	71	45,8%
Nee	51	32,9%
Geen mening	19	12,3%
Ik heb al een groen dak	2	1,3%
Andere...	12	7,7%

18. Welke partij is in de eerste plaats verantwoordelijk als het gaat om het aanpakken van hitteproblematiek in de Liemers?

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Meerkeuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeenten	113	72,9%
Provincie Gelderland	68	43,9%
Inwoners	62	40,0%
Woningcoöperatie	33	21,3%
Bedrijven	19	12,3%
Wijkvereniging	3	1,9%
Geen idee	6	3,9%
Andere...	10	6,5%

19. Heb jij zelf nog ideeën hoe hitteproblematiek in de Liemers kan worden verminderd?

155x Antwoorden

0x onbeantwoord

Tekst antwoord

- *Meer water in de stad, meer bomen, groene pleinen, open parkeerplaatsen waar gras doorheen kan groeien, groene gevels, geveltuintjes stimuleren.*
- *Maak het probleem, als het al een probleem is, eerst kenbaar bij de inwoners. Men heeft er geen notie van. Ik ben persoonlijk van mening dat het enorm meevalt. Mocht ik fout zitten. Dan zal ik overtuigd moeten worden van de noodzaak van het probleem alvorens ik overga tot actie. Dit werkt zo bij een groot aantal inwoners in mijn opinie.*
- *energiebesparing, isolatie, warmte koue opslag*
- *Bedrijven verplichten om een aantal procenten van hun oppervlak te vergroenen dmv tuin, groen dak of juist wit epdm dak. Bewoners (helpen met hetzelfde. Straten en pleinen wit verven, is al bewezen in het buitenland dat dit helpt. Alle platte daken van flats en woningbouw vergroenen.*
- *zonnepanelen boven parkeerplaatsen zie Alliander*
- *Lastig, maar zorg ervoor dat de inwoners niet onnodig op kosten worden gejaagd*
- *Maak in plaats van voortuinen groene middenplantsoenen met speeltoestellen en bankjes. Omzoom elk bedrijfspand op een bedrijventerrein met bomen en struiken.*
- *Hittebronnen zelf beter isoleren en daarmee een hoger rendement daarvoor behalen*
- *De*
- *Gemeente gebruikt zelf meer 'groene' methoden bij diensten, zoals vuil ophalen, tuin en parkonderhoud, etc. Een bladblazer is niet nodig, onkruid verbranden evenmin en actief onderzoek naar elektrische vuilniswagen wil ik aanraden.*
- *Nee kun je als bewoner weinig aan veranderen*
- *Meer aandacht om huizen te isoleren en meer vergroening in de buurten en omgeving.*
- *Meer groen en water, minder volbouwen/bestraten. Ook in mijn wijk wordt meer gebouwd (levert geld op voor gemeente) dan aanvankelijk gepland voor de wijk*
- *minder tegels en meer groen*
- *Zonnepanelen houden directe straling tegen op daken. Wit schilderen van Bitumen daken helpt tegen warmte van huizen met platte daken.*
- *verplicht bedrijven groen aan te leggen en onderhouden op bedrijventerreinen*
- *(10x) Nee*
- *X*
- *Zorg voor groen in de buurt*
- *...*
- *Plant veel bomen*
- *.*
- *Ja*
- *R*

- *Meer ruimte voor oppervlaktewater in combinatie met natuurlijke oevers. Minder verhard oppervlak (alleen daar waar nodig)*
- *helaas niet*
- *Aantrekkelijk maken voor inwoners om te investeren in duurzame alternatieven. Bijvoorbeeld een subsidiepot voor wijk/buurt om de straten te vergroenen etc.*
- *Mensen overtuigen dat meer groen helpt bij hittevermindering.*
- *Meer groen bij bedrijventerreinen. Uitstoot verlagen*
- *Belasting op stenen tuinen, die zorgen voor hitte, waardoor mensen een airco nemen. Groen verkoelt al van zichzelf.*
- *Blijf rustig kalm maak je niet te druk zoek verkoeling en geniet ervan, wellicht moeten we meer zoals Italië en Spanje gaan leven tussen 12 en 2 even middag dutje.*
- *Zoals al genoemd is meer groen, minder bestrating in tuinen en groene daken ook voor huurwoningen zoals flats een goed idee!*
- *Het stevig isoleren van het huis heeft als nadeel dat je een airco nodig hebt en die blaast weer warmte uit.*
- *De opwarming stoppen door minder CO2, meer besting op vliegen en treinreizen goedkoper maken. En inderdaad meer bomen planten*
- *Plant ook bomen op stroken gras.*
- *Meer schaduw*
- *geen*
- *(4x) .*
- *Meer bomen en struiken, ook in mijn eigen tuin. Ps. Vraag 11 kon ik niet invullen.*
- *Meer water uit de rivieren de Liemers in.*
- *Zijn al gezegd: meer bomen, verticale tuinen en groene daken*
- *Niet te druk maken wanneer het warm is*
- *Meer biodiversiteit, schuttingen laten vervangen door hagen, schoolpleinen met gras en bomen, boeren aanspreken op schaduwplekken voor hun vee*
- *nee geen idee*
- *Geen bomen dicht bij de huizen want die zorgen door de droogte juist voor problemen*
- *Minder bebouwing*
- *Waarom handhaven woningcorporaties zo slacht bij hun huurders als het om de woonomgeving gaat. Daar wordt ook nogal wat getegeld en de tuinen worden veelal van slechte onderhouden.*
- *Zorg dat de sloten vol staan elk jaar! Doe dit door een noodreservoir vol met water, zodat je deze kan gebruiken bij droogte. Dit voorkomt het krimpen van de grond, waardoor huizen ook geen scheuren krijgen. En dit zorgt voor meer leven (dieren) in de steden. Ook is het een optie om veel insectlokkende planten te planten langs sloten. Dit is goed voor insecten als vlinders en bijen. Ik denk dat de Mosterdhof een goed project is om mee te starten. De ligging is goed en het heeft een mooie sloot.*
- *Minder bouwen*

- *Initiatieven als tegel eruit, groen erin, gezamenlijke pluktuinen, eetbaar bos, buurt betrekken bij vergroening*
- *Geveltuinen en versteende tuine aanpakken, echte ouderwetse schaduwbomen planten meer fonteintjes*
- *Veel en veeteelt meer groen, bomen niet te snel kappen voor cosmetische redenen en minder straatwerk overal*
- *neen*
- *(2x) Nvt*
- *Parkeerplaatsen aanleggen met open blokken waar gras tussen kan groeien. De singels die voor een aantal jaren vervangen zijn door gras opnieuw inplanten. Dat absorbeert meer warmte en brengt meer schaduw op de grond.*
- *Subsidie groen maken tuin*
- *(nog) meer groen!*
- *Niet*
- *nee, ik ervaar er niet veel problemen van, gewoon tempo aanpassen en je werkzaamheden vroeg in de ochtend doen.*
- *Als klimaatactie zichtbaar meer bomen aanplanten, zie voorbeelden van andere gemeenten.*
- *Juiste bomen op de juiste plek. Waar kan asfalt vervangen voor half verhard. Mensen onderwijzen over hitte en verharding en wat groen kan doen. En welk groen weinig onderhoud vraagt. Mensen vinden planten vaak veel werk, dat hoeft niet. Financiële hulp als je het niet kan betalen. Een paar planten bij intratuin je bent al snel 80€ kwijt.*
- *meer water en beplanting in de stad*
- *Waterfonteintjes, bomen*
- *Kennis delen, neem burgers actief mee in veranderingen, probeer de burger te bereiken*
- *nvt*
- *Stimuleren van inwoners om meer te investeren in groen*
- *Geen idee*
- *"Tegels eruit, groen erin" belonen en delen van (brede) trottoirs door de omwonenden zelf laten vergroenen én onderhouden..*
- *Meer gezamenlijk kijken naar "nutteloze" grasstroken. Deze laten begroeten. Met inwoners samen kijken naar mogelijkheden. Er als gemeente voor strijden dat niet elke centimeter bebouwd wordt. HOUD TIJDELIJK PARK "HET HOF" AAN EN BREIDT UIT!*
- *Minder betegelen van de voortuinen*
- *nee alleen beplanting*
- *nog meer ontstenen en meer vergroenen*
- *Meer vervangende bomen planten (geen eiken zoals in Zevenaar)*
- *(3x) Geen*
- *verbieden geheel betegelen, verbieden kunstgras, gratis afkoppelen regenpijp, gefaseerd maaien, burgers informeren over biodiversiteit en belonen natuurlijk beheer eigen tuin*

- *(2x) Doortrekken A15 tegenhouden. Asfalt ten koste van groen staat haaks op dit thema.*
- *Daken bedekken met sedum*
- *Openbare Drinkwater punten op recreatie routes of plaatsen*
- *Ik denk dat meer bomen en goede ventilatiemogelijkheden van het huis al veel kunnen bijdragen, inclusief het vergroenen van dak en gevel.*
- *Zou het niet weten, alleen meer groen lijkt mij het beste.*
- *Begint bij jezelf ook*
- *Bomen planten!*
- *Net zoals bij energiebesparingsactie ook een actie voor aanleg van groen voorzieningen. Daarbij water opvangen voor gebruik in een later stadium. Weg versmalling ipv met stenen met planten aanleggen.*
- *Vouchers om te vergroenen net als met verduurzamen.*
- *subsidies voor vergroening, als dit ook voor verduurzaming wordt aangeboden, waarom niet voor vergroening?*
- *Meer groen*
- *Meer groene plekken tussen bebouwing. Overgebleven groen koesteren*
- *Groen gras vol planten met bomen/struiken in groot holthuizen in zevenaar*
- *Meer vergroenen, bossen aanleggen en minder asfalt, gezamenlijk inkoop voor materialen vergroenen dak*
- *De voordelen van bomen aandacht geven en bij gezonde bomen geen kapvergunningen geven.*
- *Zoals besproken, vergroening van de tuinen.*
- *..*
- *Fontein bij de watertjes 8n de woonwijken*
- *Klimaatverandering moet internationaal worden aangepakt*
- *Gewoon zo laten. Heb geen last van de hitte*
- *koppelen van verschillende klimaat opgaves, win win creëren, vergroenen = zowel goed tegen hitte, als wateroverlast als CO2, als leefbaarheid als sociale samenhang wanneer inwoners samen aan de slag gaan.*
- *test*
- *Ik vind droogte door hitte een flink ernstiger probleem dan paar hittedagen*
- *(2x) -*
- *Tegel eruit plantje erin. Subsidie verstrekken aan bewoners, scholen, kinderopvang, bedrijven om men bewuster te maken van de hitte problematiek. Luisteren naar ideeën van burgers én kinderen. Zij hebben vaak goede ideeën en zij hebben de toekomst.*
- *In de toekomst meer rekening mee houden als er nieuwe huizen worden gebouwd. Meer steen minder glas*
- *De enquête was vrij suggestief. Voorbeeld: er werd gevraagd of je het erg vindt dat je niet naar buiten kunt om te sporten, spelen of wandelen. Dat component "niet naar buiten kunnen" schrikt af waardoor mensen sneller geneigd zijn om voor eens te kiezen. Als je enkel zou vragen of je het*

erg zou vinden dat je niet zou kunnen sporten, spelen of wandelen, dan krijg je al een heel ander antwoord.

- *Vergroenen*
- *Neen*
- *Zorgen dat er veel groen in Westervoort komt ! Tuinen groener maken, subsidies voor wateropvang. Zorgen dat sloten minder snel droog komen te staan, bevorderen van gebruik fiets en of openbaar vervoer,*
- *Integrale aanpak van de (her)inrichting van buitenruimtes*
- *Meer groen meer wateropvang mogelijkheden in natte periodes meer subsidie om woningen duurzamer te make en te isoleren voor huiseigenaren met laag of gemiddeld inkomen centrum groener maken door bomen en schaduwplekken te realiseren.*
- *Afkoppeling regenpijpen zodat er minder verdroging en inklinking van de bodem ontstaat.*
- *Nee het is een cyclisch gegeven wat we zullen moeten accepteren*
- *Veel ruimte voor groen in nieuwe wijken*
- *Meer oppervlakte water. Meer groen. Smallere wegen. Inplannen bij nieuwbouw. Grotere kavels.*
- *Meer groen*
- *Meer bomen, natuurlijke schaduw*
- *Bomen aanplanten en veel gevelgroen in winkelstraat.*
- *Laat de gemeente niet alles weggappen wat bomen betreft. Meer bomen planten en groen aanleggen. Bij nieuwbouw meer naar natuurlijke daken en groener bouwen. Off Grid wonen mogelijk maken. Groen wonen !!! Recycling van water voor douchen en wc ! Zonnepanelen !*
- *Voldoende rustplaatsen, banken etc. Watertappunten, waterspeelplaatsen*
- *Vergoeding voor meer groen / minder steen.*
- *Minder huizen bouwen, meer natuur..*
- *(4x)*
- *gedoseerd groen, minder bestrating*
- *Subsidie en verplichten groen te bouwen*
- *Meer groene verplichtingen vastleggen in bestemmingsplannen en hierop handhaven. En bouw nieuwbouw een max aan verhard oppervlakte stellen. Regeling treffen dat particulieren open staan voor gras en bomen aan te laten leggen door partijen met tips voor relatief weinig onderhoud. Zelf aanleggen kost te veel moeite. Mogelijk ook onderhoudsdienst in het leven roepen voor tuinen, wat mensen hebben geen tuin voor de tuin. Creëert ook nog eens banen en veel meer groen!*
- *Is geen problematiek*
- *(2x) ---*
- *Bewustwording en verantwoordelijkheidsgevoel creëren*
- *(5x) nee*
- *Gevarieerde beplanting van bomen, meesters. Herstellen oude cultuurlandschap met groene afrastering. (Meidoorn/sleedoorn etc)*

- *Wooncorporaties en andere verhuurders, verplichten om een plan van aanpak te leveren voor vergroening op het goed dat verhuurd wordt.*
- *Warmte uit asfalt nuttig toepassen*

Enquête voor inwoners: Gezondheid

Algemeen

 Enquête naam	Enquête voor inwoners: Gezondheid
 Auteur	
 Taal	Nederlands

 Enquête URL	https://www.survio.com/survey/d/D8F3Q1X3O1Y2D4U8L	
	Eerste antwoord	18 November 2020
	Laatste antwoord	19 November 2020
 Duur	2 dagen	
 Totaal antwoorden	6	

Enquête bezoeken

7

Totaal bezoeken

6

Afgewerkte antwoorden

0

Onvolledige antwoorden

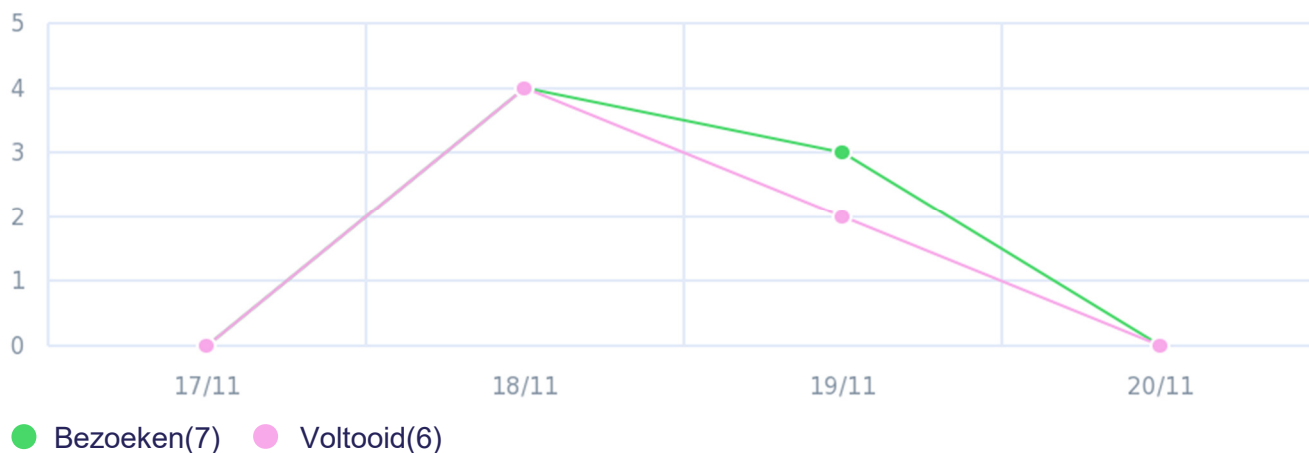
1

Slechts getoond

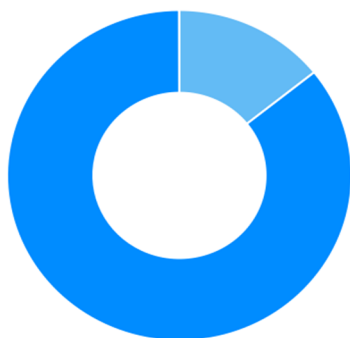
85,7%

Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis 18 November 2020 - 19 November 2020

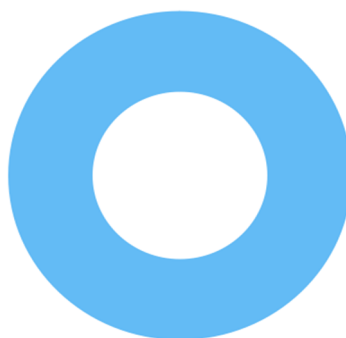

Totaal Bezoeken

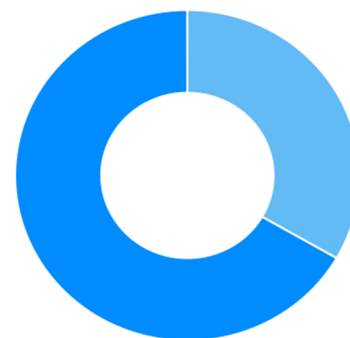
- Slechts getoond (14,3%)
- Voltooid (85,7%)
- Onvolledig (0,0%)

Bezoek bronnen

- Directe link (100,0%)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

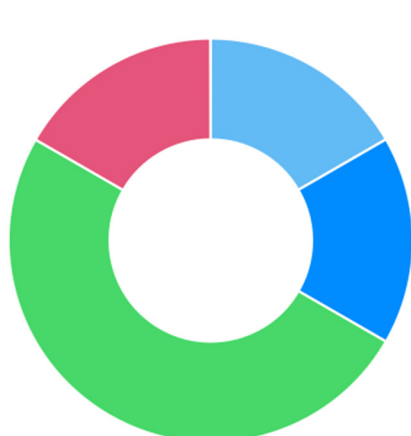
- 1-2 min. (33,3%)
- 2-5 min. (66,7%)

1. Wat is jouw leeftijd?

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

- 0-20
- 21-40
- 41-60
- 60+
- Geef ik liever niet aan

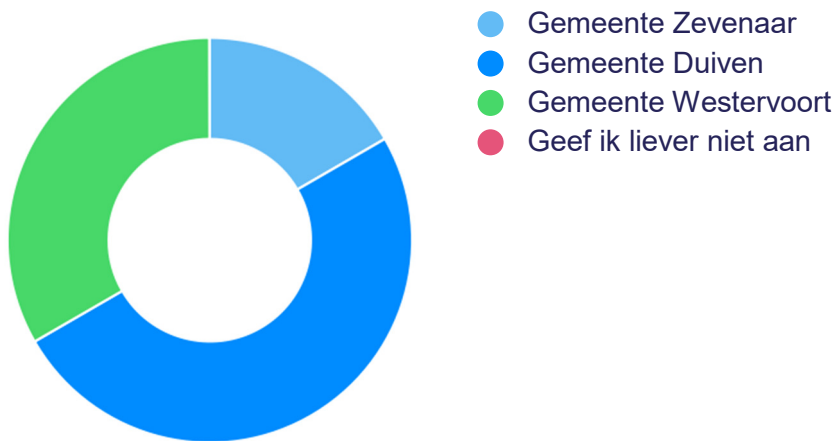
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
0-20	1	16,7%
21-40	1	16,7%
41-60	3	50,0%
60+	1	16,7%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

2. In welke gemeente woon je?

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

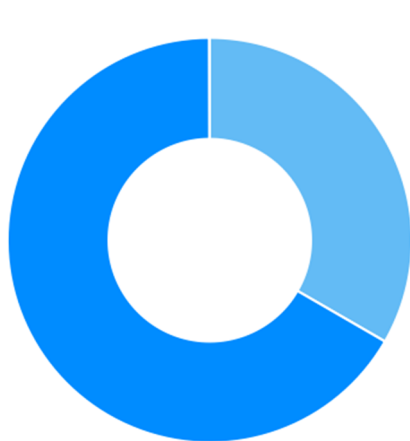
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeente Zevenaar	1	16,7%
Gemeente Duiven	3	50,0%
Gemeente Westervoort	2	33,3%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

3. In wat voor omgeving woon je?

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

- (dorps) centrum
- Woonwijk
- Buitenaf
- Geef ik liever niet aan

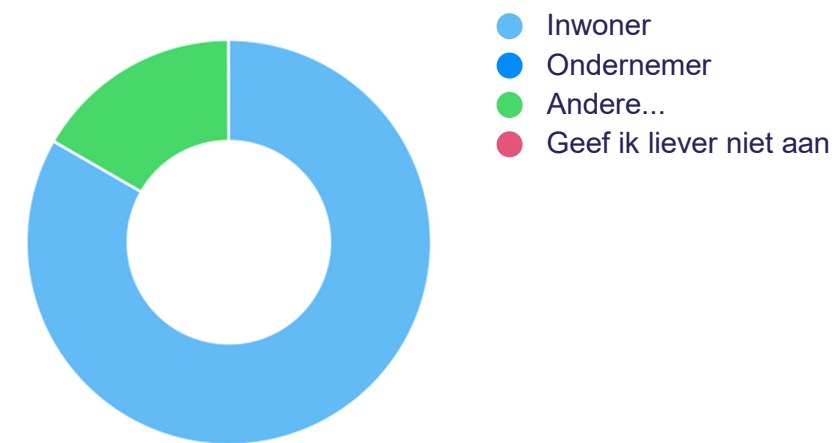
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
(dorps) centrum	2	33,3%
Woonwijk	4	66,7%
Buitenaf	0	0,0%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

4. Vanuit welke rol beantwoord je deze enquête?

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

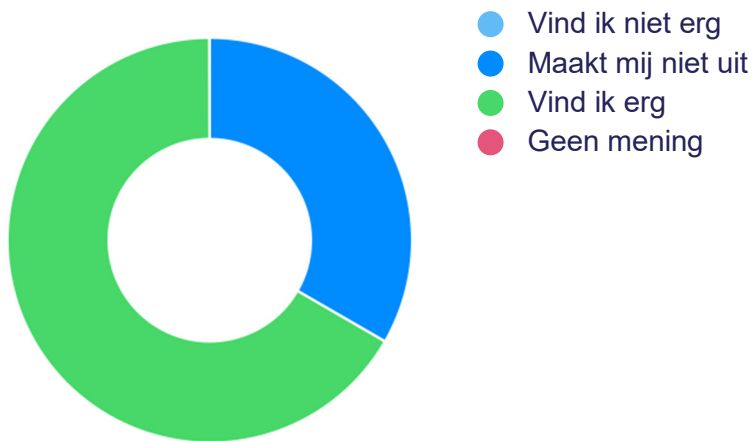
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Inwoner	5	83,3%
Ondernemer	0	0,0%
Andere...	1	16,7%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

5. Een verslechterde luchtkwaliteit gedurende 8 dagen per jaar

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

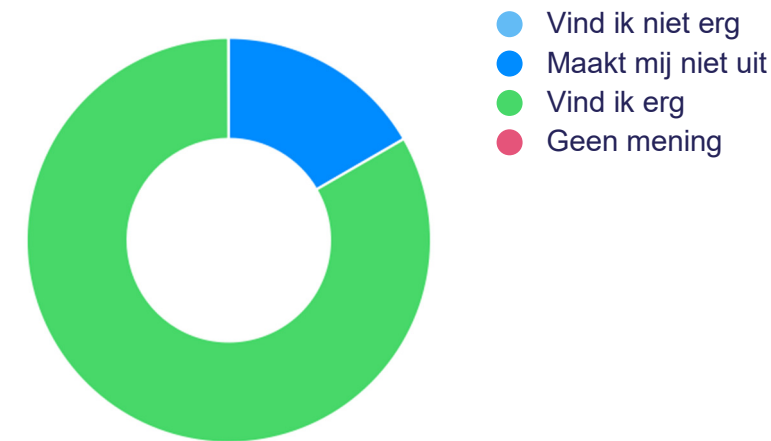
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	0	0,0%
Maakt mij niet uit	2	33,3%
Vind ik erg	4	66,7%
Geen mening	0	0,0%

6. Een verslechterde luchtkwaliteit gedurende 20 dagen per jaar

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

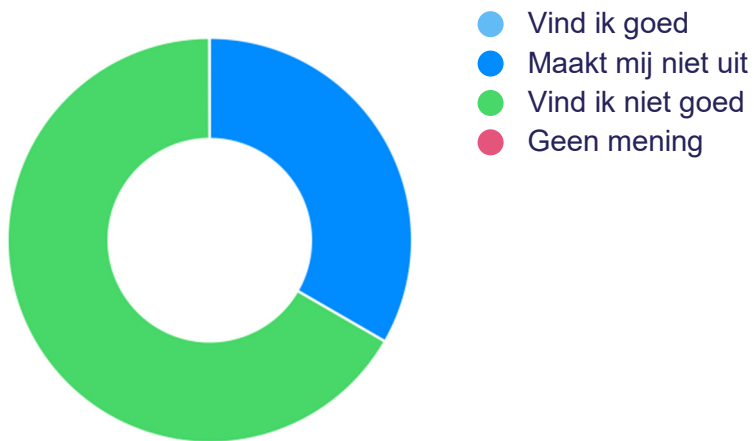
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	0	0,0%
Maakt mij niet uit	1	16,7%
Vind ik erg	5	83,3%
Geen mening	0	0,0%

7. Niet kunnen zwemmen in open water door toename van blauwalg...

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

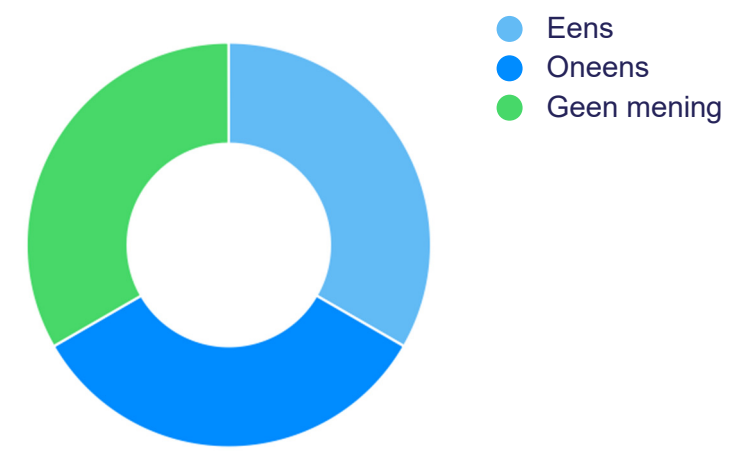
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik goed	0	0,0%
Maakt mij niet uit	2	33,3%
Vind ik niet goed	4	66,7%
Geen mening	0	0,0%

8. Ik heb behoefte aan meer sportroutes door de wijk zodat ik meer ga bewegen.

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

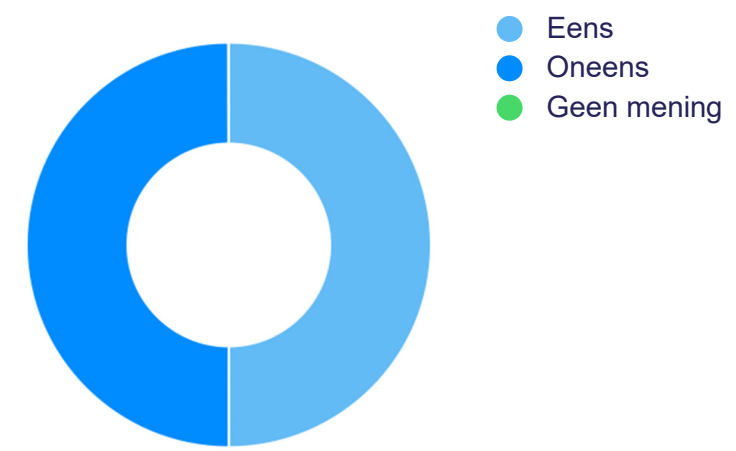
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	2	33,3%
Oneens	2	33,3%
Geen mening	2	33,3%

9. Ik wil dat parken beter bereikbaar voor mij worden, zodat ik daar vaker naartoe kan gaan.

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

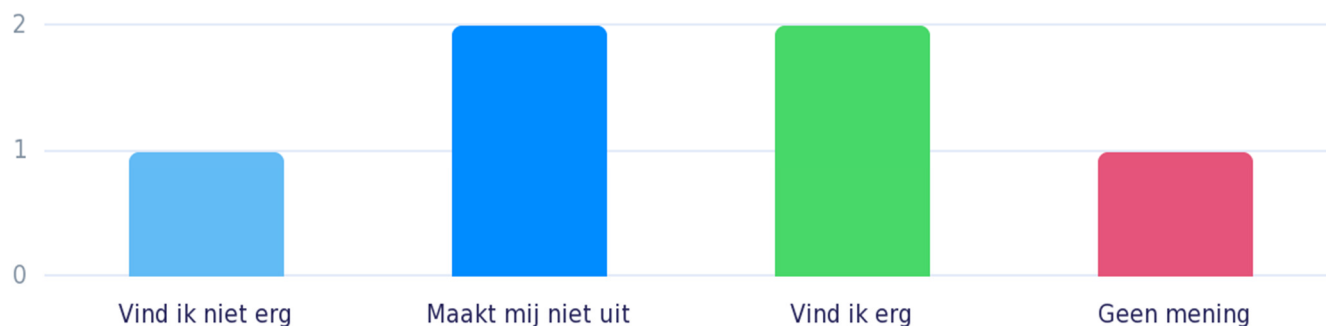
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	3	50,0%
Oneens	3	50,0%
Geen mening	0	0,0%

10. Hoger sterftecijfer onder ouderen door extreme hitte

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Meerkeuze

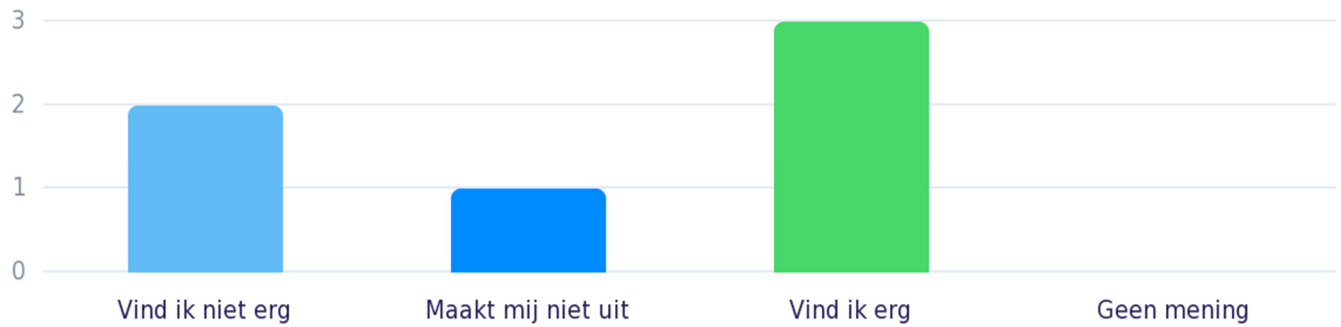
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	1	16,7%
Maakt mij niet uit	2	33,3%
Vind ik erg	2	33,3%
Geen mening	1	16,7%

11. Lage waterkwaliteit bij hevige regenval

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Meerkeuze

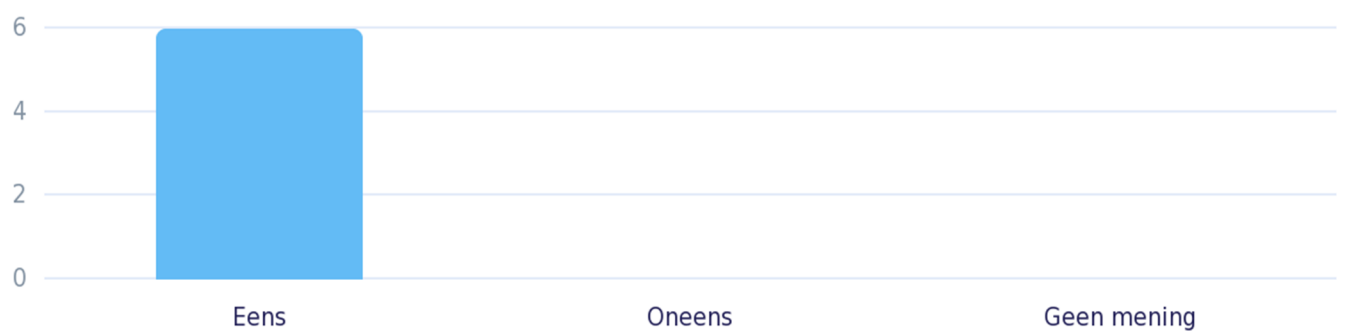
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	2	33,3%
Maakt mij niet uit	1	16,7%
Vind ik erg	3	50,0%
Geen mening	0	0,0%

12. Kinderen moeten op loopafstand buiten kunnen spelen

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Meerkeuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	6	100,0%
Oneens	0	0,0%
Geen mening	0	0,0%

13. Ik zou het waarderen als de gemeente op centrale plekken watertappunten neerzet

14. Heb je zelf nog ideeën of opmerkingen hoe de buitenruimte kan helpen bij de gezondheid van de inwoners van de Liemers?

6x Antwoorden

0x onbeantwoord

Tekst antwoord

- *Zorg voor afwisseling en ga zo veel mogelijk vergroenen.*
- *Meer groen, bomennparken etc. Voorlichting lifestyle etc Anti rook beleid*
- *Hier heb ik jammer genoeg nog geen idee van. Kan ik jullie altijd bereiken mocht mij iets te binnen schieten?*
- *X*
- *-*
- *Op loop afstand naar een parkje of groene route/wandelpad kunnen lopen*

Droogte en wateroverlast op bedrijventerreinen in de Liemers

Algemeen

 Enquête naam	Droogte en wateroverlast op bedrijventerreinen in de Liemers
 Auteur	
 Taal	Nederlands

 Enquête URL	https://www.survio.com/survey/d/B7D7A3B5F8P6L7X2H
 Eerste antwoord	9 Oktober 2020
Laatste antwoord	5 November 2020
 Duur	27 dagen
 Totaal antwoorden	10

Enquête bezoeken

70

Totaal bezoeken

10

Afgewerkte antwoorden

0

Onvolledige antwoorden

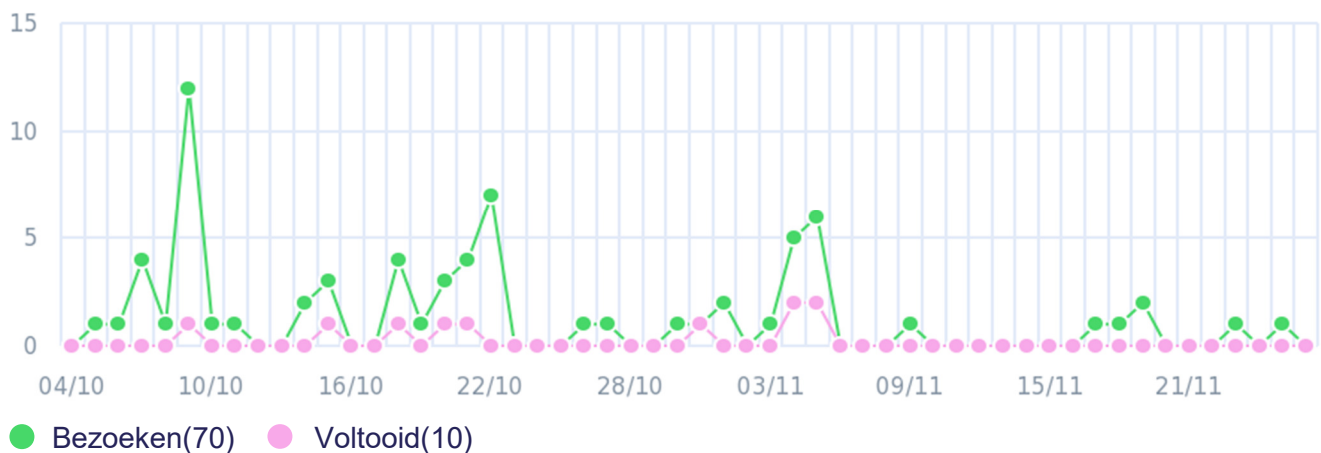
60

Slechts getoond

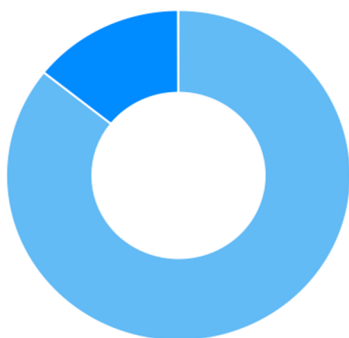
14,3%

Totale succespercentage

Bezoek Geschiedenis 9 Oktober 2020 - 5 November 2020

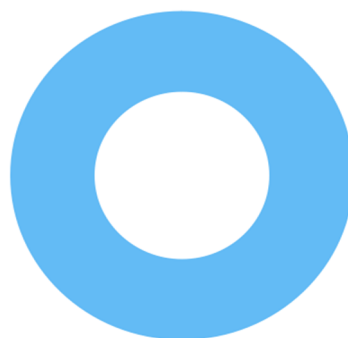

Totaal Bezoeken

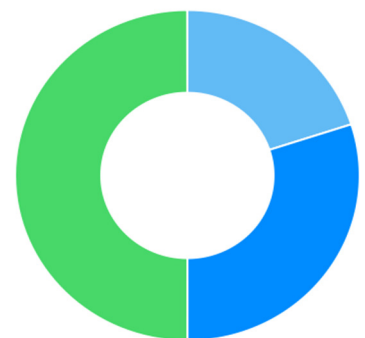
- Slechts getoond (85,7%)
- Voltooid (14,3%)
- Onvolledig (0,0%)

Bezoek bronnen

- Directe link (100,0%)

Gemiddelde tijd voor voltooiing

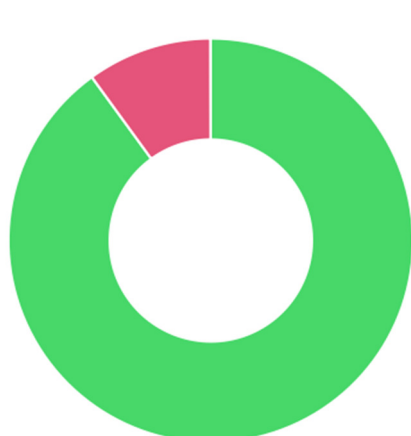
- 1-2 min. (20,0%)
- 2-5 min. (30,0%)
- 5-10 min. (50,0%)

1. Wat is jouw leeftijd?

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

- 0-20
- 21-40
- 41-60
- 60+
- Geef ik liever niet aan

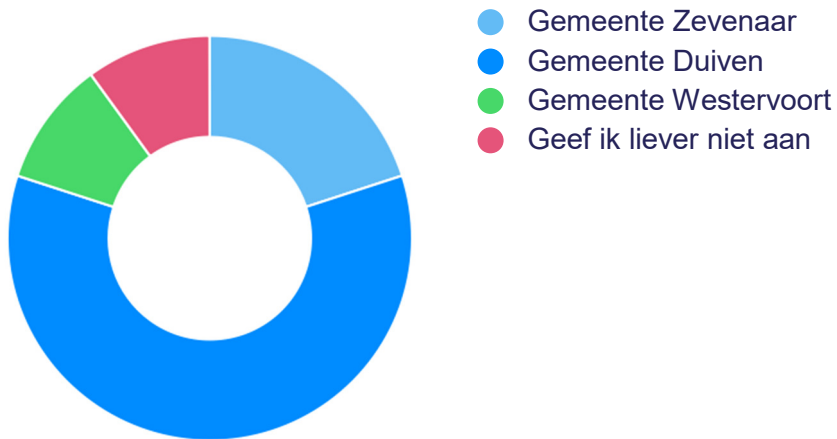
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
0-20	0	0,0%
21-40	0	0,0%
41-60	9	90,0%
60+	1	10,0%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

2. In welke gemeente is jouw onderneming gevestigd?

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

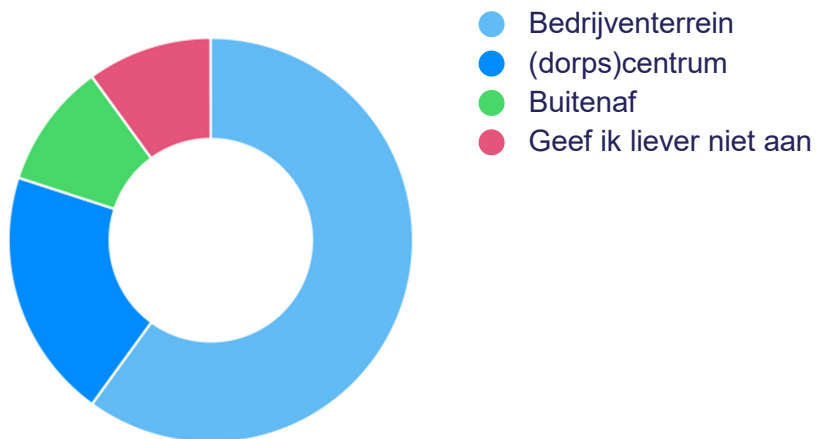
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeente Zevenaar	2	20,0%
Gemeente Duiven	6	60,0%
Gemeente Westervoort	1	10,0%
Geef ik liever niet aan	1	10,0%

3. In welke omgeving is jouw onderneming gevestigd

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

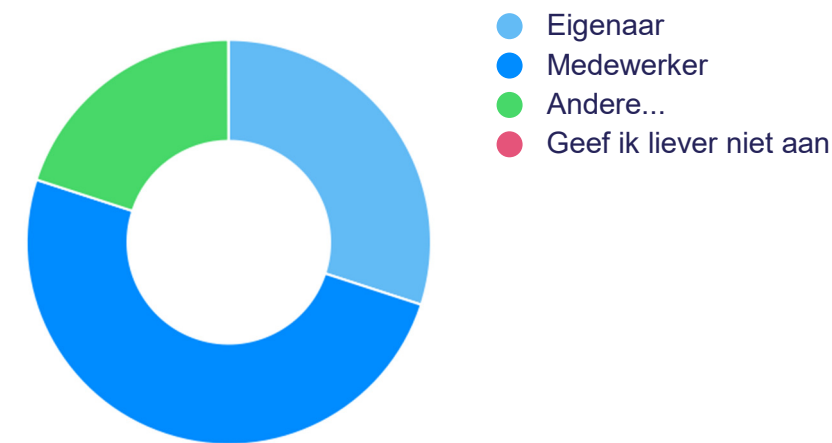
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Bedrijventerrein	6	60,0%
(dorps)centrum	2	20,0%
Buitenaf	1	10,0%
Geef ik liever niet aan	1	10,0%

4. Vanuit welke rol beantwoord je deze enquête?

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

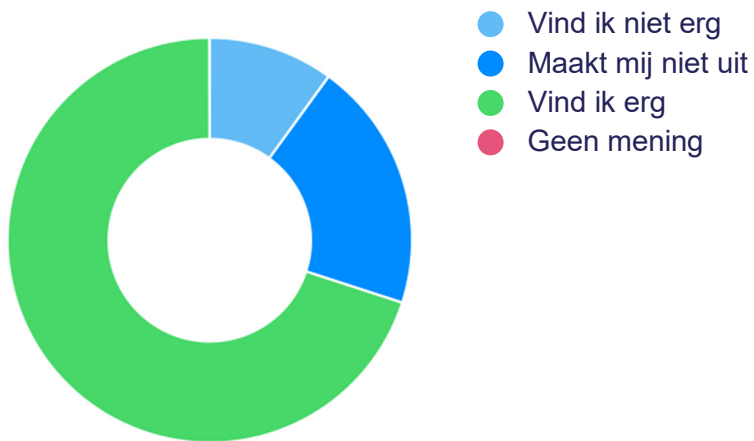
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eigenaar	3	30,0%
Medewerker	5	50,0%
Andere...	2	20,0%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

5. Droogvallende watergangen als gevolg van droogte ...

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	1	10,0%
Maakt mij niet uit	2	20,0%
Vind ik erg	7	70,0%
Geen mening	0	0,0%

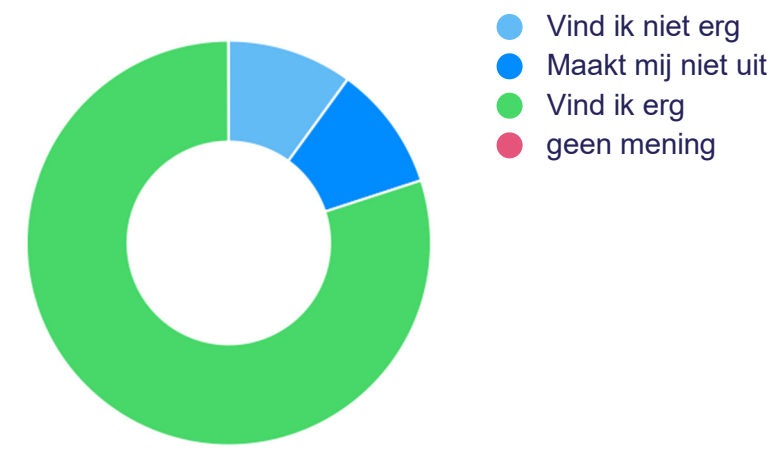
6. Minder opbrengst van landbouwgewassen als gevolg van droogte

...

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

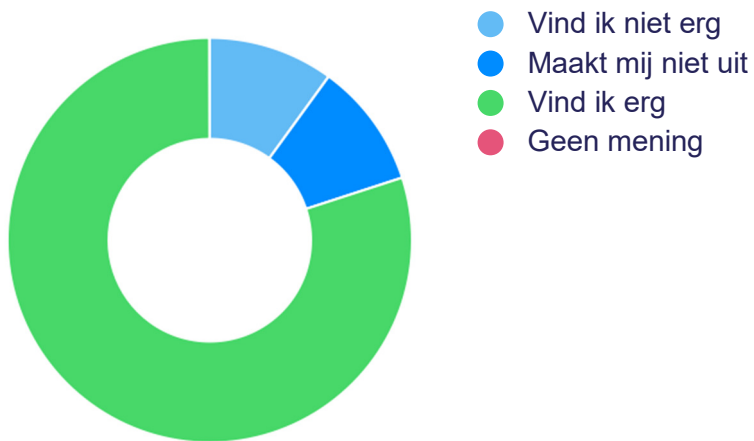
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	1	10,0%
Maakt mij niet uit	1	10,0%
Vind ik erg	8	80,0%
geen mening	0	0,0%

7. Natuurbranden als gevolg van droogte ...

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

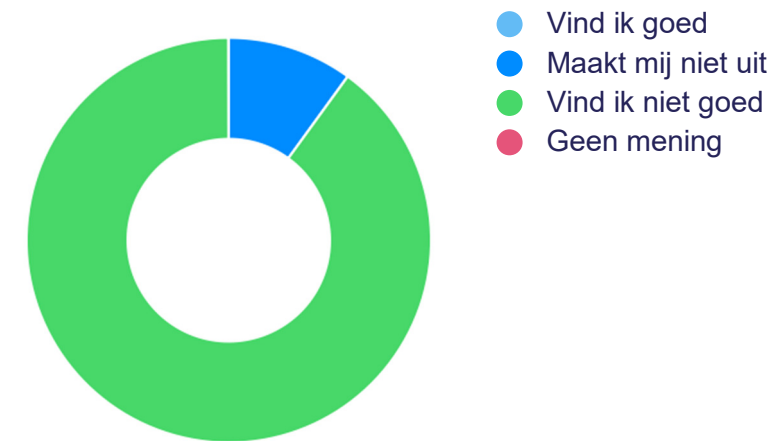
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	1	10,0%
Maakt mij niet uit	1	10,0%
Vind ik erg	8	80,0%
Geen mening	0	0,0%

8. Water in mijn bedrijfspand 1 keer in de 5 jaar door overstroming...

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

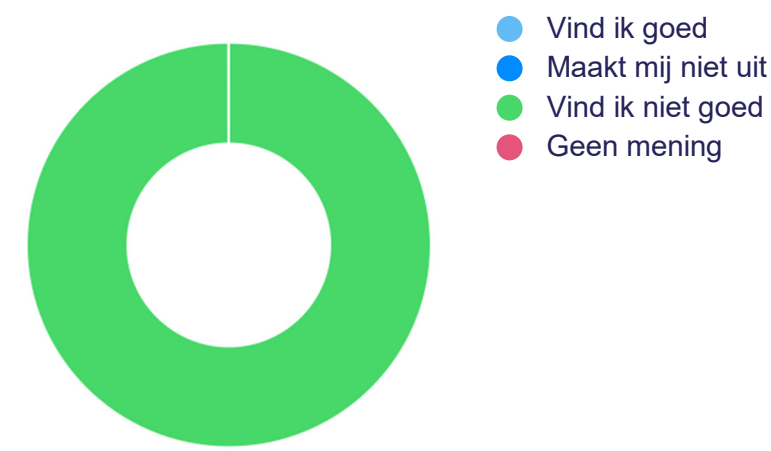
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik goed	0	0,0%
Maakt mij niet uit	1	10,0%
Vind ik niet goed	9	90,0%
Geen mening	0	0,0%

9. Verslechterde drinkkwaliteit 1 keer per 2 jaar na een heftige regenbui...

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik goed	0	0,0%
Maakt mij niet uit	0	0,0%
Vind ik niet goed	10	100,0%
Geen mening	0	0,0%

10. Droogte en wateroverlast heeft effect op heel veel thema's. Wat heeft prioriteit?

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Keuzes sorteren op volgorde of belang

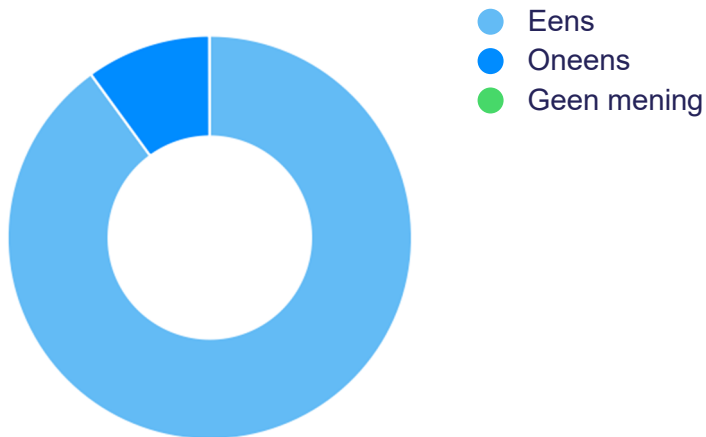
ANTWOORD	BELANG
Droogvallende watergangen als gevolg van droogte	3,4
Minder opbrengst van landbouwgewassen als gevolg van droogte	3,8
Natuurbranden als gevolg van droogte	4,1
Stroomuitval als gevolg van extreem weer	3,1
Water in mijn bedrijfspand	3,9
Verslechterde drinkkwaliteit	2,7

11. Tijdens een droogteperiode vind ik het een goed idee dat er eisen worden gesteld aan tijden en hoeveelheid van water geven op mijn terrein. Dit om te voorkomen dat de drinkwatervoorziening in gevaar komt.

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

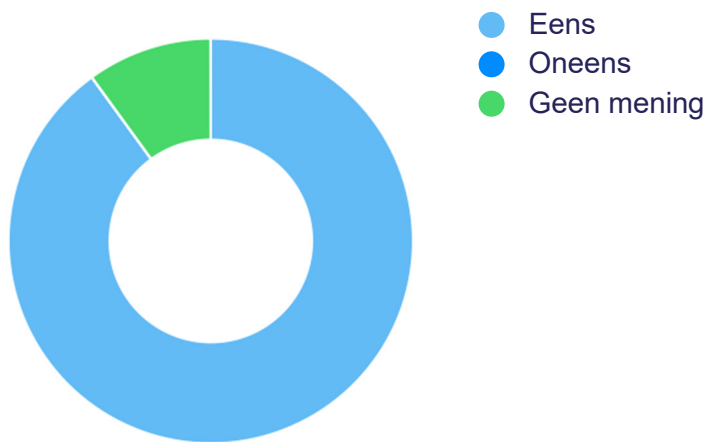
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	9	90,0%
Oneens	1	10,0%
Geen mening	0	0,0%

12. Bedrijfsterreinen moeten zo worden ingericht dat ze tijdens een periode van hevige regenval water kunnen opslaan.

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

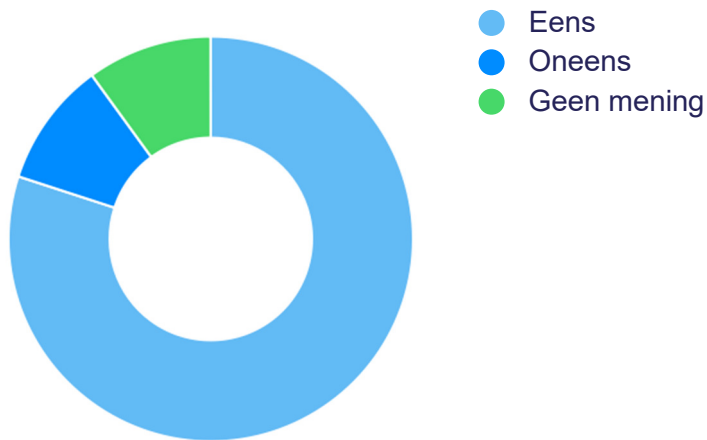
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	9	90,0%
Oneens	0	0,0%
Geen mening	1	10,0%

13. Ik vind het niet erg om tijdelijk regenwater op mijn terrein op te slaan, om later in drogere periodes te gebruiken.

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

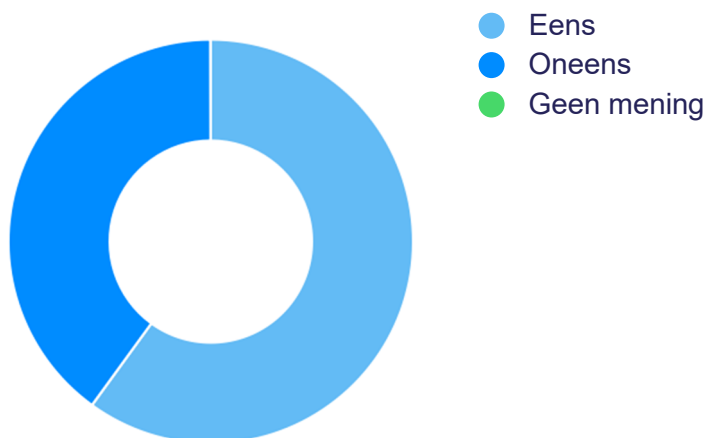
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	8	80,0%
Oneens	1	10,0%
Geen mening	1	10,0%

14. Ik vind het niet erg als het regenwater tijdens hevige regenval wordt opgeslagen op lagergelegen parkeerplaatsen op mijn terrein. Hierdoor kunnen het personeel en ik tijdelijk geen gebruik maken van deze parkeerplaatsen.

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

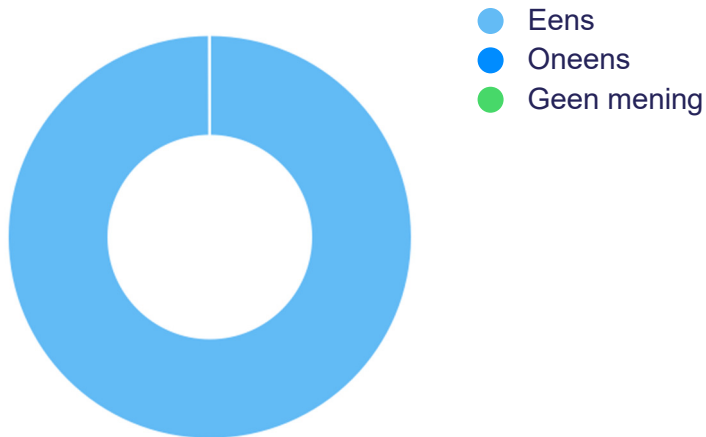
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	6	60,0%
Oneens	4	40,0%
Geen mening	0	0,0%

15. Als ik wateroverlast simpel zelf kan oplossen, bijvoorbeeld door meer gras en/of andere planten op mijn kavel aan te leggen, zou ik dat zeker doen.

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

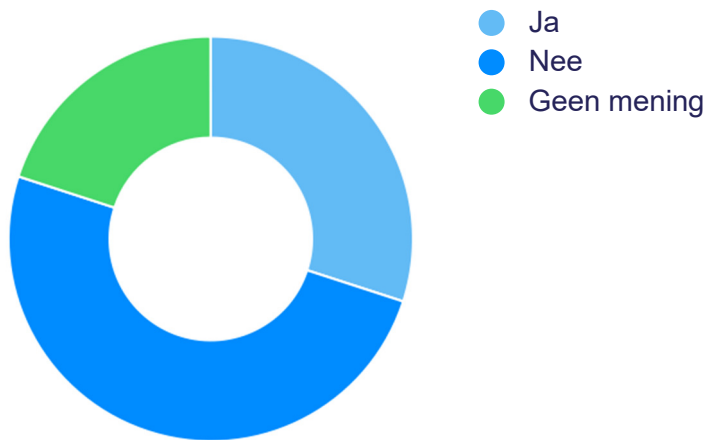
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	10	100,0%
Oneens	0	0,0%
Geen mening	0	0,0%

16. Ik heb behoefte aan meer informatie over hoe ik wateroverlast op mijn terrein kan verminderen.

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	3	30,0%
Nee	5	50,0%
Geen mening	2	20,0%

17. Heb je zelf nog ideeën om droogte en wateroverlast op de bedrijventerreinen in de Liemers tegen te gaan?

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Tekst antwoord

- *Een integraal waterplan opstellen, niet alleen bedrijventerreinen*
- *Nee*
- *waterberging maken; water vasthouden in natte periodes*
- *nee geen ideeën*
- *het zu mooi zijn als het hemelwater niet in het rioolnetwerk terecht komt, en die daarmee overbelast. Maar dat het kan worden opgevangen in Wadi's ect zoals je nu al veel ziet in nieuwbouwwijken. daarnaast moeten we niet de illusie hebben dat alles altijd maar mooi groen moet blijven. Kijk naar Spanje in de zomer. laten we ons richten op de essentiële punten en proberen die instant te houden*
- *Nee*
- *Infiltratie wadis en riool*
- *neen*
- *(2x) nee*

18. Wat is je e-mail-adres? (niet verplicht)

10x Antwoorden

0x onbeantwoord

Tekst antwoord

Enquête voor Bedrijven: Hitte in de Liemers

Algemeen

 Enquête naam	Enquête voor Bedrijven: Hitte in de Liemers
 Auteur	
 Taal	Nederlands

 Enquête URL	https://www.survio.com/survey/d/L6V4C3M8Q7X7Y6T1M
 Eerste antwoord Laatste antwoord	5 Oktober 2020 17 November 2020
 Duur	43 dagen
 Totaal antwoorden	11

Enquête bezoeken

57

Totaal bezoeken

11

Afgewerkte antwoorden

0

Onvolledige antwoorden

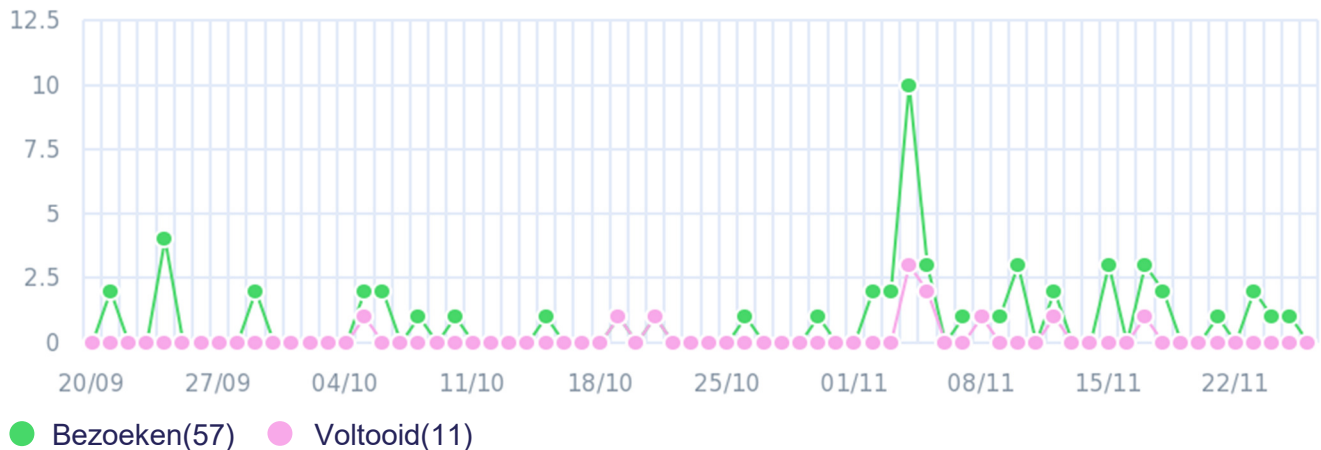
46

Slechts getoond

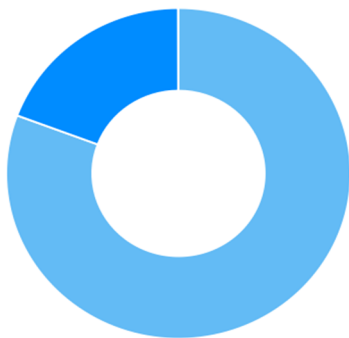
19,3%

Totale succespercentage

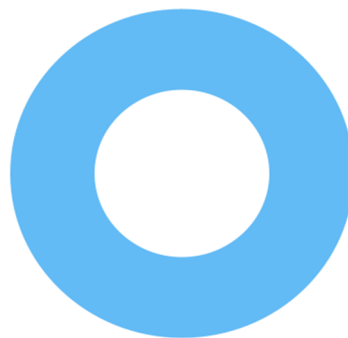
Bezoek Geschiedenis 5 Oktober 2020 - 17 November 2020

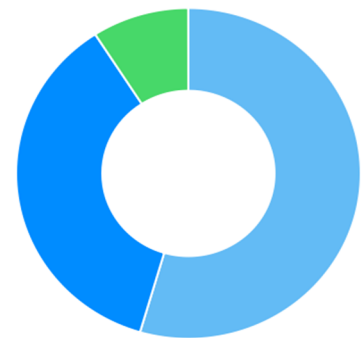
Totaal Bezoeken

Bezoek bronnen

Gemiddelde tijd voor voltooiing

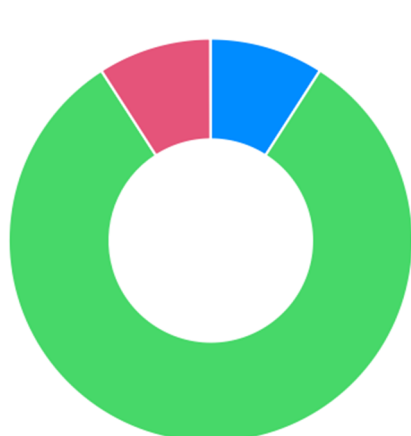

1. Wat is jouw leeftijd?

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

- 0 - 20
- 21 - 40
- 41 - 60
- 60+
- Geef ik liever niet aan

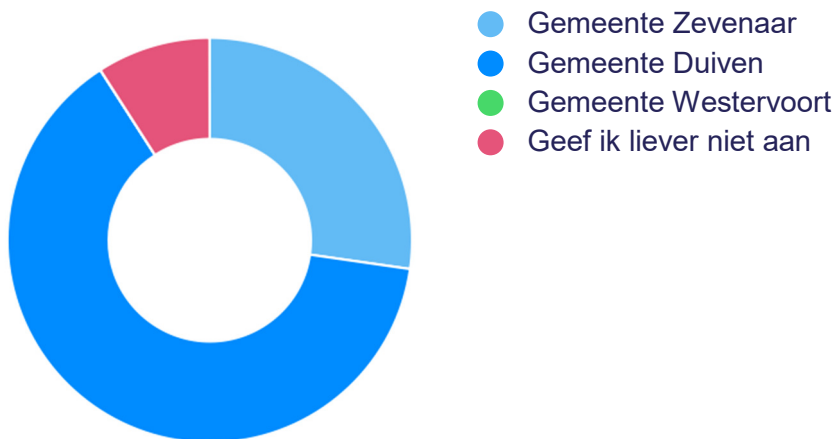
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
0 - 20	0	0,0%
21 - 40	1	9,1%
41 - 60	9	81,8%
60+	1	9,1%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

2. In welke gemeente is jouw onderneming gevestigd?

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

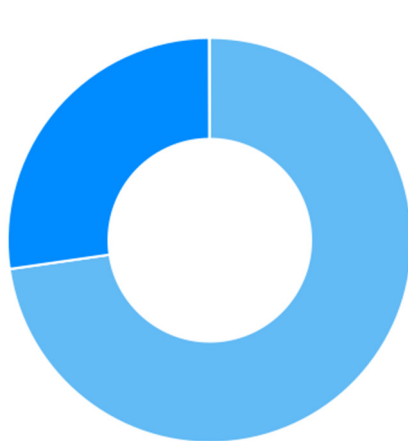
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Gemeente Zevenaar	3	27,3%
Gemeente Duiven	7	63,6%
Gemeente Westervoort	0	0,0%
Geef ik liever niet aan	1	9,1%

3. In wat voor omgeving is jouw onderneming gevestigd?

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

- Bedrijventerrein
- (Dorps)centrum
- Buitenaf
- Geef ik liever niet aan

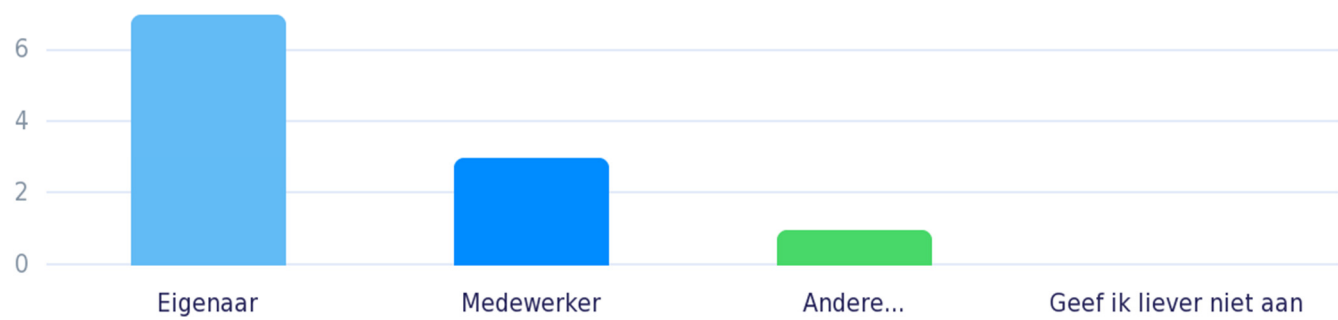
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Bedrijventerrein	8	72,7%
(Dorps)centrum	3	27,3%
Buitenaf	0	0,0%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

4. Vanuit welke rol beantwoord je deze enquête?

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Meerkeuze

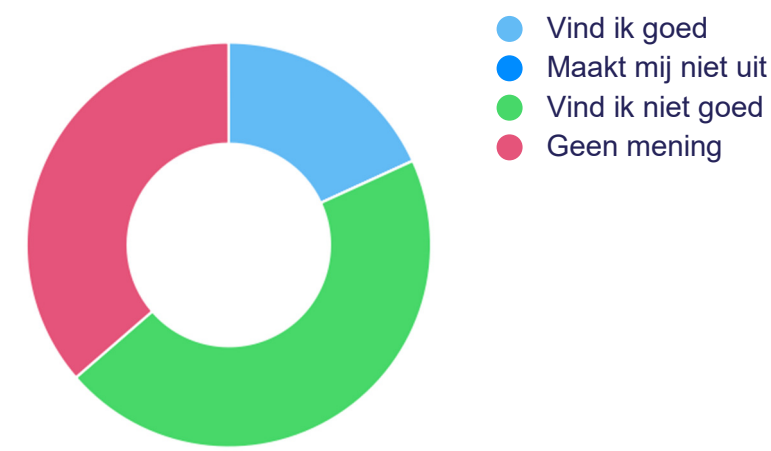
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eigenaar	7	63,6%
Medewerker	3	27,3%
Andere...	1	9,1%
Geef ik liever niet aan	0	0,0%

5. Verhoging van gezondheidsrisico's door hitte voor kwetsbare groepen...

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

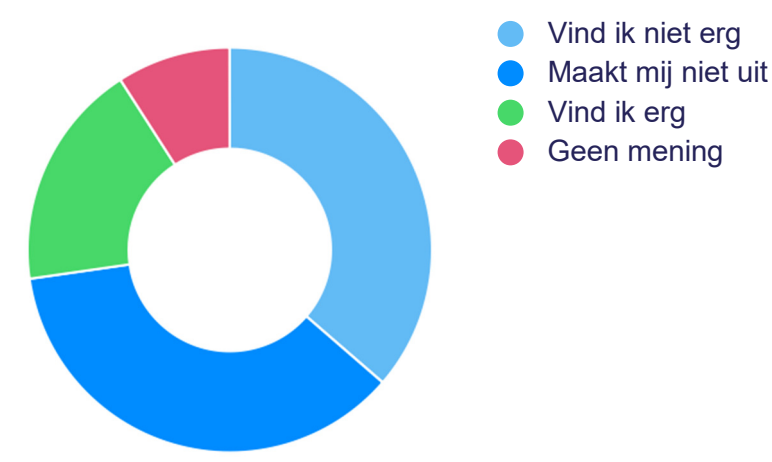
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik goed	2	18,2%
Maakt mij niet uit	0	0,0%
Vind ik niet goed	5	45,5%
Geen mening	4	36,4%

6. Dat er minder werk uit mijn handen komt door hitte op 5 dagen per jaar...

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

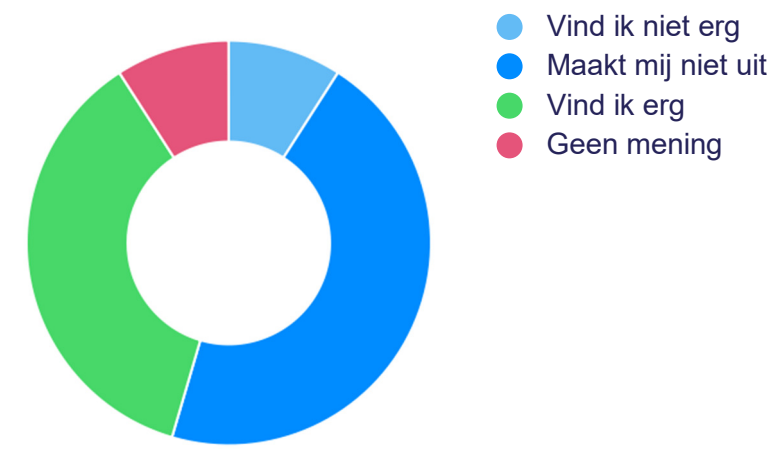
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	4	36,4%
Maakt mij niet uit	4	36,4%
Vind ik erg	2	18,2%
Geen mening	1	9,1%

7. Dat er minder werk uit mijn handen komt door hitte op 12 dagen per jaar...

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

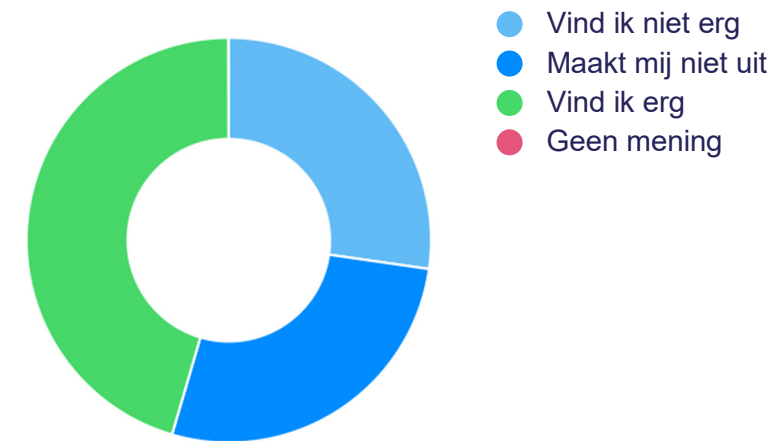
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	1	9,1%
Maakt mij niet uit	5	45,5%
Vind ik erg	4	36,4%
Geen mening	1	9,1%

8. Een slechte nachtrust door warme nachten 5 keer per jaar...

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

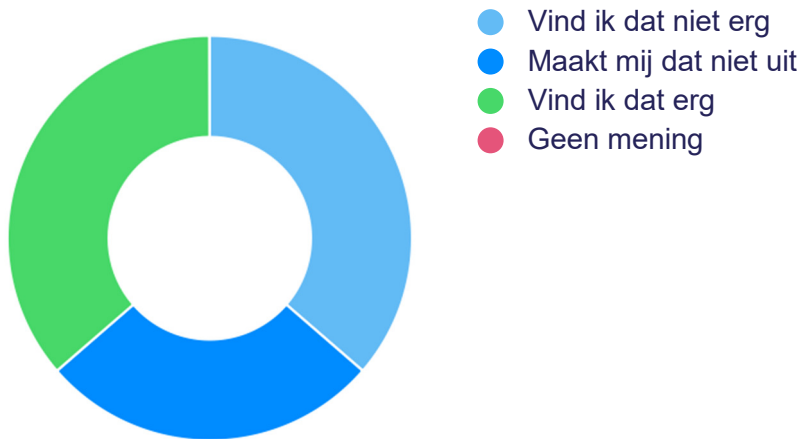
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik niet erg	3	27,3%
Maakt mij niet uit	3	27,3%
Vind ik erg	5	45,5%
Geen mening	0	0,0%

9. Als het 5 dagen per jaar te heet is om naar buiten te gaan...

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

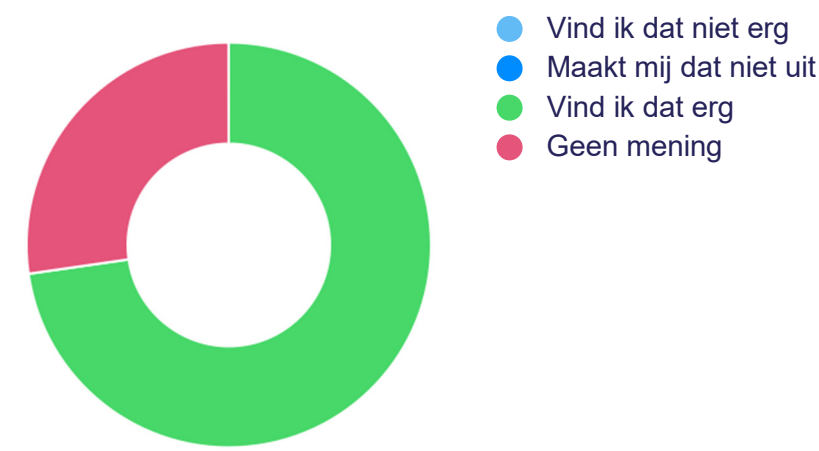
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	4	36,4%
Maakt mij dat niet uit	3	27,3%
Vind ik dat erg	4	36,4%
Geen mening	0	0,0%

10. Als mijn medewerkers of collega's gezondheidsklachten krijgen door hitte...

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Vind ik dat niet erg	0	0,0%
Maakt mij dat niet uit	0	0,0%
Vind ik dat erg	8	72,7%
Geen mening	3	27,3%

11. Hitte heeft effect op heel veel thema's. Sorteert de besproken stellingen op basis van prioriteit.

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Keuzes sorteren op volgorde of belang

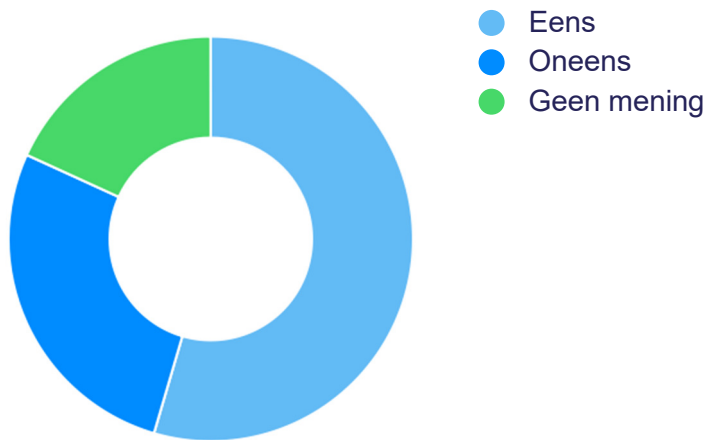
ANTWOORD	BELANG
Verhoging van gezondheidsrisico's voor kwetsbare groepen	1,5
Minder uit je vingers krijgen tijdens het werk door hittestress	2,7
Slechte nachtrust door warme nachten	3,2
Gezondheidsklachten van collega's of medewerkers door hitte	3,2
Niet naar buiten kunnen door hitte	4,4

12. In elke straat van het bedrijventerrein moeten zoveel bomen staan dat ik de hele tijd in de schaduw kan lopen.

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

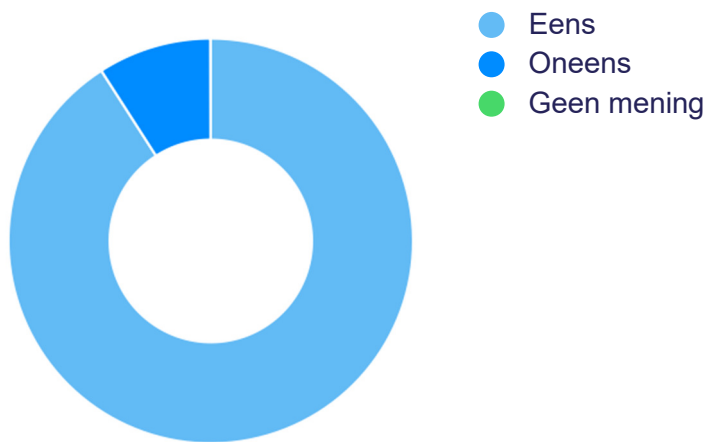
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	6	54,5%
Oneens	3	27,3%
Geen mening	2	18,2%

13. Ik vind het niet erg om iets verder naar of van de parkeerplaats te lopen om zo meer ruimte voor groen op bedrijventerreinen te maken.

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

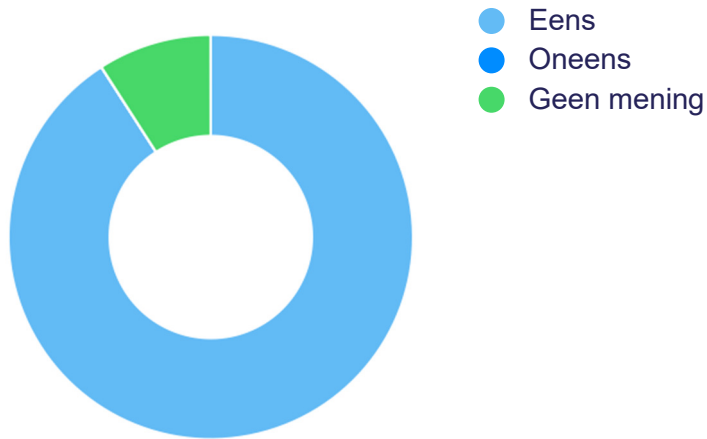
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	10	90,9%
Oneens	1	9,1%
Geen mening	0	0,0%

14. Op bedrijventerreinen is het vaak snel (te) heet. De gemeente moet daarom eisen opstellen over de minimale hoeveelheid beplanting van een bedrijventerrein.

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

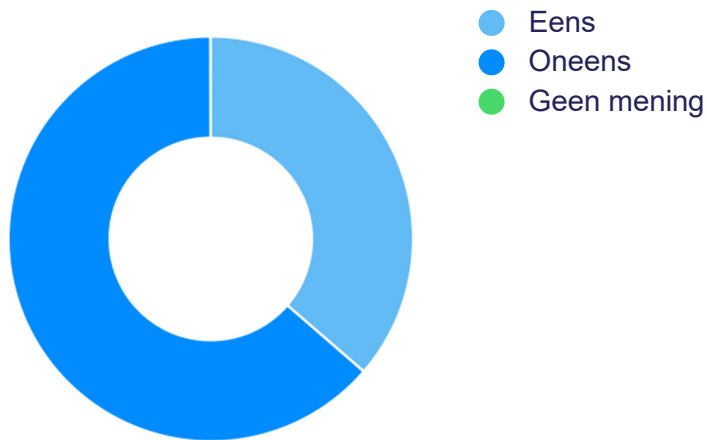
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	10	90,9%
Oneens	0	0,0%
Geen mening	1	9,1%

15. Er moet een belasting op een versteende bedrijfskavel komen, omdat stenen of asfalt veel warmte vasthouden.

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Eens	4	36,4%
Oneens	7	63,6%
Geen mening	0	0,0%

16. Stel, je hebt 100 punten om de volgende plekken op een bedrijventerrein te vergroenen. Hoe zou jij deze verdelen?

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Waarderingschaal

ANTWOORD	TOEGEWEZEN PUNTEN - GEMIDDELD	TOTAAL
Daken en gevels	26,3	289
Bermen	34,0	374
Bedrijfskavels	11,2	123
Parken	25,4	279
Geen van allen, vergroening is niet nodig	3,2	35

17. De verantwoordelijkheid bij het aanpakken van hitteproblematiek ligt in eerste instantie bij...

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Meerkeuze

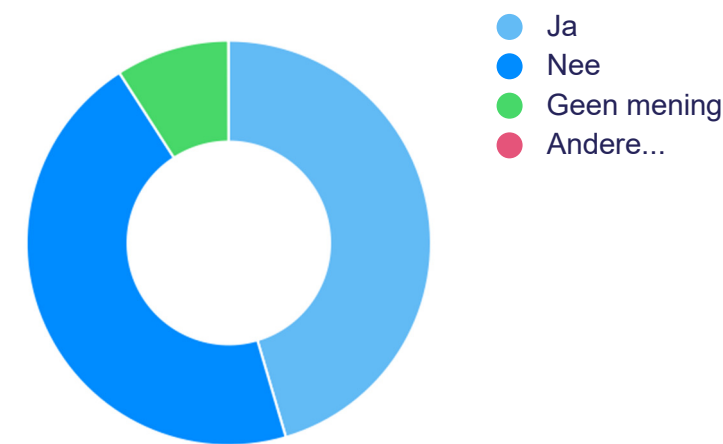
ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Provincie en gemeente	10	90,9%
Eigenaar pand	4	36,4%
Ondernemersvereniging	0	0,0%
Werknemer	0	0,0%
Vastgoedbeheerder	2	18,2%
Andere...	1	9,1%

18. Ik heb behoefte aan ondersteuning vanuit de overheid bij het verkoelen van mijn bedrijfskavel.

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	5	45,5%
Nee	5	45,5%
Geen mening	1	9,1%
Andere...	0	0,0%

19. Groene daken verkoelen het gebouw. Heb je behoefte aan meer informatie over de voordelen van een groene gevel of groen dak?

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Enkele keuze

ANTWOORD	ANTWOORDEN	RATIO
Ja	3	27,3%
Nee	5	45,5%
Geen mening	1	9,1%
Ik heb al een groen dak	0	0,0%
Andere...	2	18,2%

20. Heb je zelf nog ideeën hoe we hittestress op bedrijventerreinen in de Liemers kunnen verminderen?

11x Antwoorden

0x onbeantwoord

Tekst antwoord

- *Helpen zonnepanelen?*
- *.*
- *naast inbreng van groen ook meer water*
- *Maken van veel water buffers ipv het water zo snel mogelijk naar de zee leiden. Kosten bij waterschap, die hebben veel reserves. De buffers kunnen goed gebruikt worden voor koeling. Maak de lokale zandafgravingen zo diep mogelijk, onttrek de koude uit de onderste lagen en pomp het rond in de stadsverwarming, met 16 graden geen condens. Start een bomen project in bakken, ondernemers staat een stuk terrein beschikbaar de gemeente beheerd de bomen, financieren uit zon/wind subsidie.*
- *zie 19*
- *Minder bedrijven*
- *meer bomen in de omgeving, op het industrieterrein*
- *neen*
- *Minder parkeergelegenheid beter ov*
- *nee*
- *meer bomen, stuiken*

Bijlage C: Notulen digitale bewonerssessies

Notulen digitale bewonerssessies, Liemers DPRA 11 en 12 januari 2021

Doel

Verdieping creëren in de uitslag van de enquêtes. Inwoners Liemers betrekken bij het opstellen van de strategie zowel voor gemeenten als het waterschap.

Tips van aanwezigen

- Het taalgebruik in de enquêtes is op te hoog niveau. Meer op B1/B2 niveau terugbrengen.
- Voor het bespreken van de enquêtes graag eigen antwoorden ontvangen. Het invullen van de lijsten was nu te lang geleden.
- Enquêtes waren helder opgezet, maar conclusies leken al getrokken. Daardoor extra lastig dat deze bijeenkomst online moet en er weinig ruimte is om door te vragen.
- Geef tips op een laagdrempelige manier en onderbouw beslissingen. Zorg dat ook rekening gehouden wordt met inwoners met minder financiële ruimte. Laat de gemeente het voorbeeld nemen.
- Zien te weinig van energiecoaches, misschien goed om ook klimaatcoaches te introduceren.
- Pomp het water van de Rijn naar het binnenland.
- Water van de Rijn bij hoogwater opslaan in een sluis.

Terugkoppeling enquêtes

Hittestress

155 respondenten

ten

Samenvatting enquête uitslag

- Uit de enquête komt naar voren dat een hoog percentage mensen het niet erg vinden om verder te moeten lopen voor parkeerplaatsen om meer ruimte te maken voor groen.
aanwezigen: groen is belangrijk, bomen en struiken zijn natuurlijke airco's, maar het is voor te stellen dat zeker kwetsbare mensen het erg vinden als ze een eind moeten lopen naar de auto. 'Is het een optie om een laden en lossen plek te hebben?' Op zoek naar de randvoorwaarde hoe ver willen mensen lopen voor hun auto.
- 'Hoe ga je in woonwijken groen plaatsen als er te weinig ruimte voor is?' Zo is in veel straten in Zevenaar juist ruimte gecreëerd om meer parkeerplaatsen te realiseren.
- Er moet anders gekeken worden naar inrichting van openbaar gebied. Een boom kan er bijvoorbeeld ook voor zorgen dat er minder hard gereden wordt. Het is niet mogelijk om een hele stad of dorp om te gooien. Max 1 boom per straat zal nu haalbaar zijn. Kijk naar welk ecosysteem het belangrijkste is. Kies voor een paar goede grote bomen i.p.v. veel kleine slechtere bomen.
- *Vraag: 'Gaaf de gemeente meer bomen planten?'* Laatste paar jaar wordt het steeds warmer en eigenlijk zouden we daar iets mee moeten doen. Klimaat adaptatie is een manier hoe we hier mee om gaan, maar uiteindelijk is het gedrag wat moet veranderen. Zal graag meer bomen willen maar weet dat mensen met auto's daar anders over denken, want vogels zitten in een boom en poepen de auto onder.
- Oppassen: met deze stelling wordt aangegeven dat er meer groen moet komen, maar er moet wel voldoende rekening gehouden worden met overige zaken. Het blijft maatwerk.
- Uitkomst enquête wordt herkend.

Samenvatting enquête uitslag

Bewoners wateroverlast	
ERG	NIET ERG
- Water in mijn huis (85%) - Water op straat, geen doorgang (66%)	- Water op straat met doorgang (42%)
EENS	ONEENS
- Opslag water op straat tijdelijk (77%) - Water in speeltuinen (86%) - Wateropslag in tuinen (91%) - Bereidheid tot maatregelen (95%)	- Geen informatie om wateroverlast te verminderen. (61%)

- Enquête uitslag laat zien dat de respondenten wateroverlast een belangrijk thema vinden, maar er is geen behoefte aan informatie. Aanwezigen geven aan internet te raadplegen wanneer er behoefte is aan informatie. Mensen denken dat ze geen informatie nodig hebben omdat ze denken het wel goed te doen. Toch geven aanwezigen aan dat zeker 75% van de voortuinen in hun directe omgeving bestraat is.
- Daarom zijn aanwezigen verbaast te lezen dat de respondenten het niet erg vinden om gras neer te leggen i.p.v. tegels om zo water meer de ruimte te geven.
- Ook de gemeente bestraat veel, dit nodigt particulieren niet uit om ook hiermee aan de slag te gaan. Zorg voor een stads- of dorpstuin.
- Zorg daarnaast voor de juiste adviseurs. Aanwezige vertelt dat een hovenier geadviseerd heeft om de regenpijp niet af te koppelen want dit zal leiden tot moerasvorming.
- Als je wateroverlast slim wil gebruiken zal je dit wel moeten opvangen om dit laten bij droogte te gebruiken. Hier moet het terrein op ingericht gaan worden. Het besef begint te groeien bij organisaties, maar aanwezigen geven aan dat dit besef bij de meeste inwoners niet bestaat.
- Inwoners zien op het moment weinig wateroverlast. Gemeente zal hierover informatie moeten aanleveren in combinatie met simpele stappen die particulieren en bedrijven kunnen zetten. Daarbij moeten labels ontkracht worden.

Samenvatting enquête uitslag

Bewoners droogte ERG - Drinkwaterkwaliteit (72%) - Natuurbranden (93%) - Droogvallende watergangen (83%) - Minder opbrengst landbouw (79%)	
EENS - Eisen aan watergebruik geven (69%) - Wateropslag in tuinen (91%) - Bereidheid tot maatregelen (95%)	ONEENS - Informatie om watergebruik te verminderen (56%)

NL Greenlabel

BOOT INGENIEURS MET EEN VERHAAL

- Respondenten lijken vooral gevoelig voor de gevolgen van droogte die duidelijk zichtbaar zijn. Daarnaast worden er zaken in de enquête benoemd waar in Nederland nog geen sprake van is geweest. Zo kunnen de respondenten een verslechterde waterkwaliteit niet voorstellen. Omdat deze primaire voorziening vanzelfsprekend is. Waardoor het lastig lijkt te bedenken dat dit wel kan gaan gebeuren.
- Vraag over de ernst van verzaking van huizen wordt gemist.
- Respondenten vinden het niet erg als door droogte minder landbouwproductie is. Maar wanneer de vraag was geweest of respondenten het erg vinden om meer voor hun producten te moeten betalen als gevolg van, was het antwoord volgens aanwezigen anders uitgevallen.
- Ook bij dit thema komt naar voren dat aanwezigen de informatie van internet afhalen en de aanwezigheid van klimaatcoaches matig bekend is. Aanwezigen geven aan vorig jaar te zijn geschrokken van de woede van mensen die het zwembad door de dreiging van watertekort niet mochten vullen.
- Vraag over wat doet de gemeente hier zelf aan wordt gemist. De centra in de Liemers zijn grote stenen bakken.
- Belangrijk is dat de particulier en bedrijven leren om te gaan met de gevolgen van het veranderde klimaat. Respondenten zijn verdeeld in mening over hoe erg de klimaatverandering is. Zo is niet iedereen om de hoogte van de toenemende bosbranden in Nederland (drie keer zoveel sinds 6 jaar). Vraag voor vele blijft 'Wat kunnen we hiermee?'.
- Er zijn signalen vanuit de aanwezigen dat de enquête meer in het hier en nu moet. Het gaat nu niet over de realiteit waarin we nu leven. Gevolgen op langer termijn zijn lastig te realiseren.
- Aanwezige geeft aan dat in de afgelopen jaren veel planten in de tuin de hitte van de zomers niet aan konden. Hiervoor zijn nieuwe planten in de plaats gekomen die beter tegen warmte kunnen. Maar zijn deze ook goed voor het ecosysteem in Nederland? Informatie is lastig te krijg. Professionals geven tegenstrijdige informatie.
- Is het aanleggen van waterkelders een optie?

Samenvatting enquête uitslag

Bewoners gezondheid	
ERG	NIET ERG
- Verslechterde luchtkwaliteit gedurende 8 en 12 dagen per jaar (67%) - Niet kunnen zwemmen bij blauwalg (67%)	- Meer sportroutes door de wijk (33%)
EENS	
- Kinderen kunnen binnen loopafstand spelen (100%) - <u>Watertappunten op centrale plekken</u> (66%)	

- Weinig respondenten, hier wordt rekening mee gehouden met de interpretatie.
- Aanwezigen geven aan meer gebruik te maken van directe buitenruimte door de uitbraak van corona. Aanwezigen geven aan soms wel eerst te verplaatsen om meer in een groene omgeving te kunnen wandelen. Er is behoefte aan meer groen in de wijk. Zodat je overal direct tussen het groen kan bewegen en niet eerst hoeft te reizen. Zeker in coronatijd ontstaan hierdoor drukbezochte plekken.
- Meninge over watertap plekken zijn verdeeld onder de aanwezigen. Ze hopen dat deze plekken ervoor gaan zorgen dat er minder suikerhoudende dranken gedronken gaan worden.
- Aanwezigen geven aan dat sportroutes aanleggen niet zo van belang is, maar wel wordt het belangrijk gevonden dat er betere looproutes ontstaan voor de minder mobiele mensen. Hiervoor moeten meer bankjes geplaatst worden. Ook om als ontmoetingsplek te functioneren en eenzaamheid te verminderen.
- Het fijnstof dat ontstaat bij het stoken van hout in kachels is slecht voor de gezondheid. Kan de gemeente hier een verbod op leggen?

Niet voldoende tijd gehad om hier over te praten? Mail uw opmerking gerust nog door vóór 1 februari 2021.